

Euroopa Liidu Teataja

L 295

Eestikeelne väljaanne

Õigusaktid

53. aastakäik

12. november 2010

Sisukord

I Seadusandlikud aktid

MÄÄRUSED

- ★ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 994/2010, 20. oktoober 2010, milles käsitletakse gaasivarustuse kindluse tagamise meetmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 2004/67/EÜ ⁽¹⁾ 1
- ★ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 995/2010, 20. oktoober 2010, milles sätestatakse puitu ja puittooteid turule laskvate ettevõtjate kohustused ⁽¹⁾ 23
- ★ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 996/2010, 20. oktoober 2010, tsiviillennunduses toimuvate lennuõnnetuste ja intsidentide uurimise ja ennetamise kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 94/56/EÜ ⁽¹⁾ 35

Hind: 4 EUR

(Jätkub pöördel)

⁽¹⁾ EMPs kohaldatav tekst

ET

Aktid, mille pealkiri on trükitud harilikus trükikirjas, käsitlevad põllumajandusküsimuste igapäevast korraldust ning nende kehtivusaeg on üldjuhul piiratud.

Kõigi ülejäänud aktide pealkirjad on trükitud poolpaksus kirjas ja nende ette on märgitud tärn.

II Muud kui seadusandlikud aktid

RAHVUSVAHELISED LEPINGUD

2010/669/EL:

- ★ Nõukogu otsus, 27. september 2010, Euroopa Liidu seisukoha kohta, mis võetakse ühelt poolt CARIFORUMi riikide ning teiselt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide vahelise majanduspartnerluslepingu alusel loodud CARIFORUMi–ELi ühisnõukogus seoses lepingu IV lisa muutmisega eesmärgiga lisada sinna Bahama Ühenduse kohustused 51

I

(Seadusandlikud aktid)

MÄÄRUSED

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) nr 994/2010,

20. oktoober 2010,

milles käsitletakse gaasivarustuse kindluse tagamise meetmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 2004/67/EÜ

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

Lisaks võivad mõned liikmesriigid kujuneda isoleeritud gaasivõrkudeks, kuna puuduvad infrastruktuuriühendused ülejäänud liiduga.

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 194 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust⁽¹⁾,

olles konsulteerinud Regioonide Komiteega,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt⁽²⁾

ning arvestades järgmist:

(1) Maagaas (edaspidi „gaas”) on Euroopa Liidu energiavarustuse tähtis osa, mis hõlmab veerandi primaarenergiavarustusest ning mida kasutatakse peamiselt elektri tootmiseks, kütteks, lähtainena tööstuses ning transpordikütusena.

(2) Viimasel kümnel aastal on Euroopas gaasitarbimine kiirelt suurenenud. Koos kohaliku tootmise vähenemisega on imporditava gaasi kogus kasvanud veelgi kiiremini ning tekitanud seega suurema sõltuvuse impordist ja vajaduse lahendada gaasivarustuse kindlusega seotud probleemid.

(3) Arvestades gaasi olulisust liidu energiaallikate kogumis, on käesoleva määruse eesmärk näidata gaasi tarbijatele, et võetakse kõik vajalikud meetmed, et tagada nende püsiv varustamine eelkõige raskete ilmastikutingimuste ja tarnehäire korral. Tunnistatakse, et kõnealused eesmärgid tuleks saavutada kõige kulutasuvamate meetmete abil, et mitte mõjutada selle kütuse suhtelist konkurentsivõimet muude kütustega võrreldes.

(4) Nõukogu direktiiviga 2004/67/EÜ⁽³⁾ kehtestati esimene ühenduse õigusraamistik, et tagada gaasivarustuse kindlus ja aidata kaasa gaasi siseturu nõuetekohasele toimimisele ka tarnehäirete korral. Kõnealuse direktiiviga kehtestati gaasikoordineerimisrühm, kes on aidanud vahetada teavet liikmesriikide, komisjoni, gaastööstuse ja tarbijate vahel ning määratleda nende ühised meetmed. Energiajulgeoleku kontaktisikute võrk, mille Euroopa Ülemkogu kiitis heaks detsembris 2006, on suurendanud teabe kogumise võimet ning varakult hoiatanud energiavarustuse kindluse võimalike ohtude eest. Uued energia siseturgu käsitlevad õigusaktid, mille Euroopa Parlament ja nõukogu võtsid vastu juulis 2009, on oluline samm energia siseturu väljakujundamise suunas ning nende selgesõnaline eesmärk on suurendada liidu energiavarustuse kindlust.

(5) Gaasivarustuse kindluse praeguste liidu meetmete alusel on liikmesriikidel siiski endiselt meetmete valikul suur otsustusõigus. Kui üksiku liikmesriigi varustuskindlus on ohus, kaasneb sellega selge risk, et asjaomase liikmesriigi

⁽¹⁾ 20. jaanuari 2010. aasta arvamus (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi 21. septembri 2010. aasta seisukoht (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata) ja nõukogu 11. oktoobri 2010. aasta otsus.

⁽³⁾ ELT L 127, 29.4.2004, lk 92.

ühepoolselt kehtestatud meetmed võivad ohtu seada gaasi siseturu nõuetekohase toimimise ning gaasi tarnimise tarbijatele. Hiljutised kogemused on tõendanud, et selline risk on tõepoolest olemas. Selleks et gaasi siseturg toimiks ka tarneraskuste korral, on vaja tagada solidaarsus ja kooskõlastamine nii ennetavate meetmete puhul kui ka vastumeetmete puhul konkreetsetele tarnehäiretele.

- (6) Liidu teatavates piirkondades tarnitakse väikese kütteväärtusega gaasi. Selle omaduste tõttu ei saa väikese kütteväärtusega gaasi kasutada seadmetes, mis on välja töötatud suure kütteväärtusega gaasi jaoks. Suure kütteväärtusega gaasi on aga võimalik kasutada seadmetes, mis on välja töötatud väikese kütteväärtusega gaasi jaoks, tingimusel et see on muudetud väikese kütteväärtusega gaasiks näiteks lämmastiku lisamise abil. Väikese kütteväärtusega gaasi eripäradega tuleks arvestada riiklikul ja piirkondlikul tasandil ning neid tuleks võtta arvesse riskihindamisel ning ennetavates tegevuskavades ja hädaolukorra lahendamise kavades riiklikul ja piirkondlikul tasandil.
- (7) Liidu gaasitransiiditeede ja -tarneallikate mitmekesistamine on tähtis nii kogu liidu kui ka üksikute liikmesriikide varustuskindluse parandamiseks. Tulevikus sõltub varustuskindlus kütuseliikide arengust, tootmise arengust liidus ja liitu tarnivates kolmandates riikides, aga ka investeringutest gaasihoidlatesse, liidus ja sellest väljaspool asuvate gaasiteede ja tarneallikate mitmekesistamisse ning veeldatud maagaasi seadmetesse. Sellega seoses tuleks erilist tähelepanu pöörata esmatähtsatele infrastruktuurimeetmetele, nagu on kindlaks määratud komisjoni 13. novembri 2008. aasta teatises pealkirjaga „Teine strateegiline energiaülevaade – ELi tegevuskava varustuskindluse ja solidaarsuse tagamiseks energiavaldkonnas”, nt Lõuna-Euroopa gaasitranspordikoridorile (Nabucco ja ühendus Türgi-Kreeka-Itaalia), mitmekesisele ja piisavale veeldatud maagaasi tarnimisele kogu Euroopas, Läänemere piirkonna tulemuslikule ühendamisele, Vahemere energiaringile ning piisavatele põhja-lõuna gaasiühendus-tele Kesk- ja Kagu-Euroopas.
- (8) Gaasitarnehäiretest tingitud võimalike kriiside mõju vähendamiseks peaksid liikmesriigid hõlbustama energiaallikate ning gaasitarne- ja -tarneallikate mitmekesistamist.
- (9) Liitu suunduvate gaasitarne- ja -tarneallikate tõsine häire võib mõjutada kõiki liikmesriike, liitu tervikuna ja energiaühenduse asutamislepingu,⁽¹⁾ millele kirjutati alla 25. oktoobril 2005 Ateenas, osalisi. See võib samuti tõsiselt kahjustada kogu liidu majandust. Samuti võivad gaasitarnehäiretel olla sotsiaalsed tagajärjed eelkõige kaitsetumatele tarbijarühmadele.
- (10) Teatavad tarbijad, muu hulgas kodumajapidamised ja tarbijad, kes osutavad olulisi sotsiaalteenuseid, näiteks tervishoiu ja lastehoolduse alane tegevus ning haridustegevus, samuti muud sotsiaal- ja heaoluteenistused ning teenistused, mis on liikmesriigi toimimiseks vältimatult vajalikud, on eriti haavatavad ja võivad vajada kaitset. Niisuguste kaitstud tarbijate lai määratlus ei tohiks olla vastuolus Euroopa solidaarsusmehhanismidega.
- (11) Euroopa Ülemkogu poolt detsembris 2008 heaks kiidetud Euroopa julgeolekustrateegia rakendamist käsitleva aruande kohaselt ohustab kasvav sõltuvus energiainpordist olulisel määral täiendavalt liidu energiavarustuse kindlust, mis on julgeolekupoliitika üks uusi väljakutseid. Gaasi siseturul on oluline osa liidu energiavarustuse kindluse suurendamisel ja üksikute liikmesriikide haavatavuse vähendamisel tarnehäirete mõju suhtes.
- (12) Hästi toimiva gaasi siseturu seisukohast on oluline, et gaasivarustuse kindluse kaitsmiseks võetud meetmed ei moonutaks põhjendamatult konkurentsi ega gaasi siseturu tõhusat toimimist.
- (13) Üksiku suurima gaasiinfrastruktuuri tõrge (nn n – 1 põhimõte) on tõenäoline. Iga liikmesriigi gaasivarustuse kindluse analüüsi põhjendatud lähtekoht on, et kõnealuse infrastruktuuri tõrge võetakse võrdlusaluseks sellele, mida liikmesriigid peaksid suutma kompenseerida.
- (14) Tarnehäiretega toimetulekuks on vaja piisavat ja mitmekesist gaasiinfrastruktuuri liikmesriikides ja liidus tervikuna, mis hõlmab eelkõige uut gaasiinfrastruktuuri, mis ühendab praeguseid isoleeritud gaasivõrke nende naaberliikmesriikidega. Gaasivarustuse kindluse ühised miinimumkriteeriumid peaksid riigi või piirkonna eripära arvesse võttes tagama võrdsed võimalused gaasiga varustatuse kindlustamiseks ning oluliselt soodustama vajaliku infrastruktuuri ehitamist ja kriisilukorrale reageerimise valmisoleku parandamist. Nõudlusega seotud meetmetel (nt teistele kütuseliikidele üleminek) võib olla oluline osa energiavarustuse kindluse tagamisel, kui neid meetmeid saab tarnehäirega toimetulekuks kiiresti rakendada ja nad vähendavad märgatavalt nõudlust. Täiendavalt tuleks edendada energia tõhusat kasutamist eelkõige nõudlusega seotud meetmete vajaduse korral. Nõuetekohaselt tuleks arvestada kavandatavate nõudluse ja pakkumisega seotud meetmete keskkonnamõju ning võimaluse korral eelistada meetmeid, mis avaldavad keskkonnale kõige vähem mõju, võttes arvesse varustuskindluse aspekte.

⁽¹⁾ ELT L 198, 20.7.2006, lk 18.

- (15) Investeeringuid uude gaasiinfrastruktuuri tuleks jõudsalt edendada ning neid tuleks teha ainult pärast asjakohast keskkonnamõju hindamist kooskõlas asjaomaste liidu õigusaktidega. Selline uus infrastruktuur peaks tugevdama gaasivarustuse kindlust ja tagama samas gaasi siseturu nõuetekohase toimimise. Investeeringuteks peaksid põhimõtteliselt olema ettevõtjad, kellele tuleb selleks majanduslikke stiimuleid pakkuda. Nõuetekohaselt tuleks arvesse võtta vajadust hõlbustada taastuvatest energiaallikatest saadud gaasi integreerimist gaasivõrgu infrastruktuuri. Piiriüleste infrastruktuuriinvesteeringute korral tuleks piiriülese toime arvessevõtmiseks aktiivselt kaasata oma vastavate pädevusvaldkondade piires Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostööamet (edaspidi „koostööamet“), mis asutati Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 713/2009, ⁽¹⁾ ning maagaasi ülekandesüsteemi haldurite Euroopa võrgustik, mis asutati Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta määrusega (EÜ) nr 715/2009 maagaasi ülekandevõrkudele juurdepääsu tingimuste kohta ⁽²⁾. Tuletatakse meelde, et määruse (EÜ) nr 713/2009 kohaselt võib koostööamet esitada arvamusi või soovitusi piiriülestes küsimustes oma pädevus- ja tegevusvaldkonna raames. Koostööamet ja ENTSO-G etendavad koos muude turuosalistega olulist rolli liiduülese võrgu kümneaastase arengukava koostamisel ja rakendamisel, mis hõlmab muu hulgas Euroopa piisava tarnimise prognoosi ning peaks piiriüleste ühenduste osas muu hulgas tuginema erinevate võrgu kasutajate mõistlikele vajadustele.
- (16) Pädevad asutused või liikmesriigid peaksid tagama, et gaasiturgu testitaks ühe vajaliku sammuna niisuguse protsessi käigus, mis viib välja infrastruktuurinormi täitmiseni.
- (17) Käesolevas määruses sätestatud ülesannete täitmisel peaksid pädevad asutused tegema tihedat koostööd muude asjaomaste liikmesriigi ametiasutustega, eelkõige riiklike reguleerivate asutustega vajaduse korral ja piiramata nende Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiivist 2009/73/EÜ (mis käsitleb maagaasi siseturu ühiseeskirju) ⁽³⁾ tulenevaid volitusi.
- (18) Kui on vaja uusi piiriüleseid ühendusi või on vaja laiendada olemasolevaid, peaksid asjaomased liikmesriigid, pädevad asutused ja riiklikud reguleerivad asutused (juhul kui nad ei ole pädevad asutused) tegema varakult tihedat koostööd.
- (19) Selleks et aidata liikmesriikidel rahastada investeeringuid tootmisesse, infrastruktuuri ja energiatõhususe meetmetesse piirkondlikul ja kohalikul tasandil, on kättesaadavad mitmesugused liidu vahendid, nagu Euroopa Investeeringumispanga laenud ja tagatised või regionaal-, struktuuri- või ühtekuuluvusfondi vahendid. Euroopa Investeeringumispanga ning liidu välisvahendite (nt Euroopa naabrus- ja partnerlusinstrument, ühinemiseelse abi rahastamisvahend ja arengukoostöö rahastamisvahend) abil saab energiarvarustuse kindluse parandamiseks rahastada kolmandates riikides võetavaid meetmeid.
- (20) Käesolev määrus peaks tagama, et maagaasiettevõtjad ja tarbijad saaksid tarnehäiretega toimetulekuks toetuda turumehhanismidele võimalikult kaua. Samuti tuleks määrusega ette näha hädaolukorrale reageerimise mehhanismid, millele saab tugineda olukorras, kus turud üksi ei suuda gaasitarnehäirega enam vajalikul määral toime tulla. Ka hädaolukorras tuleks tarnehäirete mõju leevendamiseks eelistada turupõhiseid vahendeid.
- (21) Alates 2009. aasta juulis vastuvõetud uute energia siseturu õigusaktide jõustumisest kohaldatakse gaasisektori suhtes uusi sätteid, millega on kehtestatud liikmesriikide, riiklike reguleerivate asutuste, ülekandesüsteemi haldurite ja koostööameti selged ülesanded ja kohustused ning parandatud turu läbipaistvust, et soodustada selle tõhusat toimimist, gaasivarustuse kindlust ja klientide kaitset.
- (22) Gaasi siseturu lõpuleviimine ja tõhus konkurents sellel turul kindlustavad liidus kõigi liikmesriikide jaoks väga suure tarnekindluse, tingimusel et kõnealune turg saab täiel määral toimida ka liidu üht osa mõjutava tarnehäire korral ning olenemata häire põhjusest. Varustuskindlusele on seepärast vaja terviklikku ja tõhusat ühist lähenemisi, mis toetub eelkõige läbipaistvusele, solidaarsusele ja mittediskrimineerivatele poliitikameetmetele, mis vastavad siseturu toimimisele ning aitavad vältida turumoonutusi ja kaitsta turu reageerimist häiretele.
- (23) Gaasivarustuse kindluse eest vastutavad oma tegevusvaldkondade ja pädevuse piires ühiselt maagaasiettevõtjad, liikmesriigid (nimelt oma pädevate asutuste kaudu) ja komisjon. Vajaduse korral peaksid ka liikmesriikide reguleerivad asutused (kui nad ei ole pädevad asutused) aitama kaasa gaasivarustuse kindlusele oma tegevusvaldkondade ja pädevuse piires kooskõlas direktiiviga 2009/73/EÜ. Lisaks võivad ka kliendid, kes kasutavad gaasi elektri tootmiseks või tööstuslikel eesmärkidel, etendada olulist rolli gaasivarustuse kindluses oma võime tõttu reageerida kriisidele nõudlusega seotud meetmega, näiteks tarnekatkestust lubavad lepingud ja teistele kütuseliikidele üleminek, kuna see mõjutab vahetult pakkumise/nõudluse tasakaalu.

⁽¹⁾ ELT L 211, 14.8.2009, lk 1.

⁽²⁾ ELT L 211, 14.8.2009, lk 36.

⁽³⁾ ELT L 211, 14.8.2009, lk 94.

- (24) Selleks et kindlustada hästi toimiv gaasi siseturg eelkõige tarnehäirete korral ja kriisiolukordades, on äärmiselt oluline määratleda täpselt kõigi maagaasiettevõtjate ning pädevate asutuste ülesanded ja kohustused. Kõnealuste ülesannete ja kohustuste määramisel tuleks tagada, et peetaks kinni kolmetasemelisest lähenemisviisist, mille puhul kaasatakse kõigepealt asjaomased maagaasiettevõtjad ja tööstus, seejärel liikmesriigid riiklikul ja piirkondlikul tasandil ning lõpuks liit. Tarnekriiside korral peaks turuosalistel olema piisavalt võimalusi tulla olukorraga toime turupõhiste meetmete abil. Kui turuosaliste reageeringust ei piisa, peaksid liikmesriigid ja nende pädevad asutused võtma meetmeid tarnekriiside lahendamiseks või nende mõju leevendamiseks. Ainult juhul, kui need meetmed ei ole piisavad, tuleks tarnekriiside lahendamiseks või nende mõju leevendamiseks meetmeid võtta piirkondlikul või liidu tasandil. Võimaluse korral tuleks püüda leida piirkondlikke lahendusi.
- (25) Solidaarsuse vaimus luuakse käesoleva määruse rakendamiseks ametivõimude ja maagaasiettevõtjate kaasamisel ulatuslik piirkondlik koostöö, et optimeerida niisuguste meetmete kooskõlastamisest saadavat kasu, mille eesmärk on leevendada väljaselgitatud riske, ja rakendada asjaosaliste jaoks kõige kulutasuvamaid meetmeid.
- (26) Liikmesriikide vahelisi erinevusi arvesse võttes ning direktiivi 2009/73/EÜ artiklis 3 osutatud avaliku teenuse osutamise kohustust ja tarbijakaitset arvestades tuleks kehtestada varustuskindluse piisavalt ühtlustatud normid, mille abil saaks lahendada vähemalt jaanuaris 2009 esinenud olukorra. Niisugused varustuskindluse normid peaksid olema stabiilsed, et tagada vajalik õiguskindlus, selgelt määratletud ega tohiks põhjendamatult ja ebaproportsionaalselt koormata maagaasiettevõtjaid, sh uusi ja väikeseid ettevõtjaid, ega ka lõpptarbijaid. Need normid peaksid tagama ka kõikide liidu maagaasiettevõtjate jaoks võrdse juurdepääsu riiklikele tarbijatele. Meetmed, mis on vajalikud varustuskindluse normi täitmise tagamiseks, võivad hõlmata täiendavaid hoiustamise võimsusi ja mahtusid, torujuhtmete pakette, tarnelepinguid, tarnekestusi lubavaid lepinguid või muid sarnase mõjuga meetmeid, samuti vajalikke tehnilisi meetmeid gaasivarustuse ohutuse tagamiseks.
- (27) Gaasituru hea toimimise huvides on võimalikke tarnehäireid (nt jaanuaris 2009 toimunud häire) silmas pidades oluline, et maagaasiettevõtjad investeerivad õigeaegselt kohaliku tootmisesse ja infrastruktuuri, nt ühendused, eelkõige liidu gaasivõrku juurdepääsu võimaldavad ühendused, torustikus tegelikke kahe-suunalisi voogusid võimaldavad seadmed, samuti hoidlad ning veeldatud maagaasi taasgaasistamise kütised. Liidu vahenditega seoses gaasiinfrastruktuuri rahastamisvajaduse prognoosimisel peaks komisjon pidama vajaduse korral esmatähtsaks infrastruktuuriprojekte, millega toetatakse gaasi siseturu integreerumist ja gaasivarustuse kindlust.
- (28) Ülekandesüsteemi haldureid ei tohiks takistada kaalumast olukorda, kus investeringud, mis võimaldavad piiriüles-tes ühendustes kolmandate riikidega tegelikku ülekande-võimsust mõlemasuunaliseks gaasi transpordiks (kahe-suunaliste voogude läbilaske võimsus), võivad aidata kaasa varustuskindluse parandamisele, eelkõige niisuguste kolmandate riikide korral, kes tagavad transiitvood kahe liikmesriigi vahel.
- (29) Olukorras, mil turg ei saa gaasitarneid enam tagada, on oluline need säilitada eelkõige kodutarbijatele ja piiratud arvule muudele tarbijatele, eelkõige olulisi sotsiaalteenusid osutavatele tarbijatele, kelle võivad kindlaks määrata asjaomased liikmesriigid ise. Kriisiolukorras võetavad meetmed on vaja määratleda enne kriisi puhkemist ja nende puhul tuleb järgida ohutusnõudeid, sh olukorras, kus kaitstud tarbijad on ühendatud samasse jaotusvõrku kui muud tarbijad. Niisugused meetmed võivad sisaldada algselt broneeritud võimsuse osas *pro rata* vähendamiste kasutamist juhul, kui infrastruktuurile juurdepääsu võimsust vähendatakse tehnilistel põhjustel.
- (30) Tavapäraselt peaksid pädevad asutused järgima oma hädalolukorra lahendamise kava. Meetmeid, millega kaldu-takse kõrvale kõnealustest kavadest, võivad nad võtta nõuetekohaselt põhjendatud erandjuhtudel.
- (31) Varustuskindluse kohustuste täitmiseks on mitmesugu-seid vahendeid. Neid vahendeid tuleks vajaduse korral kasutada riiklikul, piirkondlikul ja liidu tasandil sellisel, et nende tulemused oleksid järjepidevad ja kulutasuvad.
- (32) Direktiivis 2009/73/EÜ käsitletakse varustuskindlusega seotud aspekte selliste investeringute pikaajalisel planeerimisel, mida tehakse piisavas piiriülesesse võimsusesse ja muudesse infrastruktuuridesse, et süsteem oleks pika-ajaliselt võimeline tagama varustuskindlust ja rahuldama mõistlikku nõudlust. Varustuskindluse normide täitmiseks võib vaja minna üleminekuperioodi, et võimaldada vaja-like investeringute tegemist. Liiduülese võrgu kümneaas-tane arengukava, mille koostas maagaasi ülekandesüs-teemi haldurite Euroopa võrgustik ja mida kontrollis koostööamet, on oluline vahend liidu investeerimisvaja-duste väljaselgitamiseks, et muu hulgas viia ellu käesoleva määrusega kehtestatud infrastruktuurinõuded.
- (33) Maagaasi ülekandesüsteemi haldurite Euroopa võrgustik ja koostööamet peaksid gaasikoordineerimisrühma liik-metena täielikult osalema koostöös ja konsulteerimisel liidu tasandil oma vastutusvaldkonna piires.

- (34) Gaasikoordineerimisrühm on peamine organ, kellega komisjon peab konsulteerima ennetavate tegevuskavade ja hädaolukorra lahendamise kavade koostamisel. Tuleatakse meelde, et maagaasi ülekandesüsteemi haldurite Euroopa võrgustik ja koostööamet on gaasikoordineerimisrühma liikmed ning et nendega konsulteeritakse selles kontekstis.
- (35) Tarnehäiretega toimetuleku täieliku valmisoleku tagamiseks peaksid pädevad asutused pärast maagaasiettevõtjatega konsulteerimist kehtestama hädaolukorra lahendamise kavad. Sellised kavad ei tohiks riiklikul, piirkondlikul ega liidu tasandil olla omavahel vastuolus. Kavad peaksid tuginema olemasolevate kavade parimatele tavadele ning neis peaks olema selgelt määratletud kõigi asjaomaste maagaasiettevõtjate ja pädevate asutuste ülesanded ja kohustused. Võimaluse ja vajaduse korral tuleks kehtestada hädaolukorra lahendamise piirkondlikud ühiskavad.
- (36) Liikmesriikidevahelise solidaarsuse suurendamiseks liidu hädaolukorras ning eelkõige selliste liikmesriikide toetamiseks, kes on geograafiliste või geoloogiliste tingimuste tõttu vähem soodsas olukorras, peaks liikmesriigid välja töötama solidaarsusmeetmed. Maagaasiettevõtjad peaksid välja töötama sellised meetmed nagu kaubanduslepped, mis võivad sisaldada gaasi ekspordi või hoidlastest väljavõtmise suurendamist. Oluline on ergutada lepete sõlmimist maagaasiettevõtjate vahel. Hädaolukorra lahendamise kava meetmed peaksid vajaduse korral hõlmama mehhanisme, millega tagatakse maagaasiettevõtjatele õiglane ja võrdne hüvitis. Solidaarsusmeetmed võivad olla eriti asjakohased selliste liikmesriikide vahel, kellele komisjon soovib ühiste ennetavate tegevuskavade või hädaolukorra lahendamise piirkondlike ühiskavade koostamist.
- (37) Käesoleva määrusega seoses etendab komisjon olulist rolli hädaolukorras, olgu see siis liidu või piirkondlikul tasandil.
- (38) Vajaduse korral tuleks Euroopa ühtekuuluvuse raames kasutada liidu ja liikmesriikide pakutavat kodanikukaitseabi. Sellist abi peaks hõlbustama ja kooskõlastama ühenduse kodanikukaitse mehhanism, mis kehtestati nõukogu otsusega 2007/779/EÜ, Euratom⁽¹⁾.
- (39) Käesolev määrus ei mõjuta liikmesriikide suveräänseid õigusi nende energiavarudele.
- (40) Nõukogu 8. detsembri 2008. aasta direktiivis 2008/114/EÜ Euroopa elutähtsate infrastruktuuride identifitseerimise ja määramise ning nende kaitse parandamise vajaduse hindamise kohta⁽²⁾ on sätestatud Euroopa elutähtsate infrastruktuuride (sh teatavate gaasiinfrastruktuuride) määramise ning nende kaitse parandamise menetlus liidus. Direktiiv 2008/114/EÜ ja käesolev määrus aitavad luua tervikliku lähenemisviisi liidu energijaalgeolekule.
- (41) Hädaolukorra lahendamise kavasid tuleks korrapäraselt ajakohastada ja need tuleks avaldada. Kavasid tuleks katsetada ja vastastikku hinnata.
- (42) Gaasikoordineerimisrühm peaks andma komisjonile nõu liidu hädaolukorras, et hõlbustada varustuskindluse meetmete kooskõlastamist. Samuti peaks kõnealune rühm jälgima käesoleva määrusega ettenähtud meetmete piisavust ja asjakohasust.
- (43) Käesoleva määruse eesmärk on volitada maagaasiettevõtjaid ja liikmesriikide pädevaid asutusi kindlustama, et siseturg toimiks tarnehäire korral võimalikult kaua, enne kui pädevad asutused võtavad meetmeid sellise olukorra lahendamiseks, kus turg ei suuda enam tagada vajalikke gaasitarneid. Sellised erakorralised meetmed peaksid olema täielikus kooskõlas liidu õigusaktidega ja neist tuleks teavitada komisjoni.
- (44) Kuna gaasitarned kolmandatest riikidest on liidu gaasivarustuse kindluse jaoks keskse tähtsusega, peaks komisjon kooskõlastama kolmandate riikidega seotud meetmeid ning koostöös tarnivate ja transiidiriikidega, kes on kolmandad riigid, välja töötama korra kriisiolukordade lahendamiseks ning liitu kulgeva pideva gaasivoo tagamiseks. Komisjonil peaks olema õigus määrata koostööametisse tööriühm, kes jälgib kriisiolukorras liitu kulgevaid gaasivoo, pidades nõu asjaga seotud kolmandate riikidega, ning tegutseb vahendaja ja toetajana, kui kriisi põhjustavad raskused kolmandates riikides.
- (45) Oluline on, et kolmandatest riikidest pärit tarnete tingimused ei moonutaks konkurentsi ja oleksid kooskõlas siseturu eeskirjadega.
- (46) Usaldusväärse teabe korral niisuguse olukorra kohta väljaspool liitu, mis ohustab ühe või mitme liikmesriigi energiavarustuse kindlust ja võib käivitada varajase hoiatamise mehhanismi liidu ja kolmanda riigi vahel, peaks komisjon teavitama sellest viivitamata gaasikoordineerimisrühma ja liit peaks võtma asjakohased meetmed püüdmaks olukorda lahendada.

⁽¹⁾ ELT L 314, 1.12.2007, lk 9.

⁽²⁾ ELT L 345, 23.12.2008, lk 75.

- (47) Nõukogu järeldas veebruaris 2009, et läbipaistvust ja usaldusväärsust tuleks suurendada komisjoni ja liikmesriikide vahelise asjakohase teabevahetuse kaudu, mis toimub kolmandate riikidega energiaalaste suhete, sealhulgas pikaajaliste tarnelepete osas, avaldamata samas tundlikku äriteavet.
- (48) Kuna Euroopa Liidu lepingus ja Euroopa Liidu toimimise lepingus sisalduvaid eelkõige konkurentsi käsitlevaid eeskirju kohaldatakse üldist majandushuvi pakkuvate teenuste suhtes, kuivõrd niisuguste eeskirjade kohaldamine ei takista niisuguste teenuste osutamist, on liikmesriikidel ulatuslik otsustusõigus avalike teenuste osutamisel, tellimisel ja korraldamisel.
- (49) Kuna käesoleva määruse eesmärki, nimelt tagada liidu gaasivarustuse kindlus, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada ning selle ulatuse ja toime tõttu on seda parem saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (50) Direktiiv 2004/67/EÜ tuleks kehtetuks tunnistada,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Sisu

Käesoleva määrusega kehtestatakse sätted gaasivarustuse kindluse tagamiseks, kindlustades maagaasi (edaspidi „gaas”) siseturu nõuetekohase ja järjepideva toimimise, võimaldades erakorraliste meetmete rakendamist juhul, kui turg ei suuda enam vajalikku gaasikogust tarnida, ning määratledes ja määrares selgelt maagaasiettevõtjate, liikmesriikide ja liidu kohustused ennetavate meetmete osas ning vastumeetmete osas konkreetsetele tarnehäiretele. Käesoleva määrusega tagatakse solidaarsuse vaimus ühtlasi läbipaistvad mehhanismid, mille eesmärk on kooskõlastada hädaolukorra planeerimist ja sellele reageerimist liikmesriigi, piirkondlikul või liidu tasandil.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kohaldatakse direktiivi 2009/73/EÜ, määruse (EÜ) nr 713/2009 ja määruse (EÜ) nr 715/2009 mõisteid.

Lisaks kohaldatakse järgmisi mõisteid:

1) „kaitstud tarbijad” – kõik jaotusvõrguga ühinenud kodutarbijad; lisaks, kui asjaomane liikmesriik nii otsustab, võib mõiste hõlmata ka:

- a) väikeseid ja keskmise suurusega ettevõtteid, mis on jaotusvõrguga ühinenud, ning olulisi sotsiaalteenustusi, mis on ühendatud gaasijaotus- või -ülekandevõrguga, tingimusel et kõik need täiendavad tarbijad ei esinda rohkem kui 20 % gaasi lõpptarbisest, ja/või
- b) kaugkütterajatisi, kui need pakuvad kütet kodutarbijatele ja punktis a osutatud tarbijatele, tingimusel et kõnealused rajatised ei ole võimelised minema üle muudele kütustele ja on ühendatud gaasijaotus- või -ülekandevõrku.

Liikmesriigid teavitavad võimalikult kiiresti, kuid mitte hiljem kui 3. detsembril 2011 komisjoni sellest, kas nad kavatsevad kaasata punktid a ja/või b oma kaitstud tarbijate määratlusse;

2) „pädev asutus” – iga liikmesriigi määratud liikmesriigi valitsusasutus või riiklik reguleeriv asutus, kes vastutab käesolevas määruses sätestatud meetmete rakendamise eest. Sellega ei piirata liikmesriikide võimet lubada pädevatel asutustel delegeerida konkreetseid käesolevas määruses sätestatud ülesandeid muudele organitele. Kõnealused delegeeritud ülesanded täidetakse pädeva asutuse järelevalve all ja täpsustatakse artiklis 4 osutatud kavades.

Artikkel 3

Vastutus gaasivarustuse kindluse eest

1. Gaasivarustuse kindluse eest vastutavad oma tegevusvaldkondade ja pädevuse piires ühiselt maagaasiettevõtjad, liikmesriigid (nimelt oma pädevate asutuste kaudu) ja komisjon. Kõnealuse ühise vastutuse jaoks peavad nimetatud osalejad tegema tihedat koostööd.

2. Iga liikmesriik määrab nii kiiresti kui võimalik, kuid mitte hiljem kui 3. detsembril 2011 pädeva asutuse, kes tagab käesolevas määruses ette nähtud meetmete rakendamise. Vastavalt käesolevale määrusele pädeva asutuse poolt rakendatavaid meetmeid viivad vajaduse korral kuni pädeva asutuse ametliku määramiseni ellu riiklikud üksused, kes on antud hetkel vastutavad gaasivarustuse kindluse eest. Need meetmed hõlmavad artiklis 9 osutatud riskihindamise korraldamist ning selle riskihindamise alusel ennetava tegevuskava ja hädaolukorra lahendamise kava koostamist ning liikmesriigi gaasivarustuse kindluse

korrapärast jälgimist. Pädevad asutused teevad üksteisega koostööd, et püüda vältida tarnehäireid ja piirata sellisel juhul nende kahju ulatust. Miski ei takista liikmesriike võtmast vastu rakendusakte, kui see on vajalik käesoleva määruse nõuete täitmiseks.

3. Kõik liikmesriigid teatavad komisjonile pädeva asutuse nime viivitamata pärast selle määramist ja vajaduse korral kooskõlas lõikega 2 ajutiselt pädeva asutusena tegutsevate riiklike üksuste nimed, kes on vastutavad gaasivarustuse kindluse eest. Kõik liikmesriigid avalikustavad kõnealused määramised.

4. Käesolevas määruuses sätestatud meetmete rakendamisel määrab pädev asutus asjaomaste eri osalejate ülesanded ja kohustused viisil, millega tagatakse kinnipidamine kolmetasemelisest lähenemisviisist, mille puhul kaasatakse kõigepealt asjaomased maagaasiettevõtjad ja tööstus, seejärel liikmesriigid riiklikul ja piirkondlikul tasandil ning lõpuks liit.

5. Komisjon koordineerib vajaduse korral pädevate asutuste meetmeid piirkondlikul ja liidu tasandil, nagu on sätestatud käesolevas määruuses, muu hulgas artiklis 12 osutatud gaasikoordineerimisrühma või artikli 11 lõikes 4 osutatud kriisirühma kaudu eelkõige liidu või piirkondlikus hädaolukorras, nagu on määratletud artikli 11 lõikes 1.

6. Ennetavates tegevuskavades ja hädaolukorra lahendamise kavades sisalduvad gaasivarustuse kindluse tagamise meetmed on selgelt määratletud, läbipaistvad, proportsionaalsed, mittediskrimineerivad ja kontrollitavad, ei moonuta põhjendamatult konkurentsi ega gaasi siseturu tõhusat toimimist ning ei ohusta muude liikmesriikide ega liidu kui terviku gaasivarustuse kindlust.

Artikkel 4

Ennetava tegevuskava ja hädaolukorra lahendamise kava koostamine

1. Pärast konsulteerimist maagaasiettevõtjatega, gaasi kodu- ja tööstustarbivate huve esindavate asjakohaste tarbijaorganisatsioonidega ning riikliku reguleeriva asutusega (kui see ei ole pädev asutus) kehtestab iga liikmesriigi pädev asutus riiklikul tasandil, ilma et see piiraks lõike 3 kohaldamist, järgmised kavad:

- a) ennetav tegevuskava, milles on sätestatud vastavalt artikli 9 kohaselt teostatud riskihindamisele väljaselgitatud riskide kõrvaldamise või leevendamise meetmed, ning
- b) hädaolukorra lahendamise kava, milles on sätestatud meetmed gaasitarnehäire kõrvaldamiseks või mõju leevendamiseks vastavalt artiklile 10.

2. Enne kõnealuste ennetavate tegevuskavade ja hädaolukorra lahendamise kavade vastuvõtmist riiklikul tasandil vahetavad pädevad asutused hiljemalt 3. juuniks 2012 omavahel oma ennetavate tegevuskavade ja hädaolukorra lahendamise kavade projektid ning peavad üksteisega asjakohasel piirkondlikul tasandil nõu ja konsulteerivad komisjoniga tagamaks, et nende kavade ja meetmete projektid ei oleks vastuolus teise liikmesriigi ennetavate tegevuskavade ja hädaolukorra lahendamise kavadega ning et need vastaksid käesolevale määruusele ja liidu õigusaktidele. Niisuguseid konsultatsioone peetakse eelkõige naaberliikmesriikide vahel, eelkõige isoleeritud gaasisüsteemide ja nende naaberliikmesriikide vahel, ning need võivad hõlmata näiteks IV lisa näitlikus loetelus esitatud liikmesriike.

3. Kõnealuste, lõikes 2 osutatud konsultatsioonide ja komisjoni võimalike soovitude põhjal võivad asjaomased pädevad asutused otsustada koostada piirkondlikul tasandil ühised ennetavate tegevuskavad (edaspidi „ühised ennetavad tegevuskavad”) ja piirkondlikul tasandil ühised hädaolukorra lahendamise kavad (edaspidi „ühised hädaolukorra lahendamise kavad”) lisaks riiklikul tasandil koostatud kavadele. Ühiste kavade korral püüavad asjaomased pädevad asutused vajaduse korral sõlmida kokkuleppeid piirkondliku koostöö elluviimiseks. Vajaduse korral kiidetakse kõnealused kokkulepped liikmesriikide poolt ametlikult heaks.

4. Ennetavate tegevuskavade ja hädaolukorra lahendamise kavade koostamisel ja elluviimisel riiklikul ja/või piirkondlikul tasandil võtab pädev asutus igal ajal nõuetekohaselt arvesse gaasisüsteemi ohutut käitamist ning käsitleb ja sätestab kõnealustes kavades tehnilisi piiranguid, mis mõjutavad võrgu käitamist, sealhulgas tehnilised ja ohutusalsed põhjused, millega võib kaasneda voogude vähenemine hädaolukorra puhul.

5. Ennetavad tegevuskavad ja hädaolukorra lahendamise kavad, sh vajaduse korral ühised kavad, võetakse vastu ja avalikustatakse hiljemalt 3. detsembril 2012. Kõnealustest kavadest teatatakse komisjonile viivitamata. Komisjon teavitab nendest gaasikoordineerimisrühma. Pädevad asutused tagavad kõnealuste kavade rakendamise korrapärase järelevalve.

6. Kolme kuu jooksul pärast pädevate asutuste poolset lõikes 5 osutatud kavade teavitamist:

- a) hindab komisjon kõnealuseid kavasid vastavalt punktile b. Selleks konsulteerib komisjon kõnealuste kavade teemal gaasikoordineerimisrühmaga ja võtab selle arvamust nõuetekohaselt arvesse. Komisjon annab oma hinnangust kavade kohta aru gaasikoordineerimisrühmale; ja

b) kui komisjon kõnealuste konsultatsioonide alusel:

i) annab hinnangu, et ennetav tegevuskava või hädaolukorra lahendamise kava ei aita tõhusalt leevendada riskihindamisel väljaselgitatud riske, võib ta asjaomasele pädevale asutusele või asjaomastele pädevatele asutustele esitada soovitusi kava muuta;

ii) leiab, et ennetav tegevuskava või hädaolukorra lahendamise kava on vastuolus teise pädeva asutuse riskistsenaariumide või kavadega või ei vasta käesoleva määruse sätetele või liidu õigusaktide muudele sätetele, nõuab ta asjaomase kava muutmist;

iii) leiab, et ennetav tegevuskava ohustab teiste liikmesriikide või liidu kui terviku gaasivarustuse kindlust, otsustab ta nõuda pädevalt asutuselt ennetava tegevuskava läbivaatamist ja võib esitada selle muutmiseks konkreetsed soovitused. Komisjon põhjendab üksikasjalikult oma otsust.

7. Nelja kuu jooksul alates kuupäevast, mil komisjon nõudis kava muutmist, nagu on osutatud lõike 6 punkti b alapunktis ii, muudab asjaomane pädev asutus oma ennetavat tegevuskava või hädaolukorra lahendamise kava ja teavitab komisjoni muudetud kavast või põhjendab komisjonile, miks ta muudatustaotlusega ei nõustu. Kui kokkuleppele ei jõuta, võib komisjon kahe kuu jooksul pärast pädevalt asutuselt vastuse saamist oma taotluse tühistada või pidada kohtumise asjaomaste pädevate asutustega ning kui komisjon peab seda vajalikuks, kutsuda kokku gaasikoordineerimisrühma kõnealuse küsimuse käsitlemiseks. Komisjon põhjendab üksikasjalikult oma taotlust kavasid muuta. Pädev asutus võtab komisjoni seisukohta täiel määral arvesse. Juhul kui pädeva asutuse lõplik otsus erineb komisjoni seisukohast, esitab ja avalikustab pädev asutus koos kõnealuse otsuse ja komisjoni seisukohaga oma otsuse põhjenduse kahe kuu jooksul pärast komisjoni seisukoha kättesaamist. Vajaduse korral avalikustab pädev asutus muudetud plaani viivitamata.

8. Kolme kuu jooksul pärast lõike 6 punkti b alapunktis iii osutatud komisjoni otsusest teavitamist muudab asjaomane pädev asutus oma ennetavat tegevuskava ja teavitab komisjoni muudetud kavast või põhjendab komisjonile, miks ta otsusega ei nõustu. Kui kokkuleppele ei jõuta, võib komisjon kahe kuu jooksul pärast pädevalt asutuselt vastuse saamist otsustada muuta oma taotlust või selle tagasi võtta. Kui komisjon jääb oma taotluse juurde, muudab asjaomane pädev asutus kava kahe kuu jooksul pärast komisjoni otsusest teavitamist, võttes täielikult arvesse lõike 6 punkti b alapunktis iii osutatud komisjoni soovitusi, ja teavitab sellest komisjoni.

Komisjon teavitab gaasikoordineerimisrühma ja võtab nõuetekohaselt arvesse selle soovitusi oma arvamuse koostamisel

muudetud kava kohta, mis esitatakse kahe kuu jooksul alates pädeva asutuse teavitamisest. Asjaomane pädev asutus võtab täielikult arvesse komisjoni arvamust ning kahe kuu jooksul alates komisjoni arvamuse kättesaamisest võtab ta vastu ja avalikustab sellest tuleneva muudetud kava.

9. Tagatakse tundliku äriteabe konfidentsiaalsus.

Artikkel 5

Riiklike ja ühiste ennetavate tegevuskavade sisu

1. Riiklikud ja ühised ennetavad tegevuskavad sisaldavad järgmist:

a) artiklis 9 sätestatud riskihindamise tulemused;

b) meetmed, mahud, võimsused ja tähtsused, mis on vajalikud artiklites 6 ja 8 sätestatud infrastruktuuri- ja varustuskindluse normide täitmiseks, sh vajaduse korral ulatus, millisel määral suudetakse nõudlusega seotud meetmetega piisavalt ja õigeaegselt tasakaalustada tarnehäiret, nagu on osutatud artikli 6 lõikes 2, üksiku suurima ühist huvi pakkuva gaasiinfrastruktuuri kindlaksmääramine artikli 6 lõike 3 kohaldamise korral ja mis tahes suurema varustuskindluse norm artikli 8 lõike 2 kohaselt;

c) kohustused, mis on määratud maagaasiettevõtjatele ja muudele asjakohastele organitele, sh gaasisüsteemi ohutuks käitamiseks;

d) muud ennetavad meetmed (näiteks meetmed, mis on seotud vajadusega tõhustada ühendusi naaberliikmesriikide vahel ning võimalusega mitmekesistada vajaduse korral gaasitarneid ja -allikaid) väljaselgitatud riskide kõrvaldamiseks, et säilitada gaasivarustus kõikidele tarbijatele võimalikult suures ulatuses;

e) mehhanismid, mida kasutatakse vajaduse korral muude liikmesriikidega koostöö tegemiseks artikli 4 lõikes 3 osutatud ühiste ennetavate tegevuskavade ja ühiste hädaolukorra lahendamise kavade ettevalmistamisel;

f) teave, mis käsitleb olemasolevaid ja tulevikus vajaminevaid ühendusi, sh selliseid ühendusi, mis võimaldavad juurdepääsu liidu gaasivõrgule, piiriüleseid voogusid, piiriülest gaasihoidlatele juurdepääsu ning gaasi mõlemasuunalise transpordi tegelikku võimsust (edaspidi „kaheasuunaliste voogude läbilaske võimsus“), eelkõige hädaolukorras;

g) teave kõikide gaasivarustuse kindlusega seotud avalike teenuste osutamise asjakohaste kohustuste kohta.

2. Riiklikes ja ühistes ennetavates tegevuskavades (eelkõige artiklis 6 sätestatud infrastruktuurinormi täitmise meetmete puhul) võetakse arvesse liiduülese võrgu kümneaastast arengukava, mille koostab maagaasi ülekandesüsteemi haldurite Euroopa võrgustik määruse (EÜ) nr 715/2009 artikli 8 lõike 10 kohaselt.

3. Riiklikud ja ühised ennetavad tegevuskavad põhinevad suures osas turumeetmetel ning nendes võetakse arvesse meetmete majanduslikku mõju, tõhusust ja efektiivsust, mõju energia siseturu toimimisele ning mõju keskkonnale ja tarbijatele ning nendega ei koormata põhjendamatult maagaasiettevõtjaid ega avaldata negatiivset mõju gaasi siseturu toimimisele.

4. Riiklike ja ühiseid ennetavaid tegevuskavasid ajakohastatakse iga kahe aasta tagant, välja arvatud juhul, kui seda tuleb asjaolusid arvestades teha tihedamini, ja nendes kajastatakse ajakohastatud riskihindamist. Artikli 4 lõikes 2 ette nähtud pädevate asutuste vahelised konsultatsioonid viiakse läbi enne ajakohastatud kava vastuvõtmist.

Artikkel 6

Infrastruktuurinorm

1. Liikmesriigid või, kui liikmesriik nii ette näeb, pädevad asutused tagavad vajalike meetmete võtmise, et hiljemalt 3. detsembriks 2014 oleks allesjäänud infrastruktuuri võimsus, mis on kindlaks määratud I lisa punktis 2 sätestatud $n - 1$ valemiga kohaselt, võimeline üksiku suurima gaasiinfrastruktuuri häire korral, piiramata käesoleva artikli lõike 2 kohaldamist, rahuldama arvestuspiirkonnas gaasi kogunõudluse erandlikult suure gaasinõudlusega päeval, nagu juhtub statistiliste andmete kohaselt üks kord iga 20 aasta jooksul. See ei piira juhul, kui see on asjakohane ja vajalik, süsteemihaldurite vastavate investeeringute tegemise alast vastutust ja ülekandesüsteemi haldurite kohustusi, nagu on sätestatud direktiivis 2009/73/EÜ ja määruses (EÜ) nr 715/2009.

2. Kohustus tagada, et allesjäänud infrastruktuuril on võimsus rahuldada gaasi kogunõudlus, nagu on osutatud lõikes 1, loetakse täidetuks juhul, kui pädev asutus tõendab ennetavas tegevuskavas, et tarnehäiret on võimalik piisavalt ja õigeaegselt tasakaalustada asjakohaste turupõhiste nõudlusega seotud meetmete abil. Selleks kasutatakse I lisa punktis 4 sätestatud valemit.

3. Vajaduse korral võivad asjaomased pädevad asutused vastavalt artiklis 9 osutatud riskihindamisele otsustada, et käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud kohustus tuleb täita riikliku tasandi asemel piirkondlikul tasandil. Sel juhul koostatakse vastavalt artikli 4 lõikele 3 ühised ennetavad tegevuskavad. Kohaldatakse I lisa punkti 5.

4. Kõik pädevad asutused teavitavad pärast asjaomaste maagaasiettevõtjatega konsulteerimist komisjoni viivitamata lõikes 1 sätestatud kohustuse igast täitmata jätmisest ning teatavad komisjonile kõnealuse täitmata jätmise põhjused.

5. Niipea kui võimalik ja hiljemalt 3. detsembriks 2013 tagavad ülekandesüsteemi haldurid kõigis piiriülestes ühendustes liikmesriikide vahel alalise kahe-suunaliste voogude läbilaskevõimsuse, välja arvatud:

a) tootmiskäitiste, maagaasi veeldamise jaamade ja jaotusvõrkude ühenduste korral või

b) juhul, kui on tehtud erand vastavalt artiklile 7.

Hiljemalt 3. detsembriks 2013 kohandavad ülekandesüsteemi haldurid ülekandesüsteemi osaliselt või tervikuna, et võimaldada gaasi tegelikke vooge mõlemas suunas piiriülestes ühendustes.

6. Kui konkreetse piiriülese ühenduse puhul on kahe-suunaliste voogude läbilaskevõimsus juba olemas või väljahehitamisel, loetakse kõnealuse ühenduse puhul lõike 5 esimeses lõigus osutatud kohustus täidetuks, välja arvatud juhul, kui vähemalt üks liikmesriik on nõudnud võimsuse suurendamist varustuskindlusega seotud põhjustel. Niisuguse suurendamise nõudmise esitamise korral kohaldatakse artiklis 7 sätestatud menetlust.

7. Liikmesriigid või, kui liikmesriik nii ette näeb, pädevad asutused tagavad, et esimese sammuna testitakse alati turgu läbipaistval, üksikasjalikul ja mittediskrimineerival viisil, et hinnata, kas infrastruktuuri tehtav investeering, mis on vajalik lõigetes 1 ja 5 sätestatud kohustuste täitmiseks, vastab turu vajadustele.

8. Liikmesriikide reguleerivad asutused võtavad direktiivi 2009/73/EÜ artikli 41 lõike 8 ja määruse (EÜ) nr 715/2009 artikli 13 kohasel tariifide või nende arvutamismetoodika läbipaistval ja üksikasjalikul kindlaksmääramisel või heakskiitmisel arvesse tegelikke kulusid, mis kaasnevad lõikes 1 sätestatud kohustuse täitmisega ja püsiva kahe-suunaliste voogude läbilaskevõimsuse tagamisega, et pakkuda asjakohast stiimulit. Kui kahe-suunaliste voogude läbilaskevõimsuse tagamiseks tehtav investeering ei vasta turu vajadustele ja kui kõnealune investeering põhjustab kulusid rohkem kui ühes liikmesriigis või kui ühes liikmesriigis on kulusid kantud ühe või mitme muu liikmesriigi heaks, otsustavad kõigi asjaomaste liikmesriikide reguleerivad asutused enne mis tahes investeerimisotsuse tegemist ühiselt, kuidas kulud jaotatakse. Kulude jaotamisel võetakse eelkõige arvesse seda, kui suures osas suurendavad infrastruktuuriinvesteeringud asjaomaste liikmesriikide varustuskindlust. Kohaldatakse määruse (EÜ) nr 713/2009 artikli 8 lõiget 1.

9. Pädev asutus tagab, et iga uue ülekandefrakstruktuuriga aidatakse kaasa varustuskindluse saavutamisele hästi ühendatud võrgu arendamise kaudu, sh vajaduse korral piisaval arvul piiriüleste sisend- ja väljundpunktide tagamise abil vastavalt turunõudlusele ja väljaselgitatud riskidele. Pädev asutus hindab vajaduse korral riskihindamises seda, kus asuvad sisemised kitsaskohad ja kas liikmesriikide sisendvõimsuse ja infstruktuuride, eelkõige ülekandevõrkude abil suudetakse kohandada oma gaasivooge riskihindamisel kindlaks tehtud üksiku suurima gaasiinfstruktuuri häire korral.

10. Erandina ei ole Luksemburg, Sloveenia ja Rootsi seotud käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud kohustusega, kuid püüavad seda täita, tagades gaasitarneid kaitstud tarbijatele vastavalt artiklile 8. Kõnealust erandit kohaldatakse kuni:

- a) Luksemburgil on muude liikmesriikidega vähemalt kaks ühendust, vähemalt kaks eri tarneallikat ning tema territooriumil puuduvad gaasihoidlad või puudub maagaasi veeldamise jaam;
- b) Sloveenial on muude liikmesriikidega vähemalt kaks ühendust, vähemalt kaks eri tarneallikat ning tema territooriumil puuduvad gaasihoidlad või puudub maagaasi veeldamise jaam;
- c) Rootsi territooriumit ei läbi gaasitransiid muudesse liikmesriikidesse, Rootsi aastane sisemine gaasi kogutarbimine on väiksem kui 2 miljonit tonni naftaekvivalenti (Mtoe) ja gaasiga kaetakse vähem kui 5 % primaarenergia kogutarbimisest.

Need kolm liikmesriiki tagavad läbipaistval, üksikasjalikul ja mittediskrimineerival viisil turu korrapärase testimise investeringute tegemiseks infstruktuuri ja avalikustavad kõnealuste testide tulemused.

Esimeses lõigus osutatud liikmesriigid teavitavad komisjoni kõnealuses lõigus sätestatud tingimuste mis tahes muutusest. Esimeses lõigus sätestatud erandi kohaldamine lõpetatakse, kui kas või üks nendest tingimustest ei ole enam täidetud.

Hiljemalt 3. detsembriks 2018 edastab iga esimeses lõigus osutatud liikmesriik komisjonile aruande, milles kirjeldatakse olukorda, mis puudutab kõnealuses lõigus sätestatud vastavaid tingimusi ning lõike 1 kohase kohustuse täitmise väljavaateid, võttes arvesse infstruktuurinormi täitmise majanduslikku mõju, turu testimise tulemusi ja gaasituru arengut ning gaasiinfstruktuuriprojekte kõnealuses piirkonnas. Aruande alusel ja juhul, kui käesoleva lõike esimeses lõigus sätestatud vastavad tingimused on endiselt täidetud, võib komisjon otsustada, et esimeses lõigus sätestatud erandit võib kohaldada ka järgneval neljal aastal. Positiivse otsuse korral korratakse käesolevas lõigus sätestatud menetlust nelja aasta pärast.

Artikkel 7

Kahesuunaliste voogude läbilaske võimsuse tagamise ja erandi tegemise taotlemise menetlus

1. Liikmesriikide iga piiriülese ühenduse puhul, välja arvatud nende puhul, mis on välja jäetud artikli 6 lõike 5 punkti a alusel, ja välja arvatud juhul, kui kahesuunaliste voogude läbilaske võimsus on juba olemas või välja ehitamisel ning mitte ükski liikmesriik ei ole taotlenud selle suurendamist varustuskindlusega seotud põhjustel, esitavad ülekandesüsteemi haldurid hiljemalt 3. märtsil 2012 oma liikmesriikidele või, kui liikmesriigid nii sätestavad, oma pädevatele asutustele või reguleerivatele asutustele (koos käesolevas artiklis „asjaomased asutused”) pärast kõikide teiste asjaomaste ülekandesüsteemi operaatoritega konsulteerimist:

- a) ettepaneku kahesuunaliste voogude läbilaske võimsuse kohta seoses vastassuunaga („vastassuunavoogude läbilaske võimsus”) või
- b) kahesuunaliste voogude läbilaske võimsuse tagamise kohustuse suhtes erandi tegemise taotluse.

2. Lõikes 1 osutatud ettepanek vastassuunavoogude läbilaske võimsuse kohta või taotlus erandite tegemiseks põhinevad turunõudluse hinnangul, nõudluse ja pakkumise prognoosidel, tehnilisel teostatavusel, vastassuunavoogude läbilaske võimsuse kuludel, hõlmates ka sellest tulenevat ülekandesüsteemi tugevdamist, ning kasul varustuskindlusele, võttes vajaduse korral arvesse ka vastassuunavoogude võimalikku panust (koos muude võimalike meetmetega) vastassuunavoogude läbilaske võimsusest kasu saava liikmesriigi artiklis 6 sätestatud infstruktuurinormi täitmisse.

3. Asjaomane asutus, kellele ettepanek või erandi tegemise taotlus esitatakse, teavitab ettepanekust või erandi tegemise taotlusest viivitamata muude liikmesriikide asjaomaseid asutusi, kes vastavalt riskihindamisele võivad saada kasu vastassuunavoogude läbilaske võimsusest, ja komisjoni. Nimetatud asjaomane asutus annab neile asjaomastele asutustele ja komisjonile võimaluse esitada arvamus nelja kuu jooksul pärast kõnealuse teavituse saamist.

4. Lõikes 2 osutatud kriteeriumide ja kooskõlas artikliga 9 teostatud riskihindamise alusel ning võttes täielikult arvesse vastavalt käesoleva artikli lõikele 3 saadud arvamusi ja võttes arvesse mitte ainult majanduslikke aspekte, nagu gaasivarustuse kindlust ja gaasi siseturu toetamist, teeb asjaomane asutus kahe kuu jooksul pärast lõikes 3 osutatud perioodi möödumist järgmist:

- a) teeb erandi, kui vastassuunavoogude läbilaske võimsus ei suurendaks märkimisväärselt ühegi liikmesriigi või piirkonna varustuskindlust või kui investeerimiskulud oleksid märkimisväärselt suuremad kui varustuskindlusele avalduda võiv kasu, või
- b) kiidab heaks ettepaneku vastassuunavoogude läbilaske võimsuse kohta või
- c) nõuab ülekandesüsteemi haldurilt ettepaneku muutmist.

Asjaomane asutus teavitab oma otsusest viivitamata komisjoni ja edastab kogu asjaomase teabe, milles on esile toodud otsuse põhjendused, sh vastavalt käesoleva artikli lõikele 3 saadud arvamused. Asjaomased asutused püüavad tagada, et vastastikku sõltuvad otsused, mis puudutavad sama ühendust või samu ühendatud torujuhtmeid, ei ole üksteisega vastuolus.

5. Kahe kuu jooksul pärast kõnealuse teavituse saamist ning asjaomase asutuse otsuse ja teiste asjaomaste asutuste arvamuste vaheliste lahknevuste korral võib komisjon nõuda asjaomaselt asutuselt oma otsuse muutmist. Seda ajavahemikku võib pikendada ühe kuu võrra, kui komisjon taotleb lisateavet. Komisjoni mis tahes ettepanek, milles nõutakse asjaomase asutuse otsuse muutmist, tehakse lõikes 2 ja lõike 4 punktis a sätestatud elementide ja kriteeriumide alusel, võttes arvesse asjaomase asutuse otsuse põhjendusi. Asjaomane asutus täidab nõudmise, muutes oma otsust nelja nädala jooksul. Kui komisjon ei ole kõnealuse kahe kuu jooksul reageerinud, siis loetakse, et komisjon ei ole asjaomase asutuse otsuse suhtes vastuväiteid esitanud.

6. Kui vastavalt artiklile 9 teostatud riskihindamise tulemuste kohaselt on vastassuunavoogude läbilaske võimsust vaja suurendada, korratakse käesoleva artikli lõigetes 1–5 sätestatud menetlust ülekandesüsteemi halduri, asjaomase asutuse või komisjoni taotluse alusel.

7. Komisjon ja asjaomane asutus tagavad igal ajal tundliku äriteabe konfidentsiaalsuse.

Artikkel 8

Varustuskindluse norm

1. Pädev asutus kohustab tema poolt määratud maagaasiettevõtjaid võtma meetmeid, et tagada liikmesriigi kaitstud tarbijate gaasitarne järgmistel juhtudel:

- a) äärmuslik temperatuur seitsmel järjestikusel tippnõudlusega päeval, nagu juhtub statistiliste andmete kohaselt üks kord 20 aasta jooksul;
- b) erandlikult suur gaasinõudlus vähemalt 30-päevasel ajavahemikul, nagu juhtub statistiliste andmete kohaselt üks kord 20 aasta jooksul ning
- c) üksiku suurima gaasiinfrastruktuuri häired vähemalt 30-päevasel ajavahemikul keskmistes talvistes ilmastikutingimustes.

Pädev asutus määrab esimeses lõigus osutatud maagaasiettevõtjad kindlaks hiljemalt 3. juuniks 2012.

2. Mis tahes suurema varustuskindluse norm, mis ületab lõike 1 punktides b ja c osutatud 30-päevast ajavahemikku, või mis tahes täiendav kohustus, mis on kehtestatud gaasivarustuse kindlusega seotud põhjustel, põhineb artiklis 9 osutatud riskihindamisel, kajastub ennetavas tegevuskavas ja:

- a) vastab artikli 3 lõikele 6;
- b) ei moonuta põhjendamatult konkurentsi ega takista gaasi siseturu toimimist;
- c) ei mõjuta negatiivselt mis tahes muu liikmesriigi võimet varustada oma kaitstud tarbijaid vastavalt käesolevale artiklile riiklikus, liidu või piirkondlikus hädaolukorras ja
- d) vastab artikli 11 lõikes 5 täpsustatud kriteeriumidele liidu või piirkondlikus hädaolukorras.

Pädev asutus määrab ennetavates tegevuskavades ja hädaolukorra lahendamise kavades solidaarsuse vaimus kindlaks selle, kuidas võib maagaasiettevõtjatele kehtestatud mis tahes suuremat varustuskindluse normi või täiendavat kohustust ajutiselt vähendada liidu või piirkondlikus hädaolukorras.

3. Pädeva asutuse poolt vastavalt lõigetele 1 ja 2 määratletud ajavahemike möödudes või lõikes 1 määratletutest rangemate tingimuste korral püüavad pädevad asutused ja maagaasiettevõtjad säilitada võimalikult kaua gaasitarne eelkõige kaitstud tarbijatele.

4. Maagaasiettevõtjate kohustused käesolevas artiklis sätestatud varustuskindluse normide täitmiseks on mittediskrimineerivad ega koorma põhjendamatult neid ettevõtteid.

5. Maagaasiettevõtjatel on lubatud täita kõnealuseid kohustusi vastavalt vajadusele piirkondlikul või liidu tasandil. Pädev asutus ei nõua käesolevas artiklis sätestatud normide täitmist üksnes oma territooriumil asuva infrastruktuuri põhjal.

6. Pädev asutus tagab, et kaitstud tarbijate varustamiseks luuakse tingimused ilma gaasi siseturu nõuetekohast toimimist piiramata ning selliste hindadega, mis vastavad tarnete turuväärtustele.

Artikkel 9

Riskihindamine

1. Hiljemalt 3. detsembriks 2011 hindavad kõik pädevad asutused täielikult riske, mis mõjutavad nende riikides gaasivarustuse kindlust, järgmiste ühiste elementide alusel:

- a) kasutatakse artiklites 6 ja 8 sätestatud norme, esitades $n - 1$ valemi arvutuse, kasutatud eeldused, sh $n - 1$ valemi arvutuseks kasutatud eeldusi piirkondlikul tasandil, ja niisuguseks arvutuseks vajalikud andmed;
- b) võetakse arvesse kõiki asjakohaseid riiklikke ja piirkondlikke asjaolusid, eelkõige turu suurust, võrgu konfiguratsiooni, tegelikke vooge, sh väljavoolu asjaomastest liikmesriigist, kahe-suunalise gaasivoo võimalikkust, hõlmates ka ülekandesüsteemi sellest tuleneva tugevdamise võimalikku vajadust, olemasolevat tootmisvõimsust ja hoidlate mahtu ning gaasi tähtsust energiaallikate kogumis, eelkõige seoses kaugkütte ja elektritootmisega ning tööstuse toimimise jaoks, samuti ohutusalasid ja gaasi kvaliteedi küsimusi;
- c) kasutatakse mitmesuguseid tarnehäirete ja erandlikult suure gaasinõudluse stsenaariume, nt gaasihoidlate või veeldatud maagaasi terminalide või peamise ülekandefrakstruktuuri tõrge ning kolmandatest riikidest saabuvate tarnete häired, võttes arvesse nende esinemise ajalugu, tõenäosust, hooaega, sagedust ja kestust, samuti vajaduse korral geopoliitilisi riske, ning hinnatakse kõnealuste stsenaariumite tõenäolisi tagajärgi;
- d) koos teiste liikmesriikidega selgitatakse välja riskide koostmõju ja vastastikune suhe, k.a muu hulgas ühenduste, piiriüleste

leste tarnete, gaasihoidlatele piiriülese juurdepääsu ja kahe-suunaliste voogude läbilaske võimsuse osas;

e) võetakse arvesse iga piiripunkti maksimaalset sisend- ja väljundvõimsust.

2. Artikli 4 lõike 3 kohaldamisel teostavad asjaomased pädevad asutused ühise riskihindamise piirkondlikul tasandil.

3. Maagaasiettevõtjad, gaasi tööstustarbijad, gaasi kodu- ja tööstustarbijate huve esindavad asjakohased tarbijaorganisatsioonid, samuti liikmesriigid ning riiklik reguleeriv asutus (kui see ei ole pädev asutus) teevad koostööd pädeva asutusega ning esitavad talle taotluse alusel kõik riskihindamiseks vajalikud andmed.

4. Riskihindamist ajakohastatakse esimest korda hiljemalt 18 kuu möödudes artiklis 4 osutatud ennetava tegevuskava ja hädaolukorra lahendamise kava vastuvõtmisest ja edaspidi iga kahe aasta tagant enne asjaomase aasta 30. septembrit, välja arvatud juhul, kui asjaoludest tingituna tuleb seda teha tihedamini. Riskihindamisel võetakse arvesse artiklis 6 määratletud infrastruktuurinormi täitmiseks vajalike investeeringute edendamist ja uute alternatiivsete lahenduste rakendamisel kogetud riigispetsiifilisi probleeme.

5. Riskihindamine, sh selle ajakohastatud versioonid, tehakse komisjonile viivitamata kättesaadavaks.

Artikkel 10

Hädaolukorra lahendamise kava ja kriisitasemed

1. Riiklike või ühiste hädaolukorra lahendamise kavade koostamisel järgitakse järgmisi nõudeid:

- a) kava tugineb lõikes 3 sätestatud kriisitasemetele;
- b) määratletakse maagaasiettevõtjate ja gaasi tööstustarbijate, sh asjaomaste elektritootjate ülesanded ja kohustused, võttes arvesse seda, kuivõrd erinevas ulatuses mõjutavad neid gaasitarnehäired, ning nende koostöö asjaomaste pädevate asutuste ja vajaduse korral liikmesriikide reguleerivate asutustega igal lõikes 3 määratletud kriisitasemel;
- c) määratletakse pädevate asutuste ülesanded ja kohustused, samuti selliste muude organite ülesanded ja kohustused, kellele on delegeeritud ülesandeid vastavalt artikli 2 lõikele 2, igal käesoleva artikli lõikes 3 määratletud kriisitasemel;

d) tagatakse, et maagaasiettevõtjatel ja gaasi tööstustarbijatel oleks piisavalt võimalusi reageerimiseks igal kriisisemasel;

e) vajaduse korral määratakse kindlaks meetmed ja tegevused, mis on vajalikud, et leevendada gaasitarnehäire võimalikku mõju kaugküttega varustamisele ja gaasist toodetud elektrienergia;

f) iga kriisisemasel jaoks kehtestatakse üksikasjalikud menetlused ja meetmed, sh teabevahetuse skeemid iga kriisiastme korral;

g) määratakse kriisijuht või -rühm ja määratletakse nende ülesanded;

h) määratletakse, kuidas aitavad eelkõige II lisas loetletud turupõhised meetmed toime tulla häireolukorraga ja leevendada hädaolukorda;

i) määratletakse, milline panus on eelkõige III lisas loetletud, mitte-turupõhistel meetmetel, mida kavandatakse või rakendatakse hädaolukorra puhul; hinnatakse, mil määral on kriisiga toimetulekuks vaja võtta kõnealuseid mitte-turupõhiseid meetmeid ja milline on nende mõju, ning määratletakse nende rakendamise kord, kusjuures võetakse arvesse asjaolu, et mitte-turupõhiseid meetmeid kasutatakse ainult siis, kui turupõhistest mehhanismidest üksi enam ei piisa tarnete tagamiseks, eelkõige kaitstud tarbijatele tarnete tagamiseks;

j) kirjeldatakse iga kriisisemasel puhul rakendatavaid mehhanisme, mille alusel tehakse koostööd teiste liikmesriikidega;

k) kirjeldatakse üksikasjalikult, millised aruandluskohustused on maagaasiettevõtjatel häire- ja hädaolukorra tasemetel korral;

l) koostatakse loetelu meetmetest, mida võetakse gaasi kättesaadavaks tegemiseks hädaolukorras, sh selliste meetmetega seotud osalejate vahelised kaubanduslepped ja hüvitusmehhanismid maagaasiettevõtjatele, kui see on vajalik, võttes nõuetekohaselt arvesse tundlike andmete konfidentsiaalsust. Kõnealused meetmed võivad hõlmata liikmesriikide ja/või maagaasiettevõtjate vahelisi piiriüleseid lepinguid.

2. Riiklikke ja ühiseid hädaolukorra lahendamise kavasid ajakohastatakse iga kahe aasta tagant, välja arvatud juhul, kui seda tuleb asjaolusid arvestades teha tihedamini, ja nendes kajastatakse ajakohastatud riskihindamist. Artikli 4 lõikes 2 ette nähtud pädevate asutuste vahelised konsultatsioonid viiakse läbi enne ajakohastatud kava vastuvõtmist.

3. Kolm peamist kriisitaset on järgmised:

a) varajase hoiatamise tase (varajane hoiatamine): on olemas konkreetset, tõsiseltvõetavat ja usaldusväärset teavet, et võib toimuda sündmus, mille tagajärjel halveneb tarneolukord tõenäoliselt märkimisväärselt ja mis toob tõenäoliselt kaasa häire- või hädaolukorra taseme väljakuulutamise; varajase hoiatamise mehhanism või käivitada varajase hoiatamise taseme;

b) häireolukorra tase (häireolukord): on tekkinud tarnehäire või erandlikult suur gaasinõudlus, mille tagajärjel halveneb tarneolukord märkimisväärselt, kuid turg suudab kõnealuse häire või nõudlusega toime tulla ilma, et oleks vaja kasutada mitte-turupõhiseid meetmeid;

c) hädaolukorra tase (hädaolukord): kui esineb erandlikult suur gaasinõudlus või märkimisväärne tarnehäire või tarneolukorra muu märkimisväärne häire ning kui on rakendatud kõiki asjaomaseid turumeetmeid, kuid gaasivarustus ei ole piisav, et rahuldada ülejäänud gaasinõudlust, mistõttu tuleb täiendavalt kasutusele võtta mitte-turupõhised meetmed, et eelkõige kindlustada gaasitarned kaitstud tarbijatele vastavalt artiklile 8.

4. Riiklikus ja ühises hädaolukorra lahendamise kavas tagatakse, et piiriülene juurdepääs infrastruktuurile kooskõlas määrusega (EÜ) nr 715/2009 säilib hädaolukorras tehniliste ja ohutus-alaste võimaluste piires. Kavand on kooskõlas käesoleva määruse artikli 3 lõikega 6 ning neis ei kehtestata meetmeid, millega põhjendamatult piiratakse piiriüleseid gaasivooge.

5. Kui pädev asutus kuulutab välja lõikes 3 osutatud mis tahes kriisisemasel, teavitab ta sellest viivitamata komisjoni ja esitab talle kogu vajaliku teabe, eelkõige meetmete kohta, mida ta kavatseb võtta. Sellises hädaolukorras, mis võib tingida abipalve liidule ja liikmesriikidele, teavitab asjaomase liikmesriigi pädev asutus viivitamata komisjoni juures tegutsevat kodaniku-kaitse järelevalve- ja teabekeskust.

6. Kui pädev asutus kuulutab välja hädaolukorra, võtab ta hädaolukorra lahendamise kavas kindlaksmääratud meetmed ja teavitab komisjoni viivitamata eelkõige meetmetest, mille võtmist ta kavandab vastavalt lõikele 1. Meetmeid, millega kaldutakse kõrvale hädaolukorra lahendamise kavast, võib pädev asutus võtta nõuetekohaselt põhjendatud erandjuhtudel. Pädev asutus teavitab viivitamata komisjoni mis tahes niisugustest meetmetest ja esitab vastava põhjenduse.

7. Liikmesriigid ja eelkõige pädevad asutused tagavad, et:

- a) ei võeta meetmeid, mis piiravad mis tahes ajal põhjendamatult gaasivooge siseturul;
- b) ei võeta meetmeid, mis võivad tõenäoliselt kahjustada tõsiselt gaasivarustuse olukorda teises liikmesriigis, ja
- c) piiriülene juurdepääs infrastruktuurile kooskõlas määrusega (EÜ) nr 715/2009 säilib tehniliste ja ohutuslaste võimaluste piires vastavalt hädaolukorra lahendamise kavale.

8. Komisjon kontrollib niipea kui võimalik, kuid igal juhul viie päeva jooksul alates lõikes 5 osutatud asjaomaselt asutuselt info saamisest, kas hädaolukorra väljakuulutamise on õigustatud lõike 3 punkti c kohaselt ning kas võetud meetmed järgivad võimalikult täpselt hädaolukorra lahendamise kavas loetletud meetmeid ega koorma põhjendamatult maagaasiettevõtjaid ja kas need on kooskõlas lõikega 7. Komisjon võib pädeva asutuse või maagaasiettevõtjate taotlusel või omal algatusel paluda pädeval asutusel meetmeid muuta, kui need on vastuolus lõikes 7 ja käesoleva lõigu esimeses lauses kehtestatud tingimustega. Komisjon võib pädevalt asutusel nõuda, et see tühistaks välja kuulutatud hädaolukorra, kui komisjon ei loe selle väljakuulutamist enam õigustatuks lõike 3 punkti c kohaselt.

Kolme päeva jooksul alates kuupäevast, mil komisjon nõudis meetmete muutmist, muudab pädev asutus meetmeid ja teavitab sellest komisjoni või põhjendab komisjonile, miks ta muudatus-taotlusega ei nõustu. Sellisel juhul võib komisjon kolme päeva jooksul oma taotlust muuta või selle tühistada või et olukorda kaaluda, pidada kohtumise asjaomase pädeva asutuse või vajaduse korral asjaomaste pädevate asutustega ning kui komisjon peab seda vajalikuks, kutsuda kokku gaasikoordineerimisrühma küsimuse käsitlemiseks. Komisjon põhjendab üksikasjalikult oma taotlust meetmeid muuta. Pädev asutus võtab komisjoni seisukohta täiel määral arvesse. Juhul kui pädeva asutuse lõplik otsus erineb komisjoni seisukohast, esitab pädev asutus oma otsuse põhjenduse.

Artikkel 11

Reageerimine liidu ja piirkondlikule hädaolukorrale

1. Selle pädeva asutuse taotlusel, kes on välja kuulutanud hädaolukorra, pärast artikli 10 lõike 8 kohast kontrollimist võib komisjon välja kuulutada liidu hädaolukorra või piirkond-

liku hädaolukorra konkreetselt mõjutatud geograafilises piirkonnas. Vähemalt kahe niisuguse pädeva asutuse taotlusel, kes on välja kuulutanud hädaolukorra, ja pärast artikli 10 lõike 8 kohast kontrollimist ning juhul, kui kõnealuste hädaolukordade põhjused on omavahel seotud, kuulutab komisjon välja vastavalt vajadusele liidu hädaolukorra või piirkondliku hädaolukorra. Igal juhul kogub komisjon seisukohti ja võtab nõuetekohaselt arvesse teiste pädevate asutuste kogu asjakohast teavet, kasutades selleks kõnealuses olukorras kõige sobivamaid sidevahendeid. Kui komisjoni hinnangul ei ole liidu hädaolukorra või piirkondliku hädaolukorra alus enam hädaolukorra väljakuulutamiseks piisav, kuulutab komisjon liidu või piirkondliku hädaolukorra lõppenuks. Igal juhul põhjendab komisjon oma otsust ja teavitab oma otsusest nõukogu.

2. Komisjon kutsub kokku gaasikoordineerimisrühma kohe pärast liidu või piirkondliku hädaolukorra väljakuulutamist. Liidu või piirkondliku hädaolukorra ajal võib komisjon vähemalt kolme liikmesriigi taotlusel piirata osalemise gaasikoordineerimisrühmas kogu koosolekuks või selle osaks liikmesriikide ja pädevate asutuste esindajatega.

3. Lõikes 1 osutatud liidu või piirkondlikus hädaolukorras kooskõlastab komisjon pädevate asutuste meetmeid, võttes täiel määral arvesse gaasikoordineerimisrühma konsulteerimisest saadud asjaomast teavet ja selle tulemusi. Eelkõige komisjon:

- a) kindlustab teabevahetuse;
- b) tagab liikmesriikide ja piirkondlike meetmete kooskõla ja tõhususe liidu meetmete suhtes;
- c) koordineerib kolmandate riikidega seotud meetmeid.

4. Komisjon võib kokku kutsuda kriisirühma, kuhu kuuluvad hädaolukorrast mõjutatud liikmesriikide artikli 10 lõike 1 punktis g osutatud kriisijuhid. Komisjon võib kokkuleppel kriisijuhtidega kutsuda osalema muid asjaomaseid sidusrühmi. Komisjon tagab gaasikoordineerimisrühma korrapärase teavitamise kriisirühma tööst.

5. Liikmesriigid ja eelkõige pädevad asutused tagavad, et:

- a) ei võeta meetmeid, mis piiravad mis tahes ajal põhjendamatult gaasivooge siseturul, eelkõige gaasivooge mõjutatud turgudele;

b) ei võeta meetmeid, mis võivad tõenäoliselt kahjustada tõsiselt gaasivarustuse olukorda muus liikmesriigis, ja

c) piiriülene juurdepääs infrastruktuurile kooskõlas määrusega (EÜ) nr 715/2009 säilib, kuivõrd see on tehnilisest ja ohutuse seisukohast võimalik, vastavalt hädaolukorra lahendamise kavale.

6. Kui komisjon leiab pädeva asutuse või maagaasiettevõtja taotlusel või omal algatusel, et liidu või piirkondlikus hädaolukorras on liikmesriigi või pädeva asutuse võetud meede või maagaasiettevõtja käitumine vastuolus lõikega 5, nõuab komisjon liikmesriigilt või pädevalt asutusest oma meetme muutmist või meetmete võtmist lõikega 5 kooskõla tagamiseks, teavitades liikmesriiki või pädevat asutust selle põhjustest. Nõuetekohaselt võetakse arvesse vajadust gaasisüsteemi ohutu käitamise järele igal ajal.

Kolme päeva jooksul alates kuupäevast, mil komisjon nõudis meetmete muutmist, muudab liikmesriik või pädev asutus oma meetmeid ja teavitab sellest komisjoni või esitab komisjonile põhjused, miks ta muudatustaotlusega ei nõustu. Sel juhul võib komisjon kolme päeva jooksul oma taotlust muuta või selle tühistada või pidada kohtumise liikmesriigi või pädeva asutusega ning, kui komisjon peab seda vajalikuks, kutsuda kokku gaasikoordineerimisrühma küsimuse käsitlemiseks. Komisjon põhjendab üksikasjalikult oma taotlust meetmeid muuta. Liikmesriik või pädev asutus võtab komisjoni seisukohta täiel määral arvesse. Juhul kui pädeva asutuse või liikmesriigi lõplik otsus erineb komisjoni seisukohast, esitab pädev asutus või liikmesriik kõnealuse otsuse põhjenduse.

7. Komisjon kehtestab pärast gaasikoordineerimisrühmaga konsulteerimist gaasitööstuse ekspertidest ja komisjoni esindajatest koosneva seiretöörühma jaoks alalise reservnimekirja. Kõnealuse seiretöörühma saab kokku kutsuda vajaduse korral väljaspool liitu ning tema ülesanne on kontrollida koostöös tarnivate ja transiidiriikidega, kes on kolmandad riigid, gaasivooge liitu ning esitada sellekohased aruanded.

8. Pädev asutus teavitab komisjoni juures tegutsevat kodanikutaitse järelevalve- ja teabekeskust igast abivajamisest. Kodanikutaitse järelevalve- ja teabekeskus hindab üldist olukorda ning annab soovitusi selle kohta, millist abi tuleks anda kõige rohkem mõjutatud liikmesriikidele ja vajaduse korral kolmandatele riikidele.

Artikkel 12

Gaasikoordineerimisrühm

1. Gaasikoordineerimisrühm moodustatakse selleks, et hõlbustada gaasivarustuse kindluse tagamise meetmete kooskõlastamist. Kõnealusesse koordineerimisrühma kuuluvad liikmesriikide, eelkõige nende pädevate asutuste, samuti koostööameti ja maagaasi ülekandesüsteemi haldurite Euroopa võrgustiku esindajad ning asjaomase tööstusharu ja asjakohaste tarbijate esinduskogud. Komisjon otsustab liikmesriikidega konsulteerides rühma koosseisu, tagades selle täieliku esindavuse. Koordineerimisrühma juhatab komisjon. Koordineerimisrühm kehtestab oma töökorra.

2. Käesoleva määruse kohaselt konsulteerib komisjon gaasikoordineerimisrühmaga ja see aitab komisjoni eelkõige järgmistes küsimustes:

a) gaasivarustuse kindlus igal ajal ning eelkõige hädaolukorras;

b) kogu teave, mis on asjakohane gaasivarustuse kindluse tagamiseks liikmesriikide, piirkondlikul ja liidu tasandil;

c) head tavad ja võimalikud suunised kõigile asjaomastele osalejatele;

d) varustuskindluse tase, võrdlusalused ja hindamismeetodid;

e) liikmesriike, piirkondi ja kogu liitu hõlmavad stsenaariumid ning valmisolekutasemete katsetamine;

f) ennetavate tegevuskavade ja hädaolukorra lahendamise kavade hindamine ning kõnealustes kavades ette nähtud meetmete rakendamine;

g) hädaolukorra lahendamise meetmete kooskõlastamine liidu piires, energiaühenduse asutamislepingu liikmesriikideks olevate kolmandate riikidega ja teiste kolmandate riikidega;

h) abi kõige rohkem kahjustatud liikmesriikidele.

3. Komisjon kutsub gaasikoordineerimisrühma korrapäraselt kokku ja jagab pädevatelt asutustelt saadud teavet ning tagab seejuures tundliku äriteabe konfidentsiaalsuse.

Artikkel 13

Teabevahetus

1. Kui liikmesriikidel on juba gaasivarustuse kindlusega seotud avalike teenuste osutamise kohustusi, avalikustavad liikmesriigid need 3. jaanuariks 2011. Mis tahes hilisemad ajakohastamised või täiendavad avalike teenuste osutamise kohustused, mis on seotud gaasivarustuse kindlusega, avalikustatakse samuti kohe, kui liikmesriigid on need vastu võtnud.

2. Hädaolukorras teevad asjaomased maagaasiettevõtjad pädevale asutusele iga päev kättesaadavaks eelkõige järgmise teabe:

- a) igapäevase gaasinõudluse ja -pakkumise kolme päeva prognoos;
- b) igapäevased gaasikogused kõigis piiriülestes sisend- ja väljundpunktides ning kõigis tootmiskäitistes, gaasihoidlates või veeldatud maagaasi terminalide liitumispunktides (miljonites kuupmeetrites päevas);
- c) ajavahemik (päevade arv), mille jooksul saab eeldatavasti tagada gaasitarne kaitstud tarbijatele.

3. Liidu või piirkondlikus hädaolukorras on komisjonil õigus nõuda pädevalt asutuselt viivitamata vähemalt järgmise teabe esitamist:

- a) lõikes 2 sätestatud teave;
- b) teave meetmete kohta, mida pädev asutus kavandab või on juba võtnud hädaolukorra leevendamiseks, ning teave nende meetmete tulemuslikkuse kohta;
- c) taotlused, mis on esitatud teistele pädevatele asutustele täiendavate meetmete võtmiseks;
- d) teiste pädevate asutuste taotlusel rakendatud meetmed.

4. Pädevad asutused ja komisjon tagavad tundliku äriteabe konfidentsiaalsuse.

5. Pärast hädaolukorda esitab pädev asutus võimalikult kiiresti ja hiljemalt kuus nädalat pärast hädaolukorra tühistamist

komisjonile hädaolukorda ja rakendatud meetmete tulemuslikkust käsitleva üksikasjaliku hinnangu; sealhulgas on hinnatud hädaolukorra majanduslikku mõju, mõju elektrisektorile ning abi, mida liidule ja liikmesriikidele on antud ja/või neilt on saadud. Niisugune hinnang tehakse kättesaadavaks gaasikoordineerimisrühmale ja kajastub ennetavate tegevuskavade ja hädaolukorra lahendamise kavade ajakohastamistes.

Komisjon analüüsib pädevate asutuste hinnanguid ja esitab liikmesriikidele, Euroopa Parlamendile ja gaasikoordineerimisrühmale selle tulemused koondandmetena.

6. Selleks et komisjon saaks hinnata varustuskindluse olukorda liidus,

a) teevad liikmesriigid hiljemalt 3. detsembriks 2011 komisjonile teatavaks kehtivad, kolmandate riikidega sõlmitud valitsustevahelised lepingud, mis mõjutavad gaasiinfrastruktuuride ja gaasitarnete arengut. Kui liikmesriigid sõlmivad uusi sellise mõjuga valitsustevahelisi lepinguid kolmandate riikidega, teavitavad nad nendest lepingutest komisjoni;

b) teatavad maagaasiettevõtjad olemasolevate lepingute korral ning uute lepingute korral või kehtivates lepingutes tehtavate muudatuste korral kolmandates riikides asuvate tarnijatega seotud pikema kui üheaastase kehtivusajaga lepingute puhul asjaomastele pädevatele asutustele hiljemalt 3. detsembriks 2011 järgmised andmed:

i) lepingu kehtivusaeg;

ii) lepingujärgsed kogumahud aastas ja keskmine kuumahut;

iii) lepingujärgsed suurimad päevased mahud häire- või hädaolukorra ajal;

iv) lepingujärgsed sihtkohad.

Pädev asutus esitab kõnealused andmed komisjonile koondandmetena. Uute lepingute sõlmimise või kehtivates lepingutes tehtavate muudatuste korral esitatakse terviklik andmekogum korrapäraselt uuesti koondandmetena. Pädev asutus ja komisjon tagavad teabe konfidentsiaalsuse.

Artikkel 14

Komisjoni teostatav järelevalve

Komisjon teostab pidevat järelevalvet gaasivarustuse kindluse meetmete üle ja annab nende kohta aru eelkõige direktiivi 2009/73/EÜ artiklis 5 osutatud aruannete ning kõnealuse direktiivi artikli 11 ja artikli 52 lõike 1 rakendamisega seotud teabe ning kättesaadavuse korral käesoleva määruse kohaselt koostatavates riskihindamistes ja ennetavates tegevuskavades ning hädaolukorra lahendamise kavades esitatava teabe iga-aastase hindamise kaudu.

Hiljemalt 3. detsembriks 2014 viib komisjon, võttes aluseks artikli 4 lõikes 6 osutatud aruande ja olles pidanud nõu gaasi-koordineerimisrühmaga, ellu järgmised tegevused:

- a) teeb järeldused selle kohta, kuidas saaks liidu tasandil suurendada gaasivarustuse kindlust, hindab riskihindamiste läbiviimise ja ennetavate tegevuskavade ja hädaolukorra lahendamise kavade koostamise teostatavust liidu tasandil ning esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva määruse rakendamise kohta, hõlmates muu hulgas ka turu ühendatavuse osas tehtud edusamme, ja
- b) esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande liikmesriikide ennetavate tegevuskavade ja hädaolukorra lahendamise kavade üldise järjepidevuse kohta, samuti nende panuse kohta solidaarsusesse ja valmisolekusse liidu seisukohast vaadatuna.

Aruandes esitatakse vajaduse korral soovitusel käesoleva määruse täiustamiseks.

Artikkel 15

Kehtetuks tunnistamine

Ilma et see piiraks liikmesriikide kohustusi, mis on seotud direktiivi 2004/67/EÜ ülevõtmise ja kohaldamise tähtpäevadega, tunnistatakse kõnealune direktiiv kehtetuks alates 2. detsembrist 2010, välja arvatud kõnealuse direktiivi artikli 4 lõiked 1 ja 2, mida kohaldatakse ajani, mil asjaomane liikmesriik on määratlenud kaitstud tarbijad vastavalt käesoleva määruse artikli 2 lõikele 1 ja on määranud kindlaks maagaasiettevõtjad vastavalt käesoleva määruse artikli 8 lõikele 1.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõigis liikmesriikides.

Strasbourg, 20. oktoober 2010

Euroopa Parlamendi nimel
president
J. BUZEK

Olenemata käesoleva artikli esimesest lõigust ei kohaldata direktiivi 2004/67/EÜ artikli 4 lõikeid 1 ja 2 pärast 3. juunit 2012.

Artikkel 16

Erand

Käesolevat määrust ei kohaldata Malta ja Küprose suhtes seni, kuni nende territooriumil ei tarnita gaasi. Malta ja Küprose suhtes rakendatakse artikli 2 teise lõigu punktis 1, artikli 3 lõikes 2, artikli 4 lõigetes 2 ja 5, artikli 6 lõigetes 1 ja 5, artikli 8 lõikes 1, artikli 9 lõikes 1 ja artikli 13 lõike 6 punktides a ja b osutatud tähtaegu järgmiselt:

- a) artikli 2 teise lõigu punktis 1, artikli 3 lõikes 2, artikli 9 lõikes 1 ja artikli 13 lõike 6 punktides a ja b osutatud tähtaeg: 12 kuud;
- b) artikli 4 lõikes 2 ja artikli 8 lõikes 1 osutatud tähtaeg: 18 kuud;
- c) artikli 4 lõikes 5 osutatud tähtaeg: 24 kuud;
- d) artikli 6 lõikes 5 osutatud tähtaeg: 36 kuud;
- e) artikli 6 lõikes 1 osutatud tähtaeg: 48 kuud

alates päevast, mil nende territooriumil tarnitakse esimest korda gaasi.

Artikkel 17

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnenal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikli 6 lõiget 8, artikli 10 lõike 4 esimest lauset, artikli 10 lõike 7 punkti c ja artikli 11 lõike 5 punkti c kohaldatakse alates 3. märtsist 2011.

Nõukogu nimel
eesistuja
O. CHASTEL

I LISA

N – 1 VALEMI ARVUTAMINE

1. N – 1 valem mõiste

N – 1 valemiga kirjeldatakse gaasiinfrastruktuuri tehnilise võimsuse võimekust rahuldada üksiku suurima gaasiinfrastruktuuri häire korral arvestuspiirkonnas gaasi kogunõudlus erandlikult suure gaasinõudlusega päeval, mis esineb statistilise tõenäosuse kohaselt üks kord 20 aasta jooksul.

Gaasiinfrastruktuur hõlmab gaasiülekandevõrku, sh ühendusi, samuti arvestuspiirkonnaga seotud tootmiskäitisi, maagaasi veeldamise jaamasid ja gaasihoidlaid.

Üksiku suurima gaasiinfrastruktuuri häire korral peaks allesjäänud gaasiinfrastruktuuri tehniline võimsus ⁽¹⁾ olema vähemalt võrdne gaasi päevase kogunõudluse summaga arvestuspiirkonnas erandlikult suure gaasinõudlusega päeval, nagu juhtub statistilise tõenäosuse kohaselt üks kord 20 aasta jooksul.

Järgmiselt arvutatava n – 1 valem tulemused peaksid võrduma vähemalt 100 %ga.

2. N – 1 valem arvutusmeetod

$$N - 1 [\%] = \frac{EP_m + P_m + S_m + LNG_m - I_m}{D_{max}} \times 100, N - 1 \geq 100 \%$$

3. N – 1 valem parameetrite mõisted

„Arvestuspiirkond” – geograafiline piirkond, mille jaoks arvutatakse n – 1 valem, nagu on kindlaks määratud pädev asutus.

Gaasinõudlusega seotud mõiste

„D_{max}” – gaasi päevane kogunõudlus (miljonites kuupmeetrites päevas) arvestuspiirkonnas erandlikult suure gaasinõudlusega päeval, mis esineb statistilise tõenäosuse kohaselt üks kord iga 20 aasta jooksul.

Gaasi pakkumisega seotud mõisted

„EP_m” – sisendpunktide (mis ei ole mõistetega P_m, S_m ja LNG_m hõlmatud tootmiskäitised, maagaasi veeldamise jaamad ja gaasihoidlad) tehniline võimsus (miljonites kuupmeetrites päevas) on kõikide niisuguste sisendpiirpunktide tehnilise võimsuse summa, mille kaudu on võimalik tarnida gaasi arvestuspiirkonda;

„P_m” – suurim tehniline tootmisvõimsus (miljonites kuupmeetrites päevas) on kõigi gaasitootmiskäitiste suurima tehnilise päevase tootmisvõimsuse summa, mida saab tarnida arvestuspiirkonna sisendpunktidesse;

„S_m” – hoidlate suurim tehniline tarnitav kogus (miljonites kuupmeetrites päevas) on kõikide gaasihoidlate suurima tehnilise päevase väljundvõimsuse summa, mida saab tarnida arvestuspiirkonna sisendpunktidesse, võttes arvesse nende vastavaid tehnilisi tingimusi;

„LNG_m” – maagaasi veeldamise jaamade suurim tehniline võimsus (miljonites kuupmeetrites päevas) on arvestuspiirkonna kõikide maagaasi veeldamise jaamade suurimate tehniliste päevaste väljundvõimsuste summa; kõnealuse võimsuse puhul on arvesse võetud esmatahtsaid tegureid, nagu veeldatud maagaasi mahalaadimine, abiteenused, ajutine hoiustamine ja taasgaasistamine ning tehniline võimsus gaasi saatmiseks võrgustikku;

„I_m” – sellise üksiku suurima gaasiinfrastruktuuri tehniline võimsus (miljonites kuupmeetrites päevas), millel on suurim võimsus arvestuspiirkonna varustamiseks. Kui mitu gaasiinfrastruktuuri on ühendatud ühisesse ära- või juurdevoolu võimaldavas gaasiinfrastruktuuri ja neid ei ole võimalik eraldi kasutada, loetakse need üheks ühtseks gaasiinfrastruktuuriks.

⁽¹⁾ Määruse (EÜ) nr 715/2009 artikli 2 lõike 1 punkti 18 kohaselt on tehniline võimsus maksimaalne kindel võimsus, mida ülekandesüsteemi haldur saab pakkuda võrgu kasutajatele, võttes arvesse ülekandevõrgu süsteemi terviklikkust ja kasutamise nõudeid.

4. N – 1 valemi arvutamine, kasutades nõudlusega seotud meetmeid

$$N - 1[\%] = \frac{EP_m + P_m + S_m + LNG_m - I_m}{D_{max} - D_{eff}} \times 100, N - 1 \geq 100 \%$$

Gaasinõudlusega seotud mõiste

„D_{eff} – D_{max}” i osa (miljonites kuupmeetrites päevas), mida tarnehäire korral suudetakse piisavalt ja õigeaegselt katta turupõhiste nõudlusega seotud meetmetega vastavalt artikli 5 lõike 1 punktile b ja artikli 6 lõikele 2.

5. N – 1 valemi arvutamine piirkondlikul tasandil

Vajaduse korral laiendatakse punktis 3 osutatud arvestuspiirkond asjakohasele piirkondlikule tasandile, nagu on kindlaks määratud asjaomaste liikmesriikide pädevad asutused. N – 1 valemi arvutamiseks piirkondlikul tasandil kasutatakse ühist huvi pakkuvat üksikut suurimat gaasiinfrastruktuuri. Piirkonnale ühist huvi pakkuv üksik suurim gaasiinfrastruktuur on piirkonna suurim gaasiinfrastruktuur, mis otseselt või kaudselt aitab kaasa kõnealuse piirkonna liikmesriikide gaasivarustusele, ja see määratletakse ühises ennetavas tegevuskavas.

Piirkondlik n – 1 arvutamine võib asendada riiklikku n – 1 arvutamist üksnes juhul, kui ühist huvi pakkuv üksik suurim gaasiinfrastruktuur on ühise riskihindamise kohaselt suure tähtsusega kõigi asjaomaste liikmesriikide gaasitarnete jaoks.

II LISA

TURUPÕHISTE GAASIVARUSTUSE KINDLUSE MEETMETE LOETELU

Ennetava tegevuskava ja hädaolukorra lahendamise kava koostamisel võtab pädev asutus arvesse käesolevas lisas sätestatud näitlikku ja mittetäielikku meetmete loetelu. Pädev asutus võtab ennetavate tegevuskavade ja hädaolukorra lahendamise kavade koostamisel nõuetekohaselt arvesse kavandatavate meetmete keskkonnamõju ning eelistab võimaluse korral neid meetmeid, mis avaldavad keskkonnale kõige vähem mõju, võttes arvesse varustuskindluse aspekte.

Gaasi pakkumisega seotud meetmed:

- suurem paindlikkus tootmisel;
- suurem paindlikkus importimisel;
- taastuvatest energiaallikatest saadud gaasi gaasivõrgu infrastruktuuri integreerimise hõlbustamine;
- gaasi kaubanduslik hoidmine – hoidlate väljundvõimsus ja hoidlates oleva gaasi maht;
- veeldatud maagaasi terminalide võimsus ja suurim väljundvõimsus;
- gaasitarnete ja -tarneteede mitmekesistamine;
- vastassuunavood;
- ülekandesüsteemi haldurite poolt kooskõlastatud tarnimine;
- pika- ja lühiajaliste lepingute kasutamine;
- investeeringud infrastruktuuri, sealhulgas kahe-suunaliste voogude läbilaske võimsusesse;
- kokkulepped gaasivarustuse kindluse tagamiseks.

Gaasinõudlusega seotud meetmed:

- tarnekatkestusi lubavate lepingute kasutamine;
 - teistele kütuseliikidele ülemineku võimalused, sh alternatiivsete asenduskütuste kasutamine tööstuskäitistes ja elektri-jaamades;
 - vabatahtlik püsikoormuse jagamine;
 - tõhustamine;
 - taastuvate energiaallikate suurem kasutus.
-

III LISA

MITTE-TURUPÕHISTE GAASIVARUSTUSE KINDLUSE MEETMETE LOETELU

Ennetava tegevuskava ja hädaolukorra lahendamise kava koostamisel kaalub pädev asutus järgmises näitlikus ja mitte-täielikus loetelus esitatud meetmete võtmist üksnes hädaolukorras.

Gaasi pakkumisega seotud meetmed:

- gaasi strateegilise varu kasutamine;
- alternatiivkütuste varude kohustuslik kasutus (nt kooskõlas nõukogu 14. septembri 2009. aasta direktiivi 2009/119/EÜ (millega kohustatakse liikmesriike säilitama toornafta ja/või naftatoodete miinimumvarusid) ⁽¹⁾ sätetega);
- muudest allikatest kui gaasist toodetud elektri kohustuslik kasutus;
- gaasi tootmise kohustuslik suurendamine;
- hoidlate väljundmahu kohustuslik suurendamine.

Gaasiinõudlusega seotud meetmed:

- mitmesugused meetmed nõudluse kohustuslikuks vähendamiseks, sealhulgas
 - kohustuslik teistele kütuseliikidele üleminek;
 - tarnekatkestusi lubavate lepingute kohustuslik kasutamine, kui neid ei kasutata täiel määral turumeetmete osana;
 - kohustuslik püsikoormuse jagamine.

⁽¹⁾ ELT L 265, 9.10.2009, lk 9.

IV LISA

PIIRKONDLIK KOOSTÖÖ

Vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 194 ja vastavalt sellele, mida on rõhutatud direktiivi 2009/73/EÜ artiklis 6 ja määruse (EÜ) nr 715/2009 artiklis 12, väljendab piirkondlik koostöö solidaarsuse vaimu ja on ka käesoleva määruse aluseks. Piirkondlikku koostööd on vaja eelkõige riskide hindamisel (artikkel 9), ennetavate tegevuskavade ja hädaolukorra lahendamise kavade koostamisel (artiklid 4, 5 ja 10), infrastruktuurinormi ja varustuskindluse normi kehtestamisel (artiklid 6 ja 8) ning selliste sätete kehtestamisel, mis käsitlevad liidu ja piirkondliku tasandi hädaolukorrale reageerimist (artikkel 11).

Käesolevas määruses toetub piirkondlik koostöö olemasolevale piirkondlikule koostööle, milles osalevad maagaasiettevõtjad, liikmesriigid ja liikmesriikide reguleerivad asutused ja mille eesmärk on muu hulgas edendada ka varustuskindlust ja integratsiooni energia siseturul; integratsiooni näiteks on kolm piirkondlikku gaasiturgu, mille aluseks on piirkondlik gaasialgatus, gaasiplatvorm, Läänemere energiaühenduste kava kõrgetasemeline tööühm ning varustuskindlust koordineeriv energiaühenduse grupp. Varustuskindluse erinõuded viivad siiski tõenäoliselt uute koostööraamistikeni ja olemasolevaid koostööalasid tuleb parima tõhususe tagamiseks kohandada.

Võttes arvesse turgude järjest suuremat seotust üksteisega ja sõltuvust üksteisest ning gaasi siseturu lõpuleviimist, võib näiteks ja muu hulgas järgmiste liikmesriikide vaheline koostöö, sh koostöö naaberliikmesriikide osade vahel, edendada nende enda ja kollektiivset gaasivarustuse kindlust:

- Poola ja kolm Balti riiki (Eesti, Läti ja Leedu);
- Pürenee poolsaar (Hispaania ja Portugal) ja Prantsusmaa;
- Iirimaa ja Ühendkuningriik;
- Bulgaaria, Kreeka ja Rumeenia;
- Taani ja Rootsi;
- Sloveenia, Itaalia, Austria, Ungari ja Rumeenia;
- Poola ja Saksamaa;
- Prantsusmaa, Saksamaa, Belgia, Madalmaad ja Luksemburg;
- Saksamaa, Tšehhi Vabariik ja Slovakkia;
- muud.

Kui see on asjakohane ja vajalik, laiendatakse nende liikmesriikide vahelist piirkondlikku koostööd, et tugevdada naaberliikmesriikidega tehtavat koostööd, eriti gaasisaarte puhul, eelkõige ühenduste arendamise eesmärgil. Liikmesriigid võivad kuuluda ka eri koostöörühmadesse.

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) nr 995/2010,**20. oktoober 2010,****milles sätestatakse puitu ja puittooteid turule laskvate ettevõtjate kohustused****(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 192 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust⁽¹⁾,

olles konsulteerinud Regioonide Komiteega,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt⁽²⁾

ning arvestades järgmist:

(1) Metsad pakuvad paljusid keskkonnavalasid, majanduslikke ja sotsiaalseid hüvesid, sealhulgas puitu ja muid metsasaadusi ning inimkonnale olulisi keskkonnateenuseid, näiteks aitavad säilitada bioloogilist mitmekesisust ja ökosüsteemide toimimist ning kaitsta kliimasüsteemi.

(2) Kuna kogu maailmas kasvab nõudlus puidu ja puittoodete järele ning mitmes puitu tootvas riigis esinevad puidusektoris institutsionaalsed ja halduslikud puudused, on ebaseadusliku metsaraie ja sellega seotud kaubanduse probleemide ulatus üha süvenenud.

(3) Ebaseaduslik metsaraie on suure rahvusvahelise tähtsusega ulatuslik probleem. See ohustab oluliselt metsi, aidates kaasa metsade hävimisele ja nende seisundi halvenemisele (mis põhjustab ligikaudu 20 % maailma süsinikdioksiidi heitest), ohustab bioloogilist mitmekesisust ning

kahjustab säästvat metsamajandust ja -arendust, sealhulgas ka kehtivate õigusaktide kohaselt tegutsevate ettevõtjate ärilist püsijäämisvõimet. See soodustab ka kõrbestumist ja pinnaseerosiooni ning võib võimendada äärmuslikke ilmastikunähtusi ja üleujutusi. Ebaseaduslikul metsaraiel on ka sotsiaalne, poliitiline ja majanduslik mõju, mis sageli kahjustab arenguid hea valitsemistava suunas, võtab elatise kohalikelt metsast sõltuvatel kogukondadel ning võib seostuda ka relvakonfliktidega. Võitlus ebaseadusliku metsaraie probleemiga käesoleva määrusega seoses peaks kulutasuval viisil aitama kaasa liidu jõupingutustele kliimamuutuse leevendamiseks ja seda tuleks pidada täienduseks liidu tegevusele ja kohustustele seoses ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooniga.

(4) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. juuli 2002. aasta otsusega nr 1600/2002/EÜ (millega võetakse vastu kuues keskkonnavalane tegevusprogramm)⁽³⁾ loetakse prioriteetseks valdkonnaks uurida võimalust võtta aktiivseid meetmeid ebaseaduslikult üles töötatud puiduga kauplemise vältimiseks ja selle vastu võitlemiseks, ning liidu ja liikmesriikide jätkuvat aktiivset osalemist metsaga seotud küsimusi käsitlevate ülemaailmsete ja piirkondlike resolutsioonide ning lepingute täitmisel.

(5) Komisjoni 21. mai 2003. aasta teatise pealkirjaga „Metsandusõiguse rakendamine, metsahaldus ja puidukaubandus (FLEGT): ettepanek ELi tegevuskavaks“ pakuti välja meetmepakett, et toetada rahvusvahelisi jõupingutusi ebaseadusliku metsaraie ning sellega seotud kaubanduse vastu võitlemisel seoses liidu üldiste püüdlustega säästva metsamajanduse saavutamiseks.

(6) Euroopa Parlament ja nõukogu tervitasid seda teatist ning tunnistasid, et liidul on vaja aidata kaasa üleilmsetele jõupingutustele ebaseadusliku metsaraie probleemi lahendamiseks.

(7) Kooskõlas kõnealuse teatise eesmärgiga tagada, et liidu turule jõuavad üksnes puittooted, mis on toodetud vastavalt puitu tootva riigi siseriiklikule õigusele, on liit pidanud puitu tootvate riikidega („partnerriigid“) läbirääkimisi vabatahtlike partnerluslepingute („vabatahtlikud FLEGTi partnerluslepingud“) üle, millega pooltele kehtestatakse õiguslikult siduv kohustus rakendada litsentsisüsteemi ja reguleerida kauplemist asjaomastes vabatahtlikes FLEGTi partnerluslepingutes kindlaks määratud puidu ja puittoodetega.

⁽¹⁾ ELT C 318, 23.12.2009, lk 88.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi 22. aprilli 2009. aasta seisukoht (ELT C 184 E, 8.7.2010, lk 145), nõukogu 1. märtsi 2010. aasta esimese lugemise seisukoht (ELT C 114 E, 4.5.2010, lk 17) ning Euroopa Parlamendi 7. juuli 2010. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teataja* seni avaldamata).

⁽³⁾ EÜT L 242, 10.9.2002, lk 1.

- (8) Võttes arvesse probleemi ulatust ja edasilükkamatust, on vaja aktiivselt toetada võitlust ebaseadusliku metsaraie ja sellega seotud kaubanduse vastu, täiendada ja tugevdada vabatahtlike FLEGTi partnerluslepingute algatusi ning tõhustada koostöötajate metsade kaitsele suunatud poliitika-meetmete ja kõrgetasemelise keskkonnakaitse saavutamise meetmete, sealhulgas bioloogilise mitmekesisuse vähenemise ja kliimamuutuse vastu suunatud meetmete vahel.
- (9) Tuleks tunnustada nende riikide jõupingutusi, kes on sõlminud liiduga vabatahtlikud FLEGTi partnerluslepingud, ja sellistesse lepingutesse koondatud põhimõtteid, eriti neid, mis on seotud seaduslikult toodetud puidu määratlusega, ning rohkem julgustada riike sõlmima vabatahtlikke FLEGTi partnerluslepinguid. Samuti tuleks arvesse võtta, et FLEGTi litsentsisüsteemi raames eksporditakse liitu üksnes puitu, mis on üles töötatud kooskõlas asjaomase siseriikliku õigusega, ja puittooteid, mis on valmistatud sellisest puidust. Seetõttu tuleks lugeda seaduslikult ülestöötatud puidust valmistatud toodeteks sellised puittooted, mis on loetletud nõukogu 20. detsembri 2005. aasta määruse (EÜ) nr 2173/2005 (FLEGT-litsentsimisüsteemi kehtestamise kohta puidu impordi suhtes Euroopa Ühendusse)⁽¹⁾ II ja III lisas ning on pärit sama määruse I lisas loetletud partnerriikidest, tingimusel et need puittooted on kooskõlas kõnealuse määruse ja kõigi rakendussätetega.
- (10) Arvesse tuleks võtta ka asjaolu, et ohustatud looduslike looma- ja taimeliikidega rahvusvahelise kauplemise konventsioon (CITES) kohustab konventsiooniosalisi andma CITESi ekspordiluba vaid juhul, kui kõnealuses konventsioonis loetletud liik on muu hulgas üles töötatud kooskõlas eksportiva riigi õigusaktidega. Seetõttu tuleks lugeda seaduslikult üles töötatud puiduks nõukogu 9. detsembri 1996. aasta määruse (EÜ) nr 338/97 (looduslike looma- ja taimeliikide kaitse kohta nendega kauplemise reguleerimise teel)⁽²⁾ A, B või C lisas loetletud liikidest saadud puitu, tingimusel et see on kooskõlas kõnealuse määruse ja kõigi rakendussätetega.
- (11) Arvestades, et tuleks toetada ringlusse võetud puidu ja puittoodete kasutamist, ning arvestades, et selliste toodete käesoleva määruse kohaldamisalasse võtmine koormaks liigselt ettevõtjaid, tuleks käesoleva määruse kohaldamisalast välja jätta kasutatud, oma olemusringi läbinud ja muus olukorras jäätmetena kõrvaldatav puit ning puittooted.
- (12) Käesoleva määruse ühe meetmena tuleks keelustada ebaseaduslikult üles töötatud puidu või sellest valmistatud puittoodete esmakordne laskmine siseturule. Võttes arvesse, kui keerukad on ebaseaduslikku metsaraiet põhjustavad tegurid ja selle mõju, tuleks võtta erimeetmeid, näiteks selliseid, mis mõjutavad ettevõtjate käitumist.
- (13) FLEGTi tegevuskava raames võivad komisjon ja vajaduse korral liikmesriigid toetada ja teostada uuringuid ebaseadusliku metsaraie mahu ja iseloomu kohta eri riikides ning sellise teabe avalikustada, samuti toetada ettevõtjatele praktiliste suuniste andmist puitu tootvates riikides kohaldatavate õigusaktide osas.
- (14) Rahvusvaheliselt kokkulepitud määratluse puudumisel peaks ebaseadusliku metsaraie määratluse aluseks olema selles riigis kehtivad õigusnormid ja eeskirjad, kus asjaomane puit on üles töötatud, ning kõnealuses riigis asjaomaste rahvusvaheliste konventsioonide täitmine, millega nimetatud riik on ühinenud.
- (15) Paljud puittooted läbivad enne ja pärast nende esmakordset siseturule laskmist arvukaid protsesse. Tarbetu halduskoormuse vältimiseks tuleks üksnes esmakordselt puitu ja puittooteid siseturule laskvad ettevõtjad allutada nõuetekohase hoolsuse süsteemile ning puidu ja puittoodete liikumise jälgimiseks tuleks tarneahelas osalevalt kauplejalt nõuda põhiliste andmete esitamist tema tarnija ja ostja kohta.
- (16) Ettevõtjad, kes lasevad puitu ja puittooteid siseturule esimest korda, peaksid süsteemselt võtma asjakohaseid meetmeid, et vältida ebaseaduslikult üles töötatud puidu ja sellest valmistatud puittoodete siseturule laskmine. Selleks peaksid ettevõtjad rakendama meetmete ja menetluste süsteemi kaudu nõuetekohast hoolsust, et võimalikult vähendada ohtu, et nad lasevad siseturule ebaseaduslikult üles töötatud puitu või sellest valmistatud puittooteid.
- (17) Nõuetekohase hoolsuse süsteem sisaldab kolme lahutamatu riskiohjega seotud elementi: juurdepääsu teabele, ohuhindamist ja tuvastatud ohu vähendamist. Nõuetekohase hoolsuse süsteem peaks võimaldama juurdepääsu teabele esimest korda siseturule lastava puidu ning puittoodete allikate ja tarnijate kohta, sealhulgas näiteks asjakohasele teabele kohaldatavate õigusaktide järgimise, ülestöötamise riigi, raiutavate liikide ja koguste ja vajaduse korral piirkonna ning puidu ülestöötamise loa kohta. Sellest teabest lähtudes peaksid ettevõtjad läbi viima ohuhindamist. Kui oht on tuvastatud, peaksid ettevõtjad seda ohtu vähendama viisil, mis on proportsionaalne tuvastatud ohu suurusega, et takistada ebaseaduslikult üles töötatud puidu ja sellest valmistatud puittoodete siseturule laskmist.

⁽¹⁾ ELT L 347, 30.12.2005, lk 1.

⁽²⁾ EÜT L 61, 3.3.1997, lk 1.

- (18) Et ära hoida põhjendamatu halduskoormust, ei tuleks uute süsteemide kasutuselevõtmist nõuda ettevõtjatel, kes juba kasutavad süsteeme või menetlusi, mis vastavad käesoleva määruse nõuetele.
- (19) Ohuhindamise menetlustes võib metsandussektori heade tavade järgimise eesmärgil kasutada tõendite andmist või muid kolmandate isikute poolse kontrolli skeme, mis hõlmavad kohaldatavatele õigusaktidele vastavuse kontrolli.
- (20) Puidusektor on liidu majanduse tähtis osa. Ettevõtjate organisatsioonid on kõnealuse sektori olulised osalised, sest nad esindavad selle huve avalikkuse ees ja suhtlevad eri sidusrühmadega. Nendel organisatsioonidel on samuti teadmised ja suutlikkus, et analüüsida asjaomaseid õigusakte ning hõlbustada nende järgimist oma liikmete poolt, kuid nad ei tohiks kasutada seda pädevust turu valitsemise eesmärgil. Selleks et lihtsustada käesoleva määruse rakendamist ja aidata välja kujundada häid tavasid, on asjakohane tunnustada organisatsioone, kes on välja töötanud käesoleva määruse nõuetele vastavad nõuetekohase hoolsuse süsteemid. Järelevalveorganisatsioonidele tunnustuse andmine ja sellise tunnustuse tühistamine peaks toimuma õiglasel ja läbipaistval viisil. Selliste tunnustatud organisatsioonide nimekiri tuleks avalikustada, et ettevõtjatel oleks võimalik selliseid järelevalveorganisatsioone kasutada.
- (21) Pädevad asutused peaksid järelevalveorganisatsioone korrapäraselt kontrollima, et jälgida, kas nad täidavad tulemuslikult käesoleva määrusega seatud kohustusi. Lisaks peaksid pädevad asutused püüdma läbi viia kontrolli, kui nende valduses on asjakohast teavet, sealhulgas põhjendatud kahtlusi kolmandatelt osapooltelt.
- (22) Pädevad asutused peaksid jälgima, et asjaomased ettevõtjad täidaksid tulemuslikult käesolevas määru-ses sätestatud kohustusi. Selleks peaksid pädevad asutused teostama kava alusel ametlikke kontrolli, mis võivad sisaldada kontrolli ettevõtjate valdustes ja kohapealseid auditeid, ja peaksid saama nõuda ettevõtjalt vajaduse korral parandusmeetmete võtmist. Lisaks peaksid pädevad asutused püüdma läbi viia kontrolli, kui nende valduses on asjakohast teavet, sealhulgas põhjendatud kahtlusi kolmandatelt osapooltelt.
- (23) Pädevad asutused peaksid koostama kõnealuste kontrollide protokolle ja tegema asjaomase teabe kättesaadavaks vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2003. aasta direktiivile 2003/4/EÜ keskkonnateabe avaliku juurdepääsu kohta⁽¹⁾.
- (24) Võttes arvesse, et ebaseaduslik metsaraie ja sellega seotud kaubandus on rahvusvaheline probleem, peaksid pädevad asutused tegema koostööd omavahel ning kolmandate riikide haldusasutuste ja komisjoniga.
- (25) Et parandada puitu või puittooteid siseturule laskvate ettevõtjate võimet täita käesoleva määruse nõudeid, võttes seejuures arvesse väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate olukorda, võivad liikmesriigid, vajaduse korral komisjoni abiga, anda ettevõtjatele tehnilist ja muud abi ning hõlbustada teabevahetust. Selline abi ei tohiks vabastada ettevõtjaid nõuetekohase hoolsuse nõudest.
- (26) Kauplejad ja järelevalveorganisatsioonid peaksid hoiduma meetmetest, mis võivad ohustada käesoleva määruse eesmärgi saavutamist.
- (27) Liikmesriigid peaksid tagama, et käesoleva määruse rikkumise puhul, sealhulgas ettevõtjate, kauplejate ja järelevalveorganisatsioonide poolt, rakendatakse tõhusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid karistusi. Liikmesriigi eeskirjades võib ette näha, et pärast tõhusate, proportsionaalsete ja hoiatavate karistuste kohaldamist ebaseaduslikult üles töötatud puidu või sellest valmistatud puittoodete siseturule laskmise keelu rikkumise eest ei tule sellist puitu ja puittooteid tingimata hävitada, vaid neid võib kasutada või jätta varuks avalike huvide täitmiseks.
- (28) Komisjonil peaks olema õigus võtta kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte, mis käsitlevad järelevalveorganisatsioonidele tunnustuse andmise ja sellise tunnustuse tühistamise menetlusi, täiendavaid asjakohaseid ohuhindamiskriteeriume, mis võivad olla vajalikud lisaks käesoleva määru-sega sätestatutele, ning puidu ja puittoodete nimekirja, mille suhtes käesolevat määrust kohaldatakse. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil.
- (29) Ühtsete rakendamistingimuste tagamiseks tuleks komisjonile anda rakendusvolitused üksikasjalike eeskirjade vastuvõtmiseks, mis reguleerivad pädevate asutuste poolt järelevalveorganisatsioonide kontrollimise iseloomu ja sagedust ning nõuetekohase hoolsuse süsteeme, välja arvatud see, mis puudutab täiendavaid asjaomaseid ohuhindamiskriteeriume. Vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 291 sätestatakse seadusandliku tavamenetluse kohaselt eelnevalt määruse abil eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbi viidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendusvolituste teostamise suhtes. Kuni kõnealuse uue määruse

⁽¹⁾ ELT L 41, 14.2.2003, lk 26.

vastuvõtmiseni kohaldatakse jätkuvalt nõukogu 28. juuni 1999. aasta otsust 1999/468/EÜ (millega kehtestatakse komisjoni rakendusvolituste kasutamise menetlused), ⁽¹⁾ välja arvatud kontrolliga regulatiivmenetlust käsitlevaid sätteid, mis ei ole kohaldatavad.

- (30) Ettevõtjatele ja pädevatele asutustele tuleks anda mõistlik ajavahemik, et võimaldada neil ennast käesoleva määruse nõuete täitmiseks ette valmistada.
- (31) Kuna käesoleva määruse eesmärki, nimelt võidelda ebaseadusliku metsaraie ja sellega seotud kaubanduse vastu, ei suuda liikmesriigid üksikult piisavalt saavutada ning selle ulatuse tõttu on seda parem saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Sisu

Käesoleva määrusega sätestatakse kohustused ettevõtjatele, kes lasevad esimest korda siseturule puitu ja puittooteid, ning kohustused kauplejatele.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) „puit ja puittooted” – lisas sätestatud puit ja puittooted, välja arvatud sellised puittooted või nende osad, mis on toodetud oma olemusringi läbinud ja muudel juhtudel jäätmetena kõrvaldatavast puidust või puittoodetest, nagu on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiivi 2008/98/EÜ (mis käsitleb jäätmeid) ⁽²⁾ artikli 3 lõikes 1;
- b) „turulelaskmine” – puidu ja puittoodete mis tahes esmakordne tarnimine siseturule nende turustamiseks või kasutamiseks ärilise tegevuse käigus, olenemata kasutatavast müügiviisist, tasu eest või tasuta. Samuti hõlmab see tarnimist kaugside vahendusel sõlmitud lepingute alusel, nagu on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 1997. aasta direktiivis 97/7/EÜ tarbijate kaitse kohta sidevahendi abil sõlmitud lepingute korral ⁽³⁾. Juba siseturule lastud puidust või puittoodetest valmistatud puittoodete tarnimine siseturule ei kujuta endast turulelaskmist;

- c) „ettevõtja” – mis tahes juriidiline või füüsiline isik, kes laseb puitu või puittooteid turule;

- d) „kaupleja” – iga füüsiline või juriidiline isik, kes äritegevuse käigus müüb või ostab siseturul juba siseturule lastud puitu või puittooteid;

- e) „ülestöötamise riik” – riik või territoorium, kus töötati üles asjaomane puit või puit, millest on valmistatud asjaomased puittooted;

- f) „seaduslikult üles töötatud” – üles töötatud kooskõlas puidu ülestöötamise riigis kohaldatavate õigusaktidega;

- g) „ebaseaduslikult üles töötatud” – üles töötatud puidu ülestöötamise riigis kohaldatavaid õigusakte rikkudes;

- h) „kohaldatavad õigusaktid” – puidu ülestöötamise riigis kehtivad õigusaktid, mis hõlmavad järgmisi reguleeritavaid valdkondi:

— õigus töötada üles puitu seadusega määratletud piirides;

— ülestöötamisõiguse ja puidu eest tehtavad maksed, sealhulgas puidu ülestöötamisega seotud maksud;

— puidu ülestöötamine, sealhulgas keskkonna- ja metsaõigus ka metsa majandamise ja bioloogilise mitmekesisuse kaitse osas, kui see on otseselt seotud puidu ülestöötamisega;

— kolmandate isikute selliste seaduslike kasutus- ja valdusõiguste austamine, mida puidu ülestöötamine mõjutab, ning

— kaubandus ja tollindus, juhul kui need puudutavad metsandussektorit.

Artikkel 3

FLEGTi ja CITESi reguleerimisalasse kuuluva puidu ja puittoodete staatus

Puit, millest on valmistatud puittooted, mis on loetletud määruse (EÜ) nr 2173/2005 II ja III lisas, mis pärinevad sama määruse I lisas loetletud partnerriikest ja vastavad kõnealuse määruse ja selle rakendussätete nõuetele, loetakse käesoleva määruse kohaldamisel seaduslikult üles töötatud puiduks.

⁽¹⁾ EÜT L 184, 17.7.1999, lk 23.

⁽²⁾ ELT L 312, 22.11.2008, lk 3.

⁽³⁾ EÜT L 144, 4.6.1997, lk 19.

Puit, mis on saadud määruse (EÜ) nr 338/97 A, B ja C lisas loetletud liikidest ja mis vastab kõnealusel määruses sätestatud nõuetele ja selle rakendussätetele, loetakse käesoleva määruse kohaldamisel seaduslikult üles töötatud puiduks.

Artikkel 4

Ettevõtjate kohustused

1. Ebaseaduslikult üles töötatud puidu ja sellest valmistatud puittoodete turule laskmine on keelatud.

2. Puitu ja puittooteid turule lastes rakendavad ettevõtjad nõuetekohast hoolsust. Selleks kasutavad nad menetluste ja meetmete raamistikku (edaspidi „nõuetekohase hoolsuse süsteem”), mis on määratletud artiklis 6.

3. Iga ettevõtja säilitab ja hindab korrapäraselt oma nõuetekohase hoolsuse süsteemi, välja arvatud juhul, kui ettevõtja kasutab artiklis 8 osutatud, järelevalveorganisatsiooni poolt loodud nõuetekohase hoolsuse süsteemi. Nõuetekohase hoolsuse süsteemi alusena võib kasutada siseriiklikus õiguses olemasolevat järelevalvesüsteemi ja mis tahes vabatahtlikku järelevalveahela mehhanismi, mis vastab käesoleva määruse nõuetele.

Artikkel 5

Jälgitavuse nõue

Kauplejad peavad kogu tarneahela ulatuses suutma kindlaks teha

- a) puitu ja puittooteid tarninud ettevõtjad või kauplased ning
- b) vajaduse korral need kauplased, kellele nad puitu ja puittooteid tarnisid.

Kauplejad säilitavad esimeses lõigus osutatud teavet vähemalt viis aastat ning esitavad nõudmise korral selle teabe pädevatele asutustele.

Artikkel 6

Nõuetekohase hoolsuse süsteemid

1. Artikli 4 lõikes 2 osutatud nõuetekohase hoolsuse süsteem sisaldab järgmisi elemente:

- a) meetmed ja menetlused, millega antakse juurdepääs järgmisele teabele ettevõtja poolt turule lastava puidu või puittoodete tarnete kohta:

- kirjeldus, mis sisaldab toote liiki ja kaubanimetust ning puuliigi tavapärase ja vajaduse korral teaduslikku täisnimetust;

- ülestöötamise riik ja vajaduse korral

- i) riigi piirkond, kus puit üles töötati, ning

- ii) ülestöötamise luba;

- kogus (väljendatud mahuna, kaaluna või ühikute arvuna);

- asjaomasele ettevõtjale tarnija nimi ja aadress;

- selle kaupleja nimi ja aadress, kellele puitu ja puittooteid on tarnitud;

- dokument või muu teave, mis näitab sellise puidu ja puittoodete vastavust kehtivatele õigusaktidele;

- b) ohuhindamismenetlused, mis võimaldavad ettevõtjal analüüsida ja hinnata ebaseaduslikult üles töötatud puidu või sellisest puidust valmistatud puittoodete liidu turule laskmise ohtu.

Selliste menetluste puhul võetakse arvesse punktis a sätestatud teavet ning asjakohaseid ohuhindamiskriteeriume, sealhulgas järgmist:

- kohaldatavatele õigusaktidele vastavuse kinnitus, mis võib sisaldada tõendit või muid kolmandate isikute poolse kontrolli skeeme, mis hõlmavad vastavust kohaldatavatele õigusaktidele;

- konkreetsete puuliikide ebaseadusliku ülestöötamise esinemine;

- ebaseadusliku ülestöötamise või ebaseaduslike tavade esinemine ülestöötamise riigis ja/või riigi piirkonnas, kus puit üles töötati, arvestades seejuures ka relvakonfliktide võimalusega;

- ÜRO Julgeolekunõukogu või Euroopa Liidu Nõukogu kehtiv puidu impordi või ekspordi keeld;

- puidu ja puittoodete tarneahela keerukus;

- c) ohuvähendamismenetlused, mis koosnevad selliste meetmete ja menetluste kogumist, mis on piisavad ja proportsionaalsed punktis b osutatud ohuhindamise käigus tuvastatud ohu tõhusaks vähendamiseks ja mis võivad sisaldada lisateabe ja -dokumentide või kolmanda isiku poolse kontrolli nõuet, välja arvatud juhul, kui punktis b osutatud ohuhindamise käigus tuvastatud oht ei ole märkimisväärne.

2. Lõike 1 ühtse rakendamise tagamiseks vajalikud üksikajalikud eeskirjad (välja arvatud käesoleva artikli lõike 1 punkti b teises lauses osutatud täiendavate asjakohaste ohuhindamiskriteeriumide kohta) võetakse vastu vastavalt artikli 18 lõikes 2 osutatud regulatiivkomitee menetlusele. Kõnealused eeskirjad võetakse vastu hiljemalt 3. juuniks 2012.

3. Võttes arvesse turu arenguid ja käesoleva määruse rakendamisel omandatud kogemusi, eelkõige artiklis 13 osutatud teabevahetuse ja artikli 20 lõikes 3 osutatud aruannete kaudu omandatud kogemusi, võib komisjon nõuetekohase hoolsuse süsteemi tulemuslikkuse tagamiseks võtta Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 290 sätestatud korras vastu delegeeritud õigusakte, mis käsitlevad täiendavaid asjakohaseid ohuhindamiskriteeriumeid, mis võivad olla vajalikud lisaks käesoleva artikli lõike 1 punkti b teises lauses nimetatutele.

Käesolevas lõikes osutatud delegeeritud õigusaktide suhtes kohaldatakse artiklites 15, 16 ja 17 sätestatud menetlust.

Artikkel 7

Pädevad asutused

1. Iga liikmesriik määrab kindlaks käesoleva direktiivi kohaldamise eest vastutava pädeva asutuse või pädevad asutused.

Liikmesriigid teatavad komisjonile pädevate asutuste nimed ja aadressid hiljemalt 3. juuniks 2011. Liikmesriigid teatavad komisjonile nende nimede või aadresside mis tahes muudatustest.

2. Komisjon teeb pädevate asutuste nimekirja üldsusele kättesaadavaks, sealhulgas ka interneti vahendusel. Nimekirja ajakohastatakse korrapäraselt.

Artikkel 8

Järelevalveorganisatsioonid

1. Järelevalveorganisatsioon

a) säilitab ja hindab regulaarselt artiklis 6 sätestatud nõuetekohase hoolsuse süsteemi ning annab ettevõtjatele õiguse seda kasutada;

b) kontrollib oma nõuetekohase hoolsuse süsteemi korrapäraselt kasutamist selliste ettevõtjate poolt;

c) võtab asjakohaseid meetmeid, kui ettevõtja ei kasuta tema nõuetekohase hoolsuse süsteemi korrapäraselt, sealhulgas teavitab ettevõtjapoolse olulise või korduva rikkumise korral pädevaid asutusi.

2. Organisatsioon võib taotleda tunnustamist järelevalveorganisatsioonina, kui ta vastab järgmistele nõuetele:

a) ta on juriidiline isik ja on liidus seaduslikult asutatud;

b) tal on asjakohased teadmised ja ta on suuteline täitma lõikes 1 osutatud ülesandeid ning

c) ta tagab oma ülesannete täitmise ilma mis tahes huvide konfliktita.

3. Pärast asjaomase liikmesriigi või liikmesriikidega konsulteerimist tunnustab komisjon järelevalveorganisatsioonina taotlejat, kes vastab lõikes 2 sätestatud nõuetele.

Komisjon edastab järelevalveorganisatsiooni tunnustamise otsuse kõigi liikmesriikide pädevatele asutustele.

4. Pädevad asutused viivad korrapärase ajavahemike järel läbi kontrollid, et teha kindlaks, kas pädevate asutuste jurisdiktsiooni all tegutsevad järelevalveorganisatsioonid täidavad endiselt lõikes 1 sätestatud ülesandeid ning vastavad lõikes 2 sätestatud nõuetele. Kontrollid võivad korraldada ka juhul, kui liikmesriigi pädeval asutusel on vastavat asjakohast teavet, sealhulgas tulenevalt kolmandate osapoolte põhjendatud murest, või kui ta on märganud puudusi järelevalveorganisatsiooni kehtestatud nõuetekohase hoolsuse süsteemi rakendamisel ettevõtjate poolt. Kontrolliaruanded tehakse kättesaadavaks kooskõlas direktiiviga 2003/4/EÜ.

5. Kui pädev asutus teeb kindlaks, et järelevalveorganisatsioon ei täida enam lõikes 1 sätestatud ülesandeid või ei vasta enam lõikes 2 sätestatud nõuetele, teavitab ta sellest viivitamata komisjoni.

6. Komisjon tühistab järelevalveorganisatsiooni tunnustuse, kui ta on, eelkõige lõike 5 kohaselt esitatud teabe põhjal, kindlaks teinud, et järelevalveorganisatsioon ei täida enam lõikes 1 sätestatud ülesandeid või ei vasta enam lõikes 2 sätestatud nõuetele. Enne järelevalveorganisatsiooni tunnustuse tühistamist teavitab komisjon sellest asjaomaseid liikmesriike.

Komisjon edastab järelevalveorganisatsiooni tunnustuse tühistamise otsuse kõigi liikmesriikide pädevatele asutustele.

7. Selleks et täiendada menetluseeskirju, mis käsitlevad järelevalveorganisatsioonide tunnustamist või sellise tunnustuse tühistamist, ning et neid muuta (kui kogemused seda nõuavad), võib komisjon võtta Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 290 sätestatud korras vastu delegeeritud õigusakte, tagades seejuures, et tunnustuse andmine ja sellise tunnustuse tühistamine toimub õiglasel ja läbipaistval viisil.

Käesolevas lõikes osutatud delegeeritud õigusaktide suhtes kohaldatakse artiklites 15, 16 ja 17 sätestatud menetlust. Kõnealused õigusaktid võetakse vastu hiljemalt 3. märtsiks 2012.

8. Lõikes 4 osutatud kontrollide laadi ja sageduse üksikasjalikud eeskirjad, mis on vajalikud, tagamaks tulemuslikku järelevalvet järelevalveorganisatsioonide üle ja kõnealuse lõike ühtset rakendamist, võetakse vastu vastavalt artikli 18 lõikes 2 osutatud regulatiivkomitee menetlusele. Kõnealused eeskirjad võetakse vastu hiljemalt 3. juuniks 2012.

Artikkel 9

Järelevalveorganisatsioonide nimekirj

Komisjon avaldab järelevalveorganisatsioonide nimekirja *Euroopa Liidu Teataja* C-seerias ja oma veebisaidil. Nimekirja ajakohastatakse korrapäraselt.

Artikkel 10

Ettevõtjate kontrollimine

1. Pädevad asutused viivad läbi kontrollid, et teha kindlaks, kas ettevõtjad täidavad artiklites 4 ja 6 sätestatud nõudeid.

2. Lõikes 1 osutatud kontrolli teostatakse riskipõhisest lähenemisviisist lähtuva kava põhjal, mis vaadatakse korrapäraselt läbi. Kontrolli võib teostada ka juhul, kui pädeval asutusel on

asjakohast teavet, sealhulgas tulenevalt kolmandate osapoolte põhjendatud murest seoses käesoleva määruse täitmisega ettevõtja poolt.

3. Lõikes 1 osutatud kontroll võib muu hulgas hõlmata

a) nõuetekohase hoolsuse süsteemi, sealhulgas ohuhindamist ja ohuvähendamismenetluste kontrollimist;

b) nõuetekohase hoolsuse süsteemi ja menetluste korrakohast toimimist kajastavate dokumentide ja registre kontrollimist;

c) pistelist kontrolli, sealhulgas kohapealseid auditeid.

4. Ettevõtjad annavad lõikes 1 osutatud kontrollide hõlbustamiseks igasugust vajalikku abi, eeskätt tagavad juurdepääsu ruumidele ja dokumentidele või registrele.

5. Kui lõikes 1 osutatud kontrollide tulemusel avastatakse puudusi, võivad pädevad asutused, ilma et see piiraks artikli 19 kohaldamist, anda välja teate selle kohta, et ettevõtja peab võtma parandusmeetmeid. Avastatud puuduste iseloomust sõltuvalt võivad pädevad asutused võtta kohe ajutisi meetmeid, sealhulgas

a) puidu ja puittooted konfiskeerida;

b) keelustada puidu ja puittoodete turustamist.

Artikkel 11

Kontrollide protokollid

1. Pädevad asutused säilitavad artikli 10 lõikes 1 osutatud kontrollide protokollid, milles on eelkõige märgitud kontrollide laad ja tulemused ning artikli 10 lõike 5 alusel väljastatud teated parandusmeetmete võtmise kohta. Kõikide kontrollide protokolle säilitatakse vähemalt viis aastat.

2. Lõikes 1 osutatud teave tehakse kättesaadavaks kooskõlas direktiiviga 2003/4/EÜ.

Artikkel 12**Koostöö**

1. Pädevad asutused teevad omavahel, kolmandate riikide haldusasutustega ja komisjoniga koostööd, et tagada käesoleva määruse nõuete täitmine.

2. Pädevad asutused vahetavad teiste liikmesriikide pädevate asutustega ja komisjoniga teavet artikli 8 lõikes 4 ja artikli 10 lõikes 1 osutatud kontrollide tulemusel avastatud tõsiste puuduste kohta ning artikli 19 kohaselt määratud karistuste kohta.

Artikkel 13**Tehniline abi, suunised ja teabevahetus**

1. Ilma et see piiraks ettevõtjate kohustust rakendada nõuetekohast hoolsust vastavalt artikli 4 lõikele 2, võivad liikmesriigid komisjoni toel vajaduse korral ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate olukorda arvestades pakkuda ettevõtjatele tehnilist ja muud abi ning suuniseid, et hõlbustada käesoleva määruse nõuete täitmist, eriti seoses nõuetekohase hoolsuse süsteemi rakendamisega vastavalt artiklile 6.

2. Liikmesriigid, keda vajaduse korral abistab komisjon, võivad soodustada asjakohase teabe jagamist ja levitamist ebaseadusliku metsaraie kohta, eelkõige ettevõtjate abistamiseks ohuhindamisel vastavalt artikli 6 lõike 1 punktile b, ning käesoleva määruse täitmise parimate tavade kohta.

3. Abi antakse viisil, mis ei takista pädevate asutuste ülesannete täitmist ning säilitab nende sõltumatuse käesoleva määruse jõustamisel.

Artikkel 14**Lisa muudatused**

Selleks et võtta arvesse ühelt poolt käesoleva määruse rakendamisel omandatud kogemusi, eelkõige artikli 20 lõigetes 3 ja 4 osutatud aruandluse ja artiklis 13 osutatud teabevahetuse abil saadud kogemusi ning teiselt poolt arenguid asjaomase puidu ja puittoodete tehniliste näitajate, lõppkasutuse ja tootmisprotsesside alal, võib komisjon võtta Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 290 sätestatud korras vastu delegeeritud õigusakte lisa sätestatud puidu ja puittoodete nimekirja muutmiseks ja täiendamiseks. Kõnealused õigusaktid ei tohi tekitada ettevõtjate jaoks ebaproportsionaalselt suurt halduskoormust.

Käesolevas artiklis osutatud delegeeritud õigusaktide suhtes kohaldatakse artiklites 15, 16 ja 17 sätestatud menetlust.

Artikkel 15**Delegeerimine**

1. Komisjonile antakse alates 2. detsembrist 2010 seitsmeks aastaks õigus võtta vastu artikli 6 lõikes 3, artikli 8 lõikes 7 ja artiklis 14 osutatud delegeeritud õigusakte. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt kolm kuud enne kolmeaastase ajavahemiku lõppu pärast käesoleva määruse kohaldamise kuupäeva. Volituste delegeerimist uuendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu selle kooskõlas artikliga 16 tagasi võtab.

2. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

3. Komisjonile antud õiguse suhtes võtta vastu delegeeritud õigusakte kohaldatakse artiklites 16 ja 17 sätestatud tingimusi.

Artikkel 16**Delegeerimise tagasivõtmine**

1. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 6 lõikes 3, artikli 8 lõikes 7 ja artiklis 14 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta.

2. Institutsioon, kes on algatanud sisemenetluse, et otsustada, kas volituste delegeerimine tuleks tagasi võtta, püüab sellest teavitada teist institutsiooni ja komisjoni mõistliku aja jooksul enne lõpliku otsuse tegemist, nimetades delegeeritud volitused, mille suhtes võidakse kohaldada tagasivõtmist, ja tagasivõtmise võimalikud põhjused.

3. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub kohe või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust. Otsus avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 17**Delegeeritud õigusaktide suhtes vastuväidete esitamine**

1. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad delegeeritud õigusakti suhtes vastuväiteid esitada kahe kuu jooksul alates õigusakti teatavakstegemisest. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel võib seda tähtaega pikendada kahe kuu võrra.

2. Kui pärast selle tähtaja möödumist ei ole Euroopa Parlament ega nõukogu delegeeritud õigusakti suhtes vastuväiteid esitanud, avaldatakse see *Euroopa Liidu Teatajas* ning see jõustub õigusaktis sätestatud kuupäeval.

Delegeeritud õigusakti võib avaldada *Euroopa Liidu Teatajas* ja see võib jõustuda enne nimetatud tähtaja lõppu, kui nii Euroopa Parlament kui ka nõukogu on teatanud komisjonile, et nad ei kavatse vastuväiteid esitada.

3. Kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab delegeeritud õigusakti suhtes vastuväiteid, õigusakt ei jõustu. Vastuväiteid esitanud institutsioon põhjendab delegeeritud õigusakti suhtes esitatud vastuväiteid.

Artikkel 18

Komitee

1. Komisjoni abistab määruse (EÜ) nr 2173/2005 artikli 11 kohaselt asutatud metsandusõiguse rakendamise, metsahalduse ja puidukaubanduse (FLEGT) komitee.

2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ artikleid 5 ja 7, võttes arvesse selle otsuse artikli 8 sätteid.

Tähtjaks otsuse 1999/468/EÜ artikli 5 lõike 6 tähenduses kehtestatakse kolm kuud.

Artikkel 19

Karistused

1. Liikmesriigid kehtestavad eeskirjad käesoleva määruse sätete rikkumise puhul kohaldatavate karistuste kohta ning võtavad kõik vajalikud meetmed nende rakendamise tagamiseks.

2. Karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad ning võivad hõlmata muu hulgas järgmist:

a) trahvid, mille suurus on proportsionaalne tekitatud keskkon-nakahjuga, asjaomase puidu või puittoodete väärtusega ja rikkumise tõttu saamata jäänud maksude ning põhjustatud majandusliku kahjuga, arvutades kõnealuste trahvide suurus nii, et oleks kindel, et vastutavad isikud jäävad tulemuslikult ilma toime pandud tõsiste rikkumistega saadud majandusli-kust kasust, ilma et see piiraks nende seaduslikku õigust kutsealal tegutseda, ning suurendades korduvate tõsiste rikkumiste korral trahve järk-järgult;

b) asjaomase puidu ja puittoodete konfiskeerimine;

c) kauplemisloa kohene peatamine.

3. Liikmesriigid teevad kõnealused sätted komisjonile teata-vaks ja teatavad viivitamata nende edaspidistest muudatustest.

Artikkel 20

Aruandlus

1. Liikmesriigid esitavad komisjonile 3. märtsile 2013 järg-neva iga teise aasta 30. aprilliks aruande käesoleva määruse kohaldamise kohta kahe eelneva kalendriaasta jooksul.

2. Kõnealuste aruannete põhjal koostab komisjon aruande, mis esitatakse iga kahe aasta tagant Euroopa Parlamendile ja nõukogule. Aruande koostamisel võtab komisjon arvesse määruse (EÜ) nr 2173/2005 põhjal vastu võetud vabatahtlike FLEGTi partnerluslepingute sõlmimisel ja toimimisel saavutatud edu ning nimetatud lepingute mõju ebaseaduslikult üles töötatud puidu ja sellest valmistatud puittoodete koguste mini-meerimisele siseturul.

3. Hiljemalt 3. detsembriks 2015 ning seejärel iga kuue aasta järel, lähtudes aruannetest ja käesoleva määruse kohaldamisel saadud kogemustest, vaatab komisjon läbi käesoleva määruse toimimise ja tulemuslikkuse, sealhulgas ebaseaduslikult üles töötatud puidu ja sellest valmistatud puittoodete turulelaskmise vältimisel. Ta võtab eriti arvesse halduslikke tagajärgi väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele ning hõlmatavaid tooteid. Vajaduse korral lisatakse aruannetele asjakohased õigusakti ette-panekud.

4. Lõikes 3 osutatud aruannetest esimene sisaldab hinnangut liidu majanduse ja kaubanduse hetkeolukorrale kombineeritud nomenklatuuri 49. peatükis nimetatud toodete osas, arvestades eriti asjaomaste sektorite konkurentsivõimet, et kaaluda nende võimalikku lisamist käesoleva määruse lisas esitatud puidu ja puittoodete nimekirja.

Esimeses lõigus osutatud aruandes hinnatakse ka artikli 4 lõikes 1 sätestatud ebaseaduslikult üles töötatud puidu ja sellest valmistatud puittoodete turule laskmise keelustamise ning artik-lis 6 sätestatud nõuetekohase hoolsuse süsteemide tulemuslik-kust.

Artikkel 21

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 3. märtsist 2013. Artikli 6 lõiget 2, artikli 7 lõiget 1 ning artikli 8 lõikeid 7 ja 8 kohaldatakse siiski alates 2. detsembrist 2010.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Strasbourg, 20. oktoober 2010

Euroopa Parlamendi nimel
president
J. BUZEK

Nõukogu nimel
eesistuja
O. CHASTEL

LISA

Käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluv puit ja puittooted, mis on klassifitseeritud nõukogu määruse (EMÜ) nr 2658/87 ⁽¹⁾ I lisas sätestatud kombineeritud nomenklatuuris

- 4401 – küttepuit palkidena, halgudena, okstena, haokubudena vm kujul; puitlaastud ja -pilpad; saepuru ja puidujäätmel, aglomeeritud pakkudeks, brikettideks, graanuliteks vms või aglomeerimata
- 4403 – töötlemata puit, kooritud või koorimata, kantimata või jämedalt kantitud
- 4406 – raudteede ja trammiteede puitliiprid
- 4407 – pikikiudu saetud või lõhestatud ja spooni hõõveldatud või -kooritud puit, hõõveldatud, lihvitud, pikijätkatud või mitte, paksusega üle 6 mm
- 4408 – spoon vineerimiseks (k.a spooni hõõveldatud kihtpuitmaterjal), vineeri ja samalaadse kihtpuitmaterjali valmistamiseks ning muu pikuti saetud, spooni hõõveldatud või kooritud puit, hõõveldatud, lihvitud, servjätkatud, pikijätkatud või mitte, paksusega kuni 6 mm
- 4409 – puit pidevprofiiliga (keeled, sooned, punnid, kald- või ümarservad, V-punnid, helmestus, lekaalprofiil või muu selline) ühel või mitmel küljel või serval (sh kokku ühendamata parketilipid ja -liistud), hõõveldatud või mitte, lihvitud või mitte, jätkatud või mitte
- 4410 – puitlaastplaadid, orienteeritud kihtidega plaadid (OSB) jms plaadid (näiteks vahvelplaadid) puidust või muust puitjast materjalist, vaiku vms orgaaniliste sideainetega aglomeeritud või aglomeerimata
- 4411 – puitkiudplaadid puidust või muust puitmaterjalist, vaiku vms orgaaniliste sideainete abil kokku ühendatud või mitte
- 4412 – vineer, spoonitud plaadid jms kihtpuitmaterjal
- 4413 00 00 – presspuit plokide, plaatide, prusside või profiilvormidena
- 4414 00 – puitraamid maalidele, fotodele, peeglitele jms esemetele ning muud puittooted
- 4415 – puidust pakk-kastid, karbid, salved, trumlid jms puitpakendid; puidust kaablitrumlid; puitlused, äärtega puitlused jms kaubaalused; kaubaaluste puidust ääred

(mitte pakkematerjal, mida kasutatakse üksnes pakkematerjalina teiste turule lastavate toodete toestamiseks, kaitsmiseks või kandmiseks)
- 4416 00 00 – vaadid, pütid, tõrred, tünnid jm puidust püttsepatooted ja nende puitosad
- 4418 – puidust tislari- ja puusepatooted, sh puidust kärgpaneelid, koostepõrandplaadid, katusesindlid ja katuselaastud

⁽¹⁾ Nõukogu 23. juuli 1987. aasta määrus (EMÜ) nr 2658/87 tariifi- ja statistikanomenklatuuri ning ühise tollitariifistiku kohta (EÜT L 256, 7.9.1987, lk 1).

- kombineeritud nomenklatuuri peatükkides 47 ja 48 osutatud tselluloos ja paber, välja arvatud bambusest ja teisesest toorainest (jäätmed ja jäägid) valmistatud tooted
 - 9403 30, 9403 40, 9403 50 00, 9403 60 ja 9403 90 30 alla kuuluv puitmööbel
 - 9406 00 20 alla kuuluvad kokkupandavad ehitised
-

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) nr 996/2010,

20. oktoober 2010,

tsiviillennunduses toimuvate lennuõnnetuste ja intsidentide uurimise ja ennetamise kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 94/56/EÜ

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 100 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ⁽¹⁾,

pärast konsulteerimist Regioonide Komiteega,

võttes arvesse Euroopa andmekaitseinspektori arvamust ⁽²⁾,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽³⁾

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa tsiviillennunduses tuleks tagada üldine kõrge ohutustase ning suurendada jõupingutusi lennuõnnetuste ja intsidentide arvu vähendamiseks, et tagada üldsuse usaldus lennutranspordi vastu.

(2) Tsiviillennunduses toimunud lennuõnnetuste ja intsidentide viivitamatu ohutusalane uurimine parandab lennuohutust ja aitab ära hoida lennuõnnetuste ja intsidentide toimumist.

(3) Ohutusega seotud intsidentide uurimistulemustest aruandmine, nende analüüs ja levitamine on üliolulised lennuohutuse parandamiseks. Seetõttu peaks komisjon enne 31. detsembrit 2011 esitama ettepaneku vaadata läbi Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuni 2003. aasta direktiiv 2003/42/EÜ vahejuhtumitest teatamise kohta tsiviillennunduses ⁽⁴⁾.

(4) Ohutusalase uurimise ainus eesmärk peaks olema lennuõnnetuste ja intsidentide ennetamine tulevikus, mitte süüle või vastutusele osutamine.

(5) Arvesse tuleks võtta 7. detsembril 1944. aastal Chicagos allkirjutatud rahvusvahelist tsiviillennunduse konventsiooni (edaspidi „Chicago konventsioon“), millega on ette nähtud õhusõidukite ohutu käitamise tagamiseks vajalike meetmete rakendamine. Eelkõige tuleks arvesse võtta Chicago konventsiooni 13. lisa ja selle hilisemaid muudatusi, milles sätestatakse rahvusvahelised standardid ja soovituslikud tavad õhusõidukitega toimunud lennuõnnetuste ja intsidentide uurimiseks, ning neis kasutatud terminite – registreerimisriik, käitajariik, projekteerimisriik, tootjariik ja toimumisriik – tähendusi.

(6) Vastavalt Chicago konventsiooni 13. lisas sätestatud rahvusvahelistele standarditele ja soovituslikele tavadele tuleks lennuõnnetuste ja tõsiste intsidentide uurimine läbi viia selle riigi vastutusel, kus lennuõnnetus või tõsine intsident toimus, või registreerimisriigi vastutusel, juhul kui ei ole võimalik täpselt määratleda, millise riigi territooriumil lennuõnnetus või tõsine intsident toimus. Riik võib delegeerida uurimise läbiviimise teisele riigile või taotleda teise riigi abi. Ohutusalased uurimised liidus tuleks läbi viia samamoodi.

(7) Nõukogu 21. novembri 1994. aasta direktiivi 94/56/EÜ (millega kehtestatakse tsiviillennunduses toimunud lennuõnnetuste ja -intsidentide uurimise põhimõtted) ⁽⁵⁾ rakendamise kogemusi tuleks kasutada selleks, et tõhusada liidus tsiviillennunduses toimunud lennuõnnetuste ja intsidentide uurimist ja ennetamist.

⁽¹⁾ 27. mai 2010. aasta arvamus (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata).

⁽²⁾ ELT C 132, 21.5.2010, lk 1.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi 21. septembri 2010. aasta seisukoht (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata) ja nõukogu 11. oktoobri 2010. aasta otsus.

⁽⁴⁾ ELT L 167, 4.7.2003, lk 23.

⁽⁵⁾ EÜT L 319, 12.12.1994, lk 14.

- (8) Arvesse tuleks võtta muutusi, mis on toimunud pärast direktiivi 94/56/EÜ vastuvõtmist liidu tsiviillennundust hõlmavas institutsioonilises ja õiguslikus raamistikus, eelkõige Euroopa Lennundusohutusameti asutamist. Arvesse tuleks võtta ka lennuohutuslaste soovitude liidu mõõdet, sest üha enam reguleeritakse lennuohutust liidu tasandil.
- (9) Euroopa Lennundusohutusamet teostab liikmesriikide nimel projekteerijariigi, tootjariigi ja registreerimisriigi projektide kinnitamisega seotud toiminguid ja ülesandeid, nagu on sätestatud Chicago konventsioonis ja selle lisades. Seetõttu tuleks kutsuda Euroopa Lennundusohutusametit kooskõlas Chicago konventsiooni 13. lisaga osalema ohutuslastel uurimistel, et ta aitaks oma pädevuse piires suurendada uurimise tõhusust ning tagada õhusõidukite konstruktsiooni ohutust, ilma et see mõjutaks uurimise sõltumatust. Siseriiklikke tsiviillennundusameteid tuleks samuti kutsuda ohutuslastel uurimistel osalema.
- (10) Võttes arvesse nende ülesandeid seoses lennuohutuse tagamisega, peaks Euroopa Lennundusohutusameti ja siseriiklike tsiviillennundusametite määratud isikutel olema juurdepääs lennuohutusnõuete tõhususe hindamiseks olulisele teabele.
- (11) Eesmärgiga tagada lennuõnnetuste ja -intsidentide paremat ennetamist, peaks ka Euroopa Lennundusohutusamet koostöös liikmesriikide pädevate asutustega osalema vahejuhtumitest teatamise süsteemide raames toimivas teabevahetuses ja teabe analüüsimises vastavalt direktiivile 2003/42/EÜ, vältides seejuures huvide konflikti. Kõnealune teave peaks olema piisavalt kaitstud loata kasutamise või avalikustamise eest.
- (12) Tunnistatud on asjaolu, et Euroopa Lennundusohutusameti ja liikmesriikide pädevate asutuste osalemine direktiiviga 2003/42/EÜ hõlmatud teabevahetuses ja teabe analüüsimises võib ohutuslastele uurimistele kaasa aidata võrgujuurdepääsu kaudu tsiviillennunduse vahejuhtumeid käsitleva teabe keskses andmekogus sisalduvale asjakohasele ohutuslastele teabele.
- (13) Ohutuslaste uurimiste ulatus peaks sõltuma järeldustest, mida need võimaldavad lennuohutuse parandamiseks teha, võttes eelkõige arvesse uurimisressursside kulutasu kasutamise vajadust liidus.
- (14) Lennuõnnetuste ja intsidentide ohutuslaste uurimise peaks läbi viima sõltumatu lennuõnnetuste uurimisorgan või see tuleks läbi viia tema kontrolli all, et vältida mis tahes huvide konflikti või mis tahes võimalikku välist sekkumist uuritavate vahejuhtumite põhjuste väljaselgitamiseks.
- (15) Lennuõnnetuste uurimisorganid on ohutuslaste uurimisprotsessi keskmes. Nende töö on lennuõnnetuse või intsidenti põhjuste väljaselgitamisel otsustava tähtsusega. Seetõttu on vältimatult vajalik, et uurimisorganid saaksid uurimist läbi viia täiesti sõltumatult, lisaks peavad neil tulemusliku ja tõhusa uurimise läbiviimiseks olemas olema vajalikud rahalised ja inimressursid.
- (16) Liikmesriikide lennuõnnetuste uurimisorganite võimekust tuleks suurendada ning tsiviillennunduses toimunud lennuõnnetuste ja intsidentide uurimise ja ennetamise tõhustamiseks liidus on vajalik, et uurimisorganid teeksid koostööd.
- (17) Lennuõnnetuste uurimisorganite koordineerivat rolli tuleks Euroopa tasemel tunnustada ja tugevdada, et luua lennuohutuses tõelist lisandväärtust, toetudes selliste organite vahel juba praegu toimivale koostööle ja liikmesriikides kasutusel olevatele uurimisvahenditele, mida tuleks kasutada võimalikult kulutasuval viisil. Kõnealust tunnustamist ja tugevdamist oleks võimalik kõige paremini saavutada tsiviillennunduses toimunud lennuõnnetuste uurimisorganite Euroopa võrgustiku (edaspidi „võrgustik”) abil, millel oleks selgelt määratletud roll ja ülesanded.
- (18) Võrgustiku koordineeriv tegevus peaks olema läbipaistev ja sõltumatu ning liit peaks võrgustikku aktiivselt toetama.
- (19) Käesoleva määruse eesmärke võib paremini saavutada koostöös kolmandate riikidega, kellel võiks lubada osaleda võrgustiku töös vaatlejatena.
- (20) Kuna ohutuslaste uurimiste jaoks tuleb tagada selged õigused, peaksid liikmesriigid tagama kooskõlas kohtuliku uurimise eest vastutavate asutuste volitusi käsitlevate kehtivate õigusaktidega ja vajaduse korral tihedas koostöös nimetatud asutustega, et lennuõnnetuste uurimisorganitel võimaldatakse lennuohutuse huvides oma kohustusi täita parimates võimalikes tingimustes. Lennuõnnetuste uurimisorganitele tuleks seetõttu anda kohene ja piiranguteta juurdepääs õnnetuskohale ning teha neile kättesaadavaks kõik ohutuslaste uurimise nõuete täitmiseks vajalikud elemendid, seadmata samas ohtu kohtuliku uurimise eesmärke.

- (21) Lennuõnnetuste tõhus ohutusalane uurimine on võimalik üksnes siis, kui olulisi tõendeid säilitatakse nõuetekohaselt.
- (22) Tsiviillennunduse ohutussüsteem põhineb lennuõnnetuste ja intsidentidega seotud tagasisidel ja järelustel, mis nõuab konfidentsiaalsuseeskirjade ranget kohaldamist, et tagada väärtuslike teabeallikate säilimine ka tulevikus. Sellest lähtudes tuleks tundlikku ohutusalast teavet asjakohaselt kaitsta.
- (23) Lennuõnnetusega seoses kerkib esile terve rida erinevaid avalikke huve nagu tulevaste õnnetuste ärahoidmine ja kohane õigusemõistmine. Kõnealused huvid on laiemad kui lennuõnnetusega seotud osapoolte isiklikud huvid ja konkreetne sündmus. Üldine avalik huvi nõuab kõikide huvide õiget tasakaalu.
- (24) Tsiviillennundussüsteem peaks ühtlasi soosima karistamisele mittesuunatud õhkonnna loomist, mis hõlbustaks spontaanset vahejuhtumitest teatamist ning aitaks nii edendada nn mõistliku tegutsemise põhimõtte levikut.
- (25) Ohutusalase uurimise käigus isiku poolt antud teavet ei tohiks kasutada selle isiku vastu, piiramata põhiseaduse põhimõtete ja siseriikliku õiguse kohaldamist.
- (26) Liikmesriikidel peaks olema võimalus piirata juhtumeid, mille puhul võidakse vastu võtta otsus ohutusalase uurimise käigus kogutud teabe avalikustamise kohta, ilma et see mõjutaks õigusemõistmise tõrgeteta kulgu.
- (27) Lennuõnnetuste ja intsidentide ennetamiseks on oluline edastada võimalikult lühikese aja jooksul asjakohane teave, sealhulgas eelkõige ohutusalase uurimise tulemuste aruanded ja neist tulenevad lennuohutusalased soovitusused.
- (28) Tsiviillennunduses lennuõnnetuste ja intsidentide asjakohase ennetamise tagamiseks peaks pädev asutus alati kaaluma lennuõnnetuse või tõsise intsidendi uurimise või muude allikate, näiteks ohutusuuringute põhjal antud lennuohutusalaseid soovitusi ning vajaduse korral neile vastavalt tegutsema.
- (29) Tuleks soodustada teadusuuringuid nii reaajas õhusõidukite asukoha määramise valdkonnas kui ka pardaregistraatorite salvestatud teabe kättesaamiseks ilma pardaregistraatorite füüsilise kohaloluta – see võimaldaks parandada uurijate käsutuses olevaid lennuõnnetuse põhjuste välja-
- selgitamise vahendeid ning suurendaks ühtlasi korduvate intsidentide ennetamise suutlikkust. Selline areng oleks oluline edasimineku lennuohutuse valdkonnas.
- (30) Kogemused on näidanud, et õhusõiduki pardal viibivate isikute usaldusväärsete nimekirjade kiire hankimine võib mõnikord keeruline olla, kuid ka seda, et oluline on kehtestada tähtaeg, millest alates võib lennuettevõtjalt nimekirja nõuda. Lisaks peaksid sellistes nimekirjades sisalduvad andmed olema kaitstud loata kasutamise või avalikustamise eest. Ühtlasi on vaja nimekirja lennuõnnetusse sattunud õhusõiduki pardal olevatest ohtlikest kaupadest, et vähendada õnnetuspaigal ohtu lennuõnnetuse uurijatele.
- (31) Lennuõnnetuse korral on keeruline teha kiiresti kindlaks õiget kontaktisikut, kellele pardal viibinud reisijast teatada. Reisijatele tuleks seetõttu pakkuda võimalust kontaktisiku määramiseks.
- (32) Lennuõnnetuste ohvrite ja nende lähedaste abistamist tuleks asjakohaselt täpsustada.
- (33) See, kuidas liikmesriigid ja lennuettevõtjad lennuõnnetuse ja selle tagajärgedega tegelevad, on otsustava tähtsusega. Seetõttu peaks liikmesriikidel olema olemas hädaolukordade lahendamise kava, milles on eelkõige ette nähtud lennujaama päästeteenistus ning tsiviillennunduses toimunud lennuõnnetuste ohvrite ja nende lähedaste abistamine. Tsiviillennunduses toimunud lennuõnnetuste ohvrite ja nende lähedaste abistamiskava peaks olema olemas ka lennuettevõtjatel. Eritähelepanu tuleks pöörata ohvrite, nende lähedaste ja nende ühenduste toetamisele ja nendega suhtlemisele.
- (34) Käesoleva määruse kohaldamisel tuleks täiel määral arvestada asjakohastes liidu õigusaktides sätestatud eeskirju andmetele juurdepääsu, andmete töötlemise ja isikuandmete kaitse kohta.
- (35) Karistused peaksid eelkõige võimaldama karistada iga isikut, kes käesoleva määruse vastaselt avalikustab käesoleva määrusega kaitstud teavet, tõkestab lennuõnnetuste uurimisorgani tegevust, eelkõige takistades uurijaid nende ülesannete täitmisel või keeldudes edastamast vajalikke salvestisi, olulist teavet ja dokumente neid peites, muutes või hävitades või kes, omades teadmisi lennuõnnetuse või tõsise intsidendi toimumise kohta, ei teavita sellest asjaomaseid organeid.

(36) Kuna käesoleva määruse eesmärki, nimelt ühtsete eeskirjade kehtestamist tsiviillennunduse ohutusalaseks uurimiseks, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada ning selle üleeuroopalise kohaldamisala ja mõju tõttu on seda parem saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.

(37) Direktiiv 94/56/EÜ tuleks seega kehtetuks tunnistada.

(38) Cordobas 18. septembril 2006. aastal Gibraltarit käsitleva dialoogi foorumi esimesel ministrite kohtumisel kokku lepitud Gibraltaril lennujaama käsitlev ministrite deklaratsioon asendab Londonis 2. detsembril 1987. aastal esitatud ühisdeklaratsiooni Gibraltaril lennujaama kohta ning selle täiel määral täitmist loetakse 1987. aasta deklaratsiooni täitmiseks,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Eesmärk

1. Käesoleva määruse eesmärk on parandada lennuohutust, sealhulgas tsiviillennunduses toimunud lennuõnnetuste uurimisorganite Euroopa võrgustiku loomise abil, tagades Euroopa tsiviillennunduse ohutusalaste uurimiste tõhususe, kiiruse ja kõrge kvaliteedi, mille ainus eesmärk on lennuõnnetuste ja insidentide ennetamine tulevikus, ilma et osutataks süüle või vastutusele. Käesolevas määruses sätestatakse ka eeskirjad lennuõnnetustes osalenud õhusõiduki pardal olevaid isikuid ja ohtlikke kaupu käsitleva teabe õigeaegse kättesaadavuse kohta. Lisaks on käesoleva määruse eesmärk parandada lennuõnnetuste ohvrite ja nende lähedaste abistamist.

2. Käesoleva määruse kohaldamisest Gibraltaril lennujaama suhtes ei järeldu, et see mõjutaks Hispaania Kuningriigi ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vastavaid õiguslikke seisukohti nende vaidluses selle territooriumi suveräänsuse üle, kus lennujaam paikneb.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

1) „lennuõnnetus” – õhusõiduki käitamisega seotud juhtum, mis mehitatud õhusõiduki puhul toimub ajavahemikus alates hetkest, mil mis tahes isik astub õhusõiduki pardale

kavatsusega sooritada lend, kuni kõigi pardal viibinud isikute õhusõidukist lahkumise hetkeni, või kui on tegemist mehitamata õhusõidukiga, siis juhtum, mis toimub ajavahemikus alates hetkest, mil õhusõiduk on valmis lendamise eesmärgil liikuma, kuni hetkeni, mil see pärast lennu sooritamist seisma jääb ning selle peamine jõuseade on seiskunud, mille käigus:

a) saab inimene surmavalt või raskelt vigastada, mille põhjuseks on:

— õhusõidukis viibimine või

— otsene kontakt õhusõiduki mis tahes osaga (kaasa arvatud osad, mis on õhusõiduki küljest eraldunud) või

— otsene kokkupuude reaktiivjoaga,

välja arvatud juhul, kui vigastused on tekkinud loomulikel põhjustel, isiku enda või teiste isikute tekitatud, või kui vigastada on saanud piletita reisijad, kes varjasid ennast väljaspool reisijatele ja meeskonnaliikmetele ettenähtud alasid, või

b) saab õhusõiduk või selle konstruktsioon kahjustusi, mille tagajärjel kahjustatakse õhusõiduki konstruktsiooni tugevust või halvenevad õhusõiduki tehnilised ja lennuomadused ning õhusõiduk vajab tavaliselt suuremat remonti või vigastatud osa asendamist, välja arvatud mootoririke või -vigastus, kui vigastatud on ainult üks mootor (sh selle kapotid ja agregaadid), või kui vigastatud on ainult propellerid, tiiva otsad, antennid, andurid, rehvid, pidurid, rattad, voolundid, luugid, teliku luugid, esiklaasid, lennuki pealispind (nt kerged mõlgid või torkeaugud) või väikesed peatiiviku labade, sabatiiviku labade või teliku vigastused ning rahe või lindude tekitatud vigastused (kaasa arvatud augud radari antenni kattes), või

c) on õhusõiduk kadunud või täiesti ligipääsmatu;

2) „volitatud esindaja” – isik, kelle riik määrab tema kvalifikatsioonist lähtudes osalema ohutusalases uurimises, mille viib läbi mõni teine riik. Liikmesriigi määratud volitatud esindaja on lennuõnnetuste uurimisorganist;

3) „nõustaja” – isik, kelle riik määrab tema kvalifikatsioonist lähtudes abistama riigi volitatud esindajat ohutusalases uurimises;

- 4) „põhjused” – tegevus, tegevusetus, sündmused või tingimused või nende kombinatsioon, mis viisid lennuõnnetuse või intsidentini; põhjuste kindlakstegemine ei tähenda süüle osutamist ega haldus-, tsiviil- või kriminaalvastutuse määramist;
- 5) „surmav vigastus” – õnnetuses isikule tekitatud vigastus, mis põhjustab tema surma õnnetusele järgnenud 30 päeva jooksul;
- 6) „pardaregistraator” – salvestusseade, mis on paigaldatud õhusõidukile, et hõlbustada lennuõnnetuse või intsidenti ohutusalast uurimist;
- 7) „intsident” – juhtum, mis ei ole õnnetus, kuid on seotud õhusõiduki käitamisega ning mõjutab või võib mõjutada käitamise ohutust;
- 8) „rahvusvahelised standardid ja soovituslikud tavad” – Chicago konventsiooni artikli 37 kohaselt vastu võetud rahvusvahelised standardid ja soovituslikud tavad õhusõidukitega toimunud lennuõnnetuste ja intsidentide uurimiseks;
- 9) „juhtivuurija” – vajaliku kvalifikatsiooniga isik, kes on määratud vastutama ohutusalase uurimise korraldamise, läbiviimise ja juhtimise eest;
- 10) „käitaja” – füüsiline või juriidiline isik, kes käitab või kavatab käitada ühte või mitut õhusõidukit;
- 11) „asjaomane isik” – õnnetuses või tõsisel intsidentis osalenud õhusõiduki omanik, meeskonnaliige või käitaja; mis tahes muu isik, kes on seotud kõnealuse õhusõiduki hooldamise, projekteerimise, tootmise või selle meekonna koolitamisega; mis tahes muu isik, kes on seotud lennujuhtimisteenuse osutamisega, lennuinformatsiooni andmisega või lennuväljateenuste pakkumisega kõnealusele õhusõidukile; siseriikliku tsiviillennundusameti või Euroopa Lennundusohutusameti töötajad;
- 12) „esialgne aruanne” – teatis, mille abil levitatakse kiiresti uurimise esimestes etappides kogutud andmeid;
- 13) „lähedased” – lennuõnnetuse ohvri perekonnaliikmed ja/või lähisugulased ja/või muud talle lähedased isikud ohvri päritoluriigi õiguse tähenduses;
- 14) „ohutusalane uurimine” – lennuõnnetuste või intsidentide ennetamiseks lennuõnnetuste uurimisorgani läbiviidav menetlus, mis hõlmab teabe kogumist ja analüüsimist, järelduste tegemist (sealhulgas põhjus(t)e ja/või mõjutavate tegurite kindlakstegemist) ja vajaduse korral lennuohutuslaste soovitude väljatöötamist;
- 15) „lennuohutusalane soovitus” – ohutusalase uurimise jooksul kogutud teabel või muudel allikatel, näiteks ohutusuuringutel põhinev lennuõnnetuste uurimisorgani tehtud ettepanek, mille eesmärk on ennetada lennuõnnetusi ja intsidente;
- 16) „tõsine intsident” – intsident, millega kaasnevad asjaolud viitavad sellele, et suure tõenäosusega oleks võinud toimuda õhusõiduki käitamisega seotud õnnetus, ning mis mehitatud õhusõiduki puhul toimub ajavahemikus alates hetkest, mil mis tahes isik astub õhusõiduki pardale kavatsusega sooritada lend, kuni kõigi pardal viibinud isikute õhusõidukist lahkumise hetkeni, või kui on tegemist mehitamata õhusõidukiga, ajavahemikus alates hetkest, mil õhusõiduk on valmis lendamise eesmärgil liikuma, kuni hetkeni, mil see pärast lennu sooritamist seisma jääb ning selle peamine jõuseade on seiskunud (tõsiste intsidentide näited on loetletud lisas);
- 17) „raske vigastus” – lennuõnnetuses isikule tekitatud vigastus, mis toob kaasa ühe järgmistest tagajärgedest:
- a) pikem kui 48-tunnine haiglaravi, mis algab seitsme päeva jooksul vigastuse tekkimise päevast;
- b) luumurd (välja arvatud sõrmede, varvaste või nina lihtmurrud);
- c) vigastused, mis põhjustavad suurt verejooksu, närvide, lihaste või kõõluste kahjustusi;
- d) mis tahes siseelundi vigastus;
- e) teise või kolmanda astme põletus või mis tahes põletus, mis kahjustab rohkem kui 5 % kehapinnast;

- f) kinnitust leidnud kokkupuude nakkusohutlike ainete või kahjuliku kiirgusega.

Artikkel 3

Kohaldamisala

1. Käesolevat määrust kohaldatakse selliste lennuõnnetuste ja tõsiste intsidentide ohutusalase uurimise suhtes:

- a) mis on toimunud liikmesriikide territooriumil, mille suhtes kohaldatakse aluslepinguid, kooskõlas liikmesriikide rahvusvaheliste kohustustega;
- b) mis on toimunud väljaspool liikmesriikide territooriumi, mille suhtes kohaldatakse aluslepinguid, kui selles osales liikmesriigis registreeritud õhusõiduk või liikmesriigis registreeritud lennuettevõtja kasutatav õhusõiduk, kui sellist uurimist ei vii läbi muu riik;
- c) mille puhul liikmesriigil on vastavalt rahvusvahelistele standarditele ja soovituslikele tavadele õigus määrata volitatud esindaja, kes osaleb uurimist läbiviiva riigi palvel registreerimisriigi, käitajariigi, projekteerimisriigi, tootjariigi või teavet andva, rajatise pakkuva või eksperte lähetava riigi esindajana;
- d) mille puhul uurimist läbiviiv riik on lubanud liikmesriigil määrata eksperdi, kuna liikmesriigil on selleks erihuvi seoses tema kodanike surma või raskete vigastustega.

2. Käesolevat määrust kohaldatakse ka lennuõnnetuses osalenud õhusõiduki pardal olevaid isikuid ja ohtlikke kaupu käsitleva teabe õigeaegse kättesaadavusega ning lennuõnnetuse ohvrite ja nende lähedaste abistamisega seotud küsimuste suhtes.

3. Käesolevat määrust ei kohaldata selliste lennuõnnetuste ja tõsiste intsidentide ohutusalaste uurimiste suhtes, mis toimuvad õhusõidukiga, mis tegutseb sõjaväe-, tolli-, politsei- või muus sarnases teenistuses, välja arvatud juhul, kui asjaomane liikmesriik vastavalt artikli 5 lõikele 4 ja siseriiklikele õigusaktidele nii määrab.

Artikkel 4

Tsiviillennunduses toimunud lennuõnnetuste uurimisorgan

1. Kõik liikmesriigid tagavad, et ohutusalased uurimised viib ilma välise sekkumiseta läbi või neid kontrollib tsiviillennun-

duses toimunud lennuõnnetuste alaline siseriiklik uurimisorgan (edaspidi „lennuõnnetuste uurimisorgan“), mis on võimeline sõltumatult läbi viima täieliku ohutusalase uurimise kas iseseisvalt või kokkulepete alusel koos teiste lennuõnnetuste uurimisorganitega.

2. Lennuõnnetuste uurimisorgan on oma tegevuses sõltumatu eelkõige lennundusasutustest, kes vastutavad lennukõlblikkuse, sertifitseerimise, lennutegevuse, hoolduse, litsentsimise, lennuliikluse juhtimise või lennuvälja käitamise eest, ja üldiselt kõigist isikutest või üksustest, kelle huvid või missioon võiks olla vastuolus lennuõnnetuste uurimisorganile usaldatud ülesandega või mõjutada tema objektiivsust.

3. Ohutusalase uurimise läbiviimisel ei küsi lennuõnnetuste uurimisorgan kelleltki juhiseid ega võta neid ka vastu ning tal on piiramatud volitused ohutusalaste uurimiste läbiviimisel.

4. Lennuõnnetuste uurimisorganile usaldatud ülesanded võivad hõlmata ka lennuohutusega seotud teabe kogumist ja analüüsimist, eriti lennuõnnetuste ja intsidentide ennetamiseks, kui see tegevus ei mõjuta tema sõltumatust ega too kaasa vastutust õiguslikes, halduslikes või normatiivsetes küsimustes.

5. Üldsuse teavitamiseks üldisest lennuohutustasemest avaldatakse igal aastal siseriiklikul tasandil ohutusaruanne. Analüüsis ei avaldata konfidentsiaalse teabe allikaid.

6. Lennuõnnetuste uurimisorganile tagatakse asjaomase liikmesriigi poolt tingimused oma kohustuste sõltumatuks täitmiseks ja selleks saab ta piisavalt vahendeid. Eelkõige:

- a) käesoleva määruse ja siseriikliku õiguse kohaselt oma ülesannete täitmiseks on lennuõnnetuste uurimisorgani juht ja/või mitme transpordiliigiga tegeleva organi korral selle lennundusharu juht kogenud ja pädev tsiviillennunduse ohutuse valdkonnas;
- b) uurijatele omistatakse staatus, mis tagab neile vajaliku sõltumatuse;
- c) lennuõnnetuste uurimisorganisse kuulub vähemalt üks kättesaadav uurija, kes oleks suurema lennuõnnetuse korral võimeline täitma juhtivuurija kohustusi;
- d) lennuõnnetuste uurimisorganile eraldatakse eelarve, mis võimaldab tal täita oma funktsioone;

e) lennuõnnetuste uurimisorgani käsutuses on kas otseselt või artiklis 6 ette nähtud koostöö kaudu või teiste riigiasutuste või organisatsioonidega sõlmitud kokkulepetest tulenevalt kvalifitseeritud personal ja sobivad ruumid, sealhulgas kontorid ja angaarid, kus on võimalik säilitada ja uurida õhusõidukit, selles sisalduvat ja selle rususid.

Artikkel 5

Uurimiskohustus

1. Iga lennuõnnetuse või tõsise intsidenti puhul, mis on toimunud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. veebruari 2008. aasta määruse (EÜ) nr 216/2008 (mis käsitleb tsiviillennunduse valdkonna ühiseeskirju ja millega luuakse Euroopa Lennundusohutusamet)⁽¹⁾ II lisas loetlemata õhusõidukiga, viiakse ohutusala uurimine läbi selles liikmesriigis, kelle territooriumil lennuõnnetus või tõsine intsident toimus.

2. Juhul kui liikmesriigis registreeritud ning määruse (EÜ) nr 216/2008 II lisas loetlemata õhusõidukiga toimunud lennuõnnetuse või tõsise intsidenti puhul ei ole võimalik täpselt määratleda, millise riigi territooriumil see toimus, viib ohutusala uurimise läbi registreerimisjärgse liikmesriigi lennuõnnetuste uurimisorgan.

3. Lõigetes 1, 2 ja 4 osutatud ohutusala uurimiste ulatuse ja nende läbiviimisel järgitava korra määrab lennuõnnetuste uurimisorgan, võttes arvesse järeldusi, mida loodetakse selliste uurimiste põhjal lennuohutuse parandamise eesmärgil teha, sealhulgas õhusõidukite puhul, mille maksimaalne stardimass on 2 250 kg või väiksem.

4. Lennuõnnetuste uurimisorgan võib otsustada uurida ka lõigetes 1 ja 2 osutamata intsidente, samuti muud tüüpi õhusõidukitega toimunud lennuõnnetusi või tõsiseid intsidente, tehes seda vastavalt liikmesriigi õigusaktidele, kui uurimisorgan loodab nendest teha lennuohutusala järeldusi.

5. Lõigetes 1, 2 ja 4 osutatud ohutusala uurimise eesmärk ei ole mingil juhul süüle või vastutusele osutamine. Sellised uurimised on sõltumatud ning ei mõjuta ega piira mingil määral süüd või vastutust omistavat kohtu- või haldusmenetlust.

Artikkel 6

Lennuõnnetuste uurimisorganite vaheline koostöö

1. Ühe liikmesriigi lennuõnnetuste uurimisorgan võib paluda abi teise liikmesriigi lennuõnnetuste uurimisorganilt. Kui

lennuõnnetuste uurimisorgan on pärast taotluse saamist nõus abi andma, antakse sellist abi võimaluse korral tasuta.

2. Lennuõnnetuste uurimisorgan võib vastastikusel kokkuleppel delegeerida ülesande viia läbi lennuõnnetuse või tõsise intsidenti uurimine teisele lennuõnnetuste uurimisorganile ning sel juhul abistab ta uurimises seda teist uurimisorganit.

Artikkel 7

Tsiviillennunduses toimunud lennuõnnetuste uurimisorganite Euroopa võrgustik

1. Liikmesriigid tagavad, et nende lennuõnnetuste uurimisorganid asutavad omavahelise tsiviillennunduses toimunud lennuõnnetuste uurimisorganite Euroopa võrgustiku (edaspidi „võrgustik“), millesse kuuluvad iga liikmesriigi lennuõnnetuste uurimisorgani juht ja/või mitme transpordiliigiga tegeleva organi korral selle lennundusharu juht või nende esindajad, sealhulgas esimees, kes valitakse nende seast kolmeks aastaks.

Esimees koostab tihedas koostöös võrgustiku liikmetega võrgustiku iga-aastase tööprogrammi, mis järgib vastavalt lõigetes 2 ja 3 sätestatud eesmärgi ja ülesandeid. Komisjon edastab tööprogrammi Euroopa Parlamendile ja nõukogule. Esimees koostab ka võrgustiku koosolekute päevakorra.

2. Võrgustiku eesmärk on veelgi parandada lennuõnnetuste uurimisorganite poolt läbi viidavate uurimiste kvaliteeti ja suurendada nende sõltumatust. Eelkõige edendab võrgustik uurimismeetodite ja uurijate väljaõppe kõrgeid standardeid.

3. Lõikes 2 sätestatud eesmärkide saavutamiseks vastutab võrgustik eelkõige järgmiste ülesannete täitmise eest:

a) valmistada ette soovitusi liidu institutsioonidele ja nõustada neid kõigis aspektides, mis kaasnevad ohutusala uurimisi ning lennuõnnetuste ja intsidentide ennetamist käsitlevate liidu poliitikavaldkondade ja eeskirjade väljatöötamise ja rakendamisega;

b) arendada lennuohutuse parandamiseks olulise teabe vahetamist ning edendada aktiivselt struktureeritud koostööd lennuõnnetuste uurimisorganite, komisjoni, Euroopa Lennundusohutusameti ja siseriiklike tsiviillennundusametite vahel;

⁽¹⁾ ELT L 79, 19.3.2008, lk 1.

- c) koordineerida ja korraldada vastavalt vajadusele vastastikuste eksperthinnangute andmist, asjakohast koolitust ning ametialaste oskuste täiendamise programme uurijatele;
 - d) edendada parimaid ohutusalse uurimise tavaid, eesmärgiga töötada välja liidu ühine ohutusalse uurimise metoodika ning koostada selliste parimate tavade loetelu;
 - e) suurendada lennuõnnetuste uurimisorganite uurimissuutlikkust eelkõige vahendite jagamise võrgustiku väljatöötamise ja haldamise abil;
 - f) anda lennuõnnetuste uurimisorganite taotlusel artikli 6 kohaldamiseks asjakohast abi, sealhulgas (kuid mitte ainult) edastada nimekiri kättesaadavatest uurijatest, vahenditest ja uurimissuutlikkusest teistes liikmesriikides, et uurimist läbi viiv organ saaks neid vajaduse korral kasutada;
 - g) omada juurdepääsu artiklis 18 osutatud andmebaasis talletatud teabele ja analüüsida selles sisalduvaid lennuohutusalaseid soovitusi, et määrata kindlaks kogu liidu jaoks olulised lennuohutusalased soovitusel.
4. Komisjon teavitab korrapäraselt Euroopa Parlamenti ja nõukogu võrgustiku tööst. Euroopa Parlamenti teavitatakse ka siis, kui nõukogu või komisjon esitab võrgustikule taotlusi.
5. Võrgustiku liikmed ei küsi ega võta üheltki isikult vastu juhiseid, mis võiksid mõjutada ohutusalse uurimiste sõltumatust.
6. Euroopa Lennundusohutusamet kutsutakse vastavalt vajadusele võrgustiku koosolekutele vaatlejaks. Võrgustik võib oma koosolekutele kutsuda vaatlejaid ka kolmandate riikide lennuõnnetuste uurimisorganitest ja teisi asjaomaseid eksperte.
7. Komisjon on võrgustiku tööga tihedalt seotud ning saab võrgustikult vajalikku toetust seoses liidu tsiviillennunduses toimunud lennuõnnetuste uurimise ja ennetamise poliitika väljatöötamise ning valdkonna reguleerimise asjakohaste aspektidega. Komisjon annab võrgustikule vajalikku abi, muu hulgas (kuid mitte ainult) koosolekute ettevalmistamiseks ja korraldamiseks ning võrgustiku tegevust käsitlevate aastaaruannete avaldamiseks. Komisjon edastab aastaaruande Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

Artikkel 8

Euroopa Lennundusohutusameti ja siseriiklike tsiviillennundusametite osalemine ohutusalastes uurimistes

1. Tingimusel, et huvide konflikt on välistatud, paluvad lennuõnnetuste uurimisorganid Euroopa Lennundusohutusametil ja asjaomaste liikmesriikide siseriiklikel tsiviillennundusametitel määrata esindaja, kes osaleb oma pädevuse piires:
- a) juhtivuurija nõustajana ohutusalastes uurimises, mis viiakse läbi artikli 5 lõigete 1 ja 2 alusel mõne liikmesriigi territooriumil või artikli 5 lõikes 2 osutatud asukohas juhtivuurija äranägemisel ja tema kontrolli all;
 - b) käesoleva määruse alusel määratud nõustajana, kes abistab liikmesriigi volitatud esindajat/esindajaid mis tahes ohutusalastes uurimises, mis viiakse volitatud esindaja järelevalve all läbi kolmandas riigis, kuhu lennuõnnetuste uurimisorganil on kooskõlas õhusõidukitega toimunud lennuõnnetuste ja intsidentide uurimise rahvusvaheliste standardite ja soovituslike tavadega palutud määrata oma volitatud esindaja.
2. Lõikes 1 nimetatud osalejatel on õigus eelkõige:
- a) külastada õnnetuskohta ja uurida rususid;
 - b) soovitada küsitlusvaldkondi ja saada teavet tunnistajatelt;
 - c) saada kõikide asjakohaste dokumentide koopiad ja asjakohast faktilist teavet;
 - d) osaleda salvestiste dekodeerimisel, välja arvatud kabiini heli- ja pildisalvestiste andmed;
 - e) osaleda sellises väljaspool õnnetuskohta toimivas uurimistegutses nagu õhusõiduki osade uurimine, testimine ja stimulatsioonid, tehnilised nõupidamised ja uurimise seisututvustavad koosolekud, välja arvatud, kui need on seotud põhjuste kindlaksmääramise või lennuohutusalaste soovitusel koostamisega.
3. Euroopa Lennundusohutusamet ja siseriiklikud tsiviillennundusametid toetavad uurimist, milles nad osalevad, varustades uurimise eest vastutavat lennuõnnetuste uurimisorganit taotletud teabe, nõustajate ja seadmetega.

Artikkel 9

Õnnetustest ja tõsistest intsidentidest teatamise kohustus

1. Iga asjaomane isik, kellele on teada lennuõnnetuse või tõsise intsidendi toimumine, teavitab sellest viivitamata toimumisriigi pädevat lennuõnnetuste uurimisorganit.

2. Lennuõnnetuste uurimisorgan teavitab vastavalt rahvusvahelistele standarditele ja soovituslikele tavadele viivitamata komisjoni, Euroopa Lennundusohutusametit, Rahvusvahelist Tsiviillennundusorganisatsiooni, liikmesriike ja asjaomaseid kolmandaid riike kõikidest talle teatatud õnnetustest või tõsistest intsidentidest.

Artikkel 10

Liikmesriikide osalemine ohutusalastes uurimistes

1. Pärast teiselt liikmesriigilt või kolmandalt riigilt lennuõnnetuse või tõsise intsidendi toimumise kohta teabe saamist teatavad liikmesriigid, kes on registreerimisriigiks, käitajariigiks, projekteerimisriigiks ja tootjariigiks, niipea kui võimalik liikmesriigile või kolmandale riigile, kelle territooriumil õnnetus või tõsine intsident toimus, kas nad kavatsevad vastavalt rahvusvahelistele standarditele ja soovituslikele tavadele määrata volitatud esindaja. Sellise volitatud esindaja määramise korral esitatakse ka tema nimi ja kontaktandmed ning juhul, kui volitatud esindaja kavatseb sõita teate saatnud riiki, tema saabumise eeldatav kuupäev.

2. Selle liikmesriigi lennuõnnetuste uurimisorgan, kelle territooriumil asub õhusõiduki või selle jõuseadme tüübisertifikaadi omaniku peamine tegevuskoht, nimetab projekteerimisriigi volitatud esindaja.

Artikkel 11

Lennuõnnetuste uurijate staatus

1. Kui lennuõnnetuste uurimisorgan on juhtivuurija ametisse määranud, siis on uurijal olenemata mis tahes kohtulikust uurimisest volitus võtta ohutusala uurimise nõuete täitmiseks vajalikke meetmeid.

2. Olenemata liidu õigusaktidest või siseriiklikust õigusest tulenevast konfidentsiaalsuskohustusest on juhtivuurijal eelkõige õigus:

a) kohesele piiramatule ja takistamatule juurdepääsule lennuõnnetuse või intsidendi toimumiskohale, samuti õhusõidukile, selles sisalduvale või selle rusudele;

b) tagada viivitamata tõendusmaterjali nimekirja koostamine ja rusude või osade kontrollitud eemaldamine uurimise või analüüsi jaoks;

c) koheseks juurdepääsuks pardaregistraatoritele, nende sisule ja teistele asjakohastele salvestistele ning nende enda kontrolli alla võtmiseks;

d) taotleda ohvrite surnukehade täielikku lahkamist ja aidata kaasa selle läbiviimisele, ning õigus koheseks juurdepääsuks lahkamise või võetud proovide analüüsi tulemustele;

e) taotleda õhusõiduki käitamisega seotud isikute või sellistelt isikutelt võetud proovide meditsiinilist uurimist, ning õigus koheseks juurdepääsuks uurimise tulemustele;

f) kutsuda välja ja küsitleda tunnistajaid ning nõuda neilt ohutusalasest uurimiseks vajaliku teabe kinnitamist või andmist;

g) piiranguteta juurdepääsuks asjakohasele teabele või asjakohastele dokumentidele, mis on õhusõiduki omaniku, tüübisertifikaadi omaniku, hooldamise eest vastutava organisatsiooni, koolitusorganisatsiooni, õhusõiduki käitaja või tootja, tsiviillennunduse vastutavate asutuste, Euroopa Lennundusohutusameti, lennuliiklusteenuste osutajate või lennuväljade käitajate valduses.

3. Juhtivuurija lõikes 2 loetletud õigused laienevad tema ekspertidele ja nõustajatele, samuti volitatud esindajatele, nende ekspertidele ja nõustajatele, ulatuses, mis on vajalik selleks, et võimaldada neil ohutusalasest uurimises tõhusalt osaleda. Need õigused ei piira mingil viisil õigusi, mis on uurijatele ja ekspertidele andnud kohtulikku uurimist juhtiv asutus.

4. Kõik ohutusalasest uurimises osalevad isikud täidavad oma tööülesandeid sõltumatult ning nad ei küsi ega võta vastu juhi- seid kelleltki peale juhtivuurija või volitatud esindaja.

Artikkel 12

Uurimise koordineerimine

1. Kui on alatatud ka kohtulik uurimine, teavitatakse sellest juhtivuurijat. Sellisel juhul tagab juhtivuurija pardaregistraatorite jälgitavuse ning järelevalve nende ja asitõendite üle. Õigusasutus võib määrata ühe oma ametniku osalema pardaregistraatorite ja asitõendite viimisel kohta, kus nende näitused loetakse või neid töödeldakse. Kui selliste asitõendite uurimine või analüüsimine võib neid muuta, teisendada või selle hävitada, peab selleks olema õigusasutuste eelnev nõusolek, ilma et piirataks siseriiklikku õigust. Kui sellist nõusolekut kooskõlas lõikes 3 osutatud eelkõkkuleppega mõistliku aja jooksul või hiljemalt kahe nädala möödumisel taotluse esitamisest ei saada, siis võib juhtivuurija uurimise või analüüsimise takistusteta läbi viia. Kui õigusasutusel on õigus mis tahes tõendid konfiskeerida, on juhtivuurijal nendele tõenditele kohene ja piiramatu juurdepääs koos nende kasutusvõimalusega.

2. Kui ohutusalase uurimise käigus selgub või tekib kahtlus, et lennuõnnetuse või tõsise intsidendiga oli siseriikliku õiguse – näiteks lennuõnnetuste uurimist käsitleva siseriikliku õiguse – kohaselt seotud ebaseaduslik sekkumine, siis teavitab juhtivuurija sellest viivitamata pädevaid asutusi. Kui artiklist 14 ei tulene teisiti, jagatakse ohutusalase uurimise käigus kogutud asjakohast teavet viivitamata nimetatud asutustega ning asjakohased materjalid võidakse nimetatud asutuste taotlusel samuti neile üle anda. Kõnealuse teabe jagamine ja materjalide üleandmine ei piira lennuõnnetuste uurimisorgani õigust jätkata ohutusalast uurimist kooskõlastatult asutustega, kellele võib olla antud üle kontroll õnnetuskoha üle.

3. Liikmesriigid tagavad, et ühelt poolt lennuõnnetuste uurimisorganid ja teiselt poolt muud asutused, kes tõenäoliselt osalevad ohutusalase uurimisega seotud tegevuses, nagu õigus-, tsiviillennundus-, otsimis- ja päästeasutused, teevad omavahel koostööd eelkõkkulepete alusel.

Kõnealustes eelkõkkulepetes austatakse lennuõnnetuste uurimisorgani sõltumatust ja võimaldatakse tõhusat ja kiiret tehnilist uurimist. Eelkõkkulepped hõlmavad muu hulgas järgmisi teemasid:

- a) juurdepääs õnnetuskohale;
- b) tõendite säilitamine ja nendele juurdepääs;
- c) esialgne ja pidev aruandlus iga protsessi staatuse kohta;

- d) teabevahetus;
- e) ohutusalase teabe nõuetekohane kasutamine;
- f) konfliktide lahendamine.

Liikmesriigid edastavad kõnealused eelkõkkulepped komisjonile, kes edastab need teavitamise eesmärgil võrgustiku esimehele, Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

Artikkel 13

Tõendite säilitamine

1. Liikmesriik, kelle territooriumil lennuõnnetus või tõsine intsident toimus, vastutab kõigi tõendite ohutu käitlemise ja selle tagamise eest, et õhusõiduki, selles sisalduvate tõendite ja selle vraki turvaliseks säilitamiseks ohutusalase uurimise läbiviimiseks vajaliku ajavahemiku jooksul võetaks mõistlikke meetmeid. Tõendite kaitse tähendab mis tahes tõendite, mida võidakse kõrvaldada, kustutada, kaotada või hävitada, säilitamist fotograafiliste või muude vahendite abil. Turvaline säilitamine tähendab kaitset täiendavate kahjustuste, volitamata isikute juurdepääsu, varastamise ja seisukorra halvenemise eest.

2. Lennuõnnetuste uurijate saabumiseni ei tohi ükski isik muuta õnnetuskoha olustikku, võtta sealt ühtki proovi ega liigutada või võtta proovi õhusõidukilt, selles sisalduvalt või selle rusudelt, samuti ei tohi midagi liigutada ega ära võtta, välja arvatud juhul, kui selline tegevus on vajalik ohutuse eesmärgil või selleks, et abistada vigastatud inimesi, või kui asutus, kelle kontrolli all õnnetuskoht on, on andnud selleks selgesõnalise loa ning võimalusel pärast lennuõnnetuste uurimisorganiga konsulteerimist.

3. Asjaomased isikud võtavad kõik vajalikud meetmed sündmusega seotud dokumentide, materjalide ja salvestiste säilitamiseks, eelkõige selleks, et takistada vestluste ja ohusignaalide salvestiste kustutamist pärast lendu.

Artikkel 14

Tundliku lennuohutusalase teabe kaitse

1. Järgmisi andmeid ei tehta kättesaadavaks ega kasutata mingil muul kui ohutusalase uurimise eesmärgil:

- a) kõik ütlused, mille lennuõnnetuste uurimisorgan on ohutusalase uurimise käigus isikutelt saanud;
- b) ohutusalase uurimise käigus tunnistusi andnud isikute isikuandmed;

- c) lennuõnnetuste uurimisorgani kogutud eriti tundlikku ja isiklikku laadi teave, sealhulgas teave isikute tervise seisundi kohta;
- d) uurimise käigus koostatud materjalid, näiteks märkmed, kavandid, uurijate koostatud arvamused, teabe analüüsimise käigus väljendatud arvamused, sealhulgas pardaregistraatoritest saadud teave;
- e) vastavalt rahvusvahelistele standarditele ja soovituslikele tava-
dele teiste liikmesriikide või kolmandate riikide uurijatelt saadud teave ja tõendid, kui seda nõuab viidatud uurijate lennuõnnetuste uurimisorgan;
- f) esialgsete, vahe- või lõpparuannete kavandid;
- g) kabiini heli- ja pildisalvestised ning nende transkriptsioonid, samuti lennujuhtimisüksuste ruumides tehtud helisalvestised, tagades samas, et ohutusalaseks uurimiseks mittevajalikku teavet, eriti eraelu puudutavat teavet, kaitstakse asjakohaselt, piiramata seejuures lõike 3 kohaldamist.

2. Järgmisi andmeid ei tehta kättesaadavaks ega kasutata mingil muul eesmärgil kui ohutusalase uurimise või muul lennuohutuse suurendamisega seotud põhjusel:

- a) kogu teabevahetus, mis on toimunud õhusõiduki käitamisega seotud isikute vahel;
- b) lennujuhtimisüksuste kirjalikud ja elektroonilised salvestised ja nende transkriptsioonid, sealhulgas siseseks kasutuseks koostatud aruanded ja materjalid;
- c) lennuõnnetuste uurimisorgani koostatud kaaskirjad lennuohutusalaste soovitude edastamiseks adressaadile, kui soovitude andnud lennuõnnetuste uurimisorgan seda taotleb;
- d) vastavalt direktiivile 2003/42/EÜ esitatud vahejuhtumite ettekanded.

Pardaregistraatori salvestisi ei tehta kättesaadavaks ega kasutata mingil muul eesmärgil kui ohutusalane uurimine, lennukõlblikkus või hooldus, välja arvatud juhul, kui sellised salvestised on muudetud mitteidentifitseeritavaks või kui need avalikustatakse turvalisust tagaval viisil.

3. Olenemata lõigetest 1 ja 2, võib õigusemõistmise eest vastutav asutus või siseriikliku õiguse alusel salvestiste avalikustamise otsustamise küsimuses pädev asutus otsustada, et kasu, mis tuleneb lõigetes 1 ja 2 osutatud andmete avalikustamisest mis tahes muul seadusega lubatud eesmärgil, kaalub üles negatiivse siseriikliku ja rahvusvahelise mõju, mida selline tegevus võib avaldada asjaomasele või mõnele tulevikus toimuvale ohutusalasele uurimisele. Liikmesriigid võivad otsustada piirata juhtumite liike, mille puhul võib vastu võtta sellise avalikustamise otsuse, kooskõlas liidu õigusaktidega.

Lõigetes 1 ja 2 viidatud salvestisi võib muul kui ohutusalase uurimise eesmärgil ning lisaks lõike 2 osas muul kui lennuohutuse suurendamise eesmärgil edastada teisele liikmesriigile juhul, kui seda lubab edastava liikmesriigi õigus. Vastuvõtva liikmesriigi asutustel on lubatud sellise edastamise tulemusel saadud salvestisi töödelda või avalikustada üksnes pärast eelnevat konsulteerimist edastava liikmesriigiga ning järgides vastuvõtva liikmesriigi õigust.

4. Avalikustada võib üksnes selliseid andmeid, mis on lõikes 3 osutatud eesmärkideks tingimata vajalikud.

Artikkel 15

Teabevahetus

1. Uurimise eest vastutava lennuõnnetuste uurimisorgani töötajad või ohutusalases uurimises osalema või sellele kaasa aitama kutsutud mis tahes isikud täidavad kohaldatavaid ametisalatuse eeskirju, sealhulgas kaitsevad lennuõnnetuses või intsidentis osalenud isikute anonüümsust vastavalt kohaldatavatele õigusaktidele.

2. Ilma et see piiraks artiklites 16 ja 17 sätestatud kohustuste täitmist, edastab uurimise eest vastutav lennuõnnetuste uurimisorgan õhusõiduki või õhusõiduki seadmete tootmise või hoolduse eest vastutavatele isikutele ning õhusõidukite käitamise või töötajate koolitamise eest vastutavatele füüsilistele või juriidilistele isikutele teabe, mida ta peab vajalikuks lennuõnnetuste või tõsiste intsidentide ennetamiseks.

3. Ilma et see piiraks artiklites 16 ja 17 sätestatud kohustuste täitmist, annavad artiklis 8 osutatud uurimise eest vastutav lennuõnnetuste uurimisorgan ja volitatud esindaja(d) Euroopa Lennundusohutusameti ja siseriiklike tsiviillennundusametite käsutusse ohutusalase uurimise käigus kogutud asjakohase faktilise teabe, välja arvatud teabe, millele on osutatud artikli 14 lõikes 1 või mis põhjustab huvide konflikti. Euroopa Lennundusohutusamet ja siseriiklikud tsiviillennundusametid tagavad saadud teabe kaitse vastavalt artiklile 14 ning kohaldatavatele liidu õigusaktidele ja siseriiklikule õigusele.

4. Uurimise eest vastutaval lennuõnnetuste uurimisorganil on õigus teavitada ohvreid, nende lähedasi ja nende ühendusi ohutuslase uurimise faktilistest tähelepanekutest, toimingutest, võimalikest esialgsetest aruannetest või järeldustest ja/või lennuohutuslase soovitustest, või avalikustada sellise teabe, tingimusel et see ei sea ohtu ohutuslase uurimise eesmärke ning on täielikult kooskõlas isikuandmete kaitset reguleerivate õigusaktidega.

5. Enne lõikes 4 osutatud teabe avalikustamist edastab uurimise eest vastutav lennuõnnetuste uurimisorgan selle teabe ohvritele ja nende lähedastele või nende ühendustele viisil, mis ei sea ohtu ohutuslase uurimise eesmärke.

Artikkel 16

Uurimisaruanne

1. Iga ohutuslase uurimine lõpetatakse aruandega, mis on koostatud lennuõnnetuse või tõsise intsidendi liigile ja tõsidusele vastavas vormis. Aruandes märgitakse ära, et ohutuslase uurimise ainus eesmärk on lennuõnnetuse või intsidentide ennetamine tulevikus, mitte süütle või vastutusele osutamine. Vajaduse korral sisaldab aruanne lennuohutuslaseid soovitusi.

2. Aruandes kaitstakse kõigi lennuõnnetuse või tõsise intsidendiga seotud isikute anonüümsust.

3. Kui ohutuslase uurimiste tulemusel koostatakse aruanded enne uurimise lõpuleviimist, võib lennuõnnetuste uurimisorgan enne aruannete avaldamist küsida asjaomastelt asutustelt nende märkusi, sealhulgas Euroopa Lennundusohutusametilt, ning nende vahendusel asjaomaselt tüübisertifikaadi omanikult, tootjalt ja käitajalt. Need isikud täidavad konsultatsioonide sisu suhtes kohaldatavaid ametisala-duse hoidmise eeskirju.

4. Enne lõpparuande avaldamist küsib lennuõnnetuste uurimisorgan asjaomastelt asutustelt nende märkusi, sealhulgas Euroopa Lennundusohutusametilt, ning nende vahendusel asjaomaselt tüübisertifikaadi omanikult, tootjalt ja käitajalt, kes täidavad konsultatsioonide sisu suhtes kohaldatavaid ametisala-duse hoidmise eeskirju. Selliste märkuste küsimisel järgib lennuõnnetuste uurimisorgan rahvusvahelisi standardeid ja soovituslikke tavasid.

5. Artikliga 14 hõlmatud teave lisatakse aruandesse üksnes juhul, kui see on vajalik lennuõnnetuse või tõsise intsidendi analüüsimiseks. Analüüsiks mittevajalikku teavet või teabe osi ei avalikustata.

6. Lennoõnnetuste uurimisorgan avalikustab lõpparuande võimalikult lühikese aja jooksul ning võimaluse korral hiljemalt 12 kuu jooksul alates lennuõnnetuse või tõsise intsidendi toimumise kuupäevast.

7. Kui lõpparuannet ei ole võimalik avalikustada 12 kuu jooksul, avaldab lennuõnnetuste uurimisorgan vahearuande vähemalt kord aastas lennuõnnetuse või tõsise intsidendi toimumise kuupäeval, kirjeldades uurimise seisu ning tõstatatud ohutusealaseid küsimusi.

8. Lennoõnnetuste uurimisorgan edastab lõpparuande koopia ja lennuohutuslased soovitused võimalikult kiiresti:

- a) asjaomaste riikide lennuõnnetuste uurimisorganitele ja tsiviillennundusametitele ning Rahvusvahelisele Tsiviillennundusorganisatsioonile, kooskõlas rahvusvaheliste standardite ja soovituslike tavadega;
- b) aruandes sisalduvate lennuohutuslase soovituste adressaatidele,
- c) komisjonile ja Euroopa Lennundusohutusametile, välja arvatud juhul, kui aruanne on avalikkusele kättesaadav elektrooniliselt, millisel juhul annab lennuõnnetuste uurimisorgan üksnes teada nende kättesaadavusest.

Artikkel 17

Lennuohutuslased soovitused

1. Lennoõnnetuste uurimisorgan edastab ohutuslase uurimise mis tahes etapis pärast nõuetekohast konsulteerimist asjaomaste isikutega asjaomastele asutustele, sealhulgas neile, kes asuvad muudes liikmesriikides või kolmandates riikides, kuupäevaga varustatud kaaskirjas soovitusi ennetavate meetmete kohta, mille kohest võtmist ta peab lennuohutuse parandamiseks vajalikuks.

2. Lennoõnnetuste uurimisorgan võib anda lennuohutuslaseid soovitusi ka mitmete uurimiste raames tehtud uuringute või analüüside või mis tahes muu tegevuse põhjal, mis on viidud läbi vastavalt artikli 4 lõikele 4.

3. Lennuohutuslase soovitus ei loo mingil juhul eeldust lennuõnnetuse, tõsise intsidendi või intsidendiga seotud süü või vastutuse kindlaksmääramiseks.

Artikkel 18

Lennuohutuslaste soovitude järelmeetmed ja lennuohutuslaste soovitude andmebaas

1. Lennuohutuslaste soovitude adressaat kinnitab kaaskirja kättesaamist ja teavitab soovitude andnud lennuõnnetuste uurimisorganit 90 päeva jooksul pärast kaaskirja kättesaamist võetud või kaalumisel olevatest meetmetest, vajaduse korral nende teostamiseks vaja minevast ajast ning juhul, kui meetmeid ei võeta, selle põhjustest.

2. 60 päeva jooksul pärast vastuse kättesaamist teavitab lennuõnnetuste uurimisorgan adressaati sellest, kas ta peab vastust piisavaks, ja põhjendab seda, kui nad on eriarvamusel meetmete võtmatajämise suhtes.

3. Iga lennuõnnetuste uurimisorgan kehtestab enda antud lennuohutuslastele soovitudele saadud vastuste registreerimise korra.

4. Lennuohutuslaste soovitude adressaat, sealhulgas tsiviillennunduse ohutuse eest vastutavad asutused liikmesriikide ja liidu tasandil, kehtestavad korra lennuohutuslaste soovitude täitmiseks võetud meetmete jälgimiseks.

5. Lennuõnnetuste uurimisorganid registreerivad komisjoni 12. novembri 2007. aasta määrusega (EÜ) nr 1321/2007 (milles sätestatakse rakenduseeskirjad tsiviillennunduse vahejuhtumeid käsitleva sellise teabe koondamise kohta kesksesse andmekogusse, mida vahetatakse direktiivi 2003/42/EÜ kohaselt) ⁽¹⁾ loodud keskses andmekogus kõik lennuohutuslaste soovitud, mis on antud vastavalt artikli 17 lõigetele 1 ja 2, ning neile antud vastused. Samal viisil registreerivad lennuõnnetuste uurimisorganid keskses andmekogus kõik kolmandatelt riikidelt saadud lennuohutuslaste soovitud.

Artikkel 19

Vahejuhtumite aruanded

1. Euroopa Lennundusohutusamet osaleb koostöös liikmesriikide pädevate asutustega regulaarselt direktiiviga 2003/42/EÜ hõlmatud teabe vahetamises ja analüüsimises. See hõlmab määratud isikute võrgujuurdepääsu määrusega (EÜ) nr 1321/2007 loodud keskses andmekogus talletatud teabele, sealhulgas teabele, millega selgesõnaliselt viidatakse vahejuhtumi aruandes osutatud õhusõidukile, nagu võimaluse korral selle seerianumber või registritähis. Selline juurdepääs ei hõlma teavet, millega selgesõnaliselt viidatakse vahejuhtumi aruandes osutatud õhusõiduki käitajale.

⁽¹⁾ ELT L 294, 13.11.2007, lk 3.

2. Euroopa Lennundusohutusamet ja lõikes 1 osutatud liikmesriikide asutused tagavad kohaldatavate õigusaktide kohaselt nimetatud teabe konfidentsiaalsuse ning kasutavad seda teavet üksnes rangelt ohutuslaste kohustuste täitmise eesmärgil. Seda teavet kasutatakse üksnes lennuohutuslaste suundumuste analüüsiks, mille alusel saab teha anonüümseid lennuohutuslaste soovitusi või koostada lennukõlblikkuseeskirju, ilma et osutataks süütle või vastutusele.

Artikkel 20

Teave pardal olevatest isikutest ja ohtlikest kaupadest

1. Liidu lennuettevõtjad ja kolmandate riikide lennuettevõtjad, kelle lennud kasutavad saabumiseks või väljumiseks lennuvälju, mis asuvad liikmesriikide territooriumil, mille suhtes kohaldatakse aluslepinguid, kehtestavad korra, mis võimaldab koostada:

a) võimalikult kiiresti, kuid hiljemalt kahe tunni jooksul pärast õhusõidukiga toimunud lennuõnnetusest teatamist parimal teadaoleval teabel põhineva kinnitatud nimekirja kõikidest õhusõiduki pardal olnud isikutest, ja

b) vahetult pärast õhusõidukiga toimunud lennuõnnetusest teatamist nimekirja õhusõiduki pardal olnud ohtlikest kaupadest.

2. Nimekirjad, millele on osutatud lõikes 1, tehakse kättesaadavaks uurimise eest vastutavale lennuõnnetuste uurimisorganile, iga liikmesriigi poolt pardal olnud isikute lähedastega suhtlema määratud asutusele ja vajaduse korral meditsiiniüksustele, kes võivad seda teavet vajada ohvrite ravimisel.

3. Lennuõnnetusse sattunud lennuki pardal viibinud reisijate lähedastega kiiresti ühenduse võtmiseks pakuvad lennuettevõtjad reisijatele võimalust teatada kontaktisik, kellega lennuõnnetuse korral ühendust võtta. Neid andmeid võib lennuettevõtja kasutada ainult lennuõnnetuse korral ja neid ei tohi edastada kolmandatele isikutele või kasutada kaubanduslikel eesmärkidel.

4. Pardal olnud isiku nime ei tehta avalikkusele kättesaadavaks enne, kui asjaomased asutused on isiku lähedasi juhtunud teavitanud. Lõike 1 punktis a osutatud nimekiri on konfidentsiaalne kooskõlas liidu õigusaktidega ja siseriikliku õigusega ning sellest tulenevalt tehakse kõnealuses nimekirjas oleva isiku nimi avalikkusele kättesaadavaks ainult juhul, kui pardal viibinud isiku lähedased ei ole selle vastu.

Artikkel 21

Lennuõnnetuste ohvrite ja nende lähedaste abistamine

1. Et kindlustada lennuõnnetuse korral ELi tasandil laiaulatuslikum ja ühtsem tegutsemine, koostab iga liikmesriik siseriiklikul tasandil tsiviillennunduses toimunud lennuõnnetustest tingitud hädaolukordade lahendamise kava. Hädaolukordade lahendamise kava hõlmab ka tsiviillennunduses toimunud lennuõnnetuste ohvrite ja nende lähedaste abistamist.

2. Liikmesriigid tagavad, et kõigil nende territooriumil registreeritud lennuettevõtjatel on olemas tsiviillennunduses toimunud lennuõnnetuste ohvrite ja nende lähedaste abistamise kava. Nimetatud kava peab eelkõige arvesse võtma psühholoogilist abi tsiviillennunduses toimunud lennuõnnetuste ohvritele ja nende lähedastele ning võimaldama lennuettevõtjal toime tulla suure lennuõnnetusega. Liikmesriigid auditeerivad nende territooriumil registreeritud lennuettevõtjate abistamiskavasid. Liikmesriigid ergutavad ka liidus tegutsevaid kolmandate riikide lennuettevõtjaid vastu võtma tsiviillennunduses toimunud lennuõnnetuste ohvrite ja nende lähedaste abistamise kavasid.

3. Kui on toimunud lennuõnnetus, määrab uurimist juhtiv liikmesriik, liikmesriik, kus on registreeritud lennuõnnetusse sattunud õhusõidukit omav lennuettevõtja, või liikmesriik, kelle kodanikke viibis arvukalt lennuõnnetusse sattunud õhusõiduki pardal, kontaktisiku ohvritele ja nende lähedastele.

4. Liikmesriigil või kolmandal riigil, kellel on liikmesriikide territooriumil, mille suhtes kohaldatakse aluslepinguid, toimunud lennuõnnetuse vastu erihuvi seoses tema kodanike surma või raskete vigastustega, lubatakse määrata ekspert, kellel on õigus:

- a) külastada õnnetuskohta;
- b) pääseda juurde asjakohasele faktilisele teabele, mida uurimise eest vastutav lennuõnnetuste uurimisorgan on lubanud üldsusele avaldada, ning uurimise seisuga kajastavale teabele;
- c) saada lõpparuande koopia.

5. Lõike 4 alusel ametisse määratud ekspert võib vastavalt kohaldatavatele kehtivatele õigusaktidele aidata ohvrid identifitseerida ja osaleda kohtumistel oma riigist pärit ellujäänutega.

6. Kolmandate riikide lennuettevõtjad täidavad samuti Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 785/2004 (kindlustusnõuete kohta lennuettevõtjatele ja õhusõiduki käitajatele) ⁽¹⁾ artikli 2 lõike 1 kohaselt kõnealuses määruses sätestatud kindlustuskohustusi.

⁽¹⁾ ELT L 138, 30.4.2004, lk 1.

Artikkel 22

Juurdepääs dokumentidele ja isikuandmete kaitse

1. Käesolevat määrust kohaldatakse, ilma et see piiraks Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2001. aasta määruse (EÜ) nr 1049/2001 (üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele) ⁽²⁾ kohaldamist.

2. Käesolevat määrust kohaldatakse kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiiviga 95/46/EÜ (üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta) ⁽³⁾ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2000. aasta määrusega (EÜ) nr 45/2001 (üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ühenduse institutsioonides ja asutustes ning selliste andmete vaba liikumise kohta) ⁽⁴⁾.

Artikkel 23

Karistused

Liikmesriigid kehtestavad eeskirjad käesoleva määruse rikkumise eest kohaldatavate karistuste kohta. Kehtestatud karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.

Artikkel 24

Määruse muutmine

Käesolev määrus vaadatakse läbi hiljemalt 3. detsembril 2014. Kui komisjoni arvates tuleks käesolevat määrust muuta, palub ta võrgustikul esitada esialgse arvamuse, mis edastatakse ka Euroopa Parlamendile, nõukogule, liikmesriikidele ja Euroopa Lennundusohutusametile.

Artikkel 25

Kehtetuks tunnistamine

Direktiiv 94/56/EÜ tunnistatakse kehtetuks.

Artikkel 26

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümndal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

⁽²⁾ EÜT L 145, 31.5.2001, lk 43.

⁽³⁾ EÜT L 281, 23.11.1995, lk 31.

⁽⁴⁾ EÜT L 8, 12.1.2001, lk 1.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Strasbourg, 20. oktoober 2010

Euroopa Parlamendi nimel
president
J. BUZEK

Nõukogu nimel
eesistuja
O. CHASTEL

LISA

Tõsiste intsidentide näidete loetelu

Järgnevalt on esitatud tüüpilised näited intsidentidest, mis tõenäoliselt loetakse tõsisteks intsidentideks. Loetelu ei ole ammendav ja on üksnes juhiseks tõsiste intsidentide määratlemisel:

- kokkupõrkeoht, mis nõudis eemaldumismanöövri sooritamist või mille puhul eemaldumismanööver oleks olnud otstarbekas kokkupõrke või ohuolukorra vältimiseks;
- olukord, kus juhitaval lennul õnnestus vaevu vältida kokkupõrget maaga;
- katkestatud start suletud või hõivatud lennurajalt, ruleerimisrajalt (välja arvatud helikopterite lubatud operatsioonid) või antud õhusõidukile mitte määratud lennurajalt;
- start suletud või hõivatud lennurajalt, ruleerimisrajalt (välja arvatud helikopterite lubatud operatsioonid) või antud õhusõidukile mitte määratud lennurajalt;
- maandumine või maandumisüritus suletud või hõivatud lennurajale, ruleerimisrajale (välja arvatud helikopterite lubatud operatsioonid) või antud õhusõidukile mitte määratud lennurajale;
- stardil või tõusu algfaasis ettenähtud lennuparameetrite mittesaavutamine;
- tulekahjud või suits reisijatesalongis või lastiruumis või mootoripõleng, isegi kui põleng likvideeritakse tulekustutus-ainetega;
- juhtumid, mille puhul meeskonnaliikmed on sunnitud kasutama tagavarahapnikku;
- õhusõiduki konstruktsiooni või mootori purunemise juhtumid, sealhulgas mootori täielikud purunemised, mida ei klassifitseerita lennuõnnetusteks;
- õhusõiduki käitamist tõsiselt mõjutava ühe või mitme süsteemi korduvad rikked;
- õhusõiduki meeskonna tegutsemisvõime kaotus lennu ajal;
- kütuse hulk, mis nõuab, et piloot kuulutaks välja avariiolukorra;
- lennuraja hõivamine, mis liigitatakse lennuradade hõivamise ärahoidmise käsiraamatu kohaselt (ICAO dokument 9870), mis sisaldab teavet tõsidusastmetesse liigitamise kohta, tõsidusastmesse A;
- intsidendid startimisel või maandumisel; sellised intsidendid nagu vajakmaandumine ja rajalt väljajooks;
- süsteemirikked, ilmastikunähtused, ettenähtud lennupiirangute ületamine või muud juhtumid, mis võivad raskendada õhusõiduki juhtimist;
- enam kui ühe süsteemi rike paralleelsüsteemis, mis on nõutav õhusõiduki juhtimiseks ja navigeerimiseks.

II

(Muud kui seadusandlikud aktid)

RAHVUSVAHELISED LEPINGUD

NÕUKOGU OTSUS,

27. september 2010,

Euroopa Liidu seisukoha kohta, mis võetakse ühelt poolt CARIFORUMi riikide ning teiselt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide vahelise majanduspartnerluslepingu alusel loodud CARIFORUMi-ELi ühisnõukogus seoses lepingu IV lisa muutmise eesmärgiga lisada sinna Bahama Ühenduse kohustused

(2010/669/EL)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 207 lõike 4 esimest lõiku koostoimes artikli 218 lõikega 9,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Ühelt poolt CARIFORUMi riikide ning teiselt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide vaheline majanduspartnerlusleping⁽¹⁾ (edaspidi „leping“) kirjutati alla 15. oktoobril 2008 ja seda kohaldatakse ajutiselt alates 29. detsembrist 2008.
- (2) Lepingu artiklis 63 on sätestatud, et läbirääkimised Bahama Ühenduse investeringuid ja teenuseid käsitlevate kohustuste loendi üle viiakse lõpule kuue kuu jooksul pärast lepingu allakirjutamist.
- (3) Kõnealused läbirääkimised viidi edukalt lõpule 25. jaanuaril 2010.

- (4) Kõnealuste läbirääkimiste tulemused tuleks esitada lepinguga asutatud CARIFORUMi-ELi ühisnõukogu otsuses.

- (5) Seetõttu peaks liit võtma CARIFORUMi-ELi ühisnõukogus seisukoha, mis on sätestatud käesolevale otsusele lisatud otsuse eelnõus,

ON VASTU VÕTNUD KÄEOLEVA OTSUSE:

Ainus artikkel

Seisukoht, mille Euroopa Liit võtab ühelt poolt CARIFORUMi riikide ning teiselt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide vahelise majanduspartnerluslepingu alusel loodud CARIFORUMi-ELi ühisnõukogus seoses lepingu IV lisa muutmise, põhineb käesolevale otsusele lisatud CARIFORUMi-ELi ühisnõukogu otsuse eelnõul. Kui nimetatud otsuse eelnõus tehakse vormilisi muudatusi, mis ei mõjuta selle sisu, võib nendes kokku leppida, ilma et oleks vaja muuta käesolevat otsust.

Brüssel, 27. september 2010

Nõukogu nimel

eesistuja

K. PEETERS

⁽¹⁾ ELT L 289, 30.10.2008, lk 3.

LISA

EELNÕU

CARIFORUMi-ELi ÜHISNÕUKOGU OTSUS nr .../2010,

millega muudetakse ühelt poolt CARIFORUMi riikide ning teiselt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide vahelise majanduspartnerluslepingu IV lisa, eesmärgiga lisada sinna Bahama Ühenduse kohustused

CARIFORUMi-ELi ÜHISNÕUKOGU,

võttes arvesse ühelt poolt CARIFORUMi riikide ning teiselt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide vahelist majanduspartnerluslepingut (edaspidi „leping”), millele kirjutati alla 15. oktoobril 2008 Bridgetownis Barbadosel, eelkõige selle artikli 229 lõiget 1 ja lõike 4 teist lauset,

ning arvestades järgmist:

- (1) Lepingule kirjutati alla 15. oktoobril 2008 ja lepingut kohaldatakse ajutiselt alates 29. detsembrist 2008.
- (2) Lepingu artikliga 63 nähakse ette, et läbirääkimised Bahama Ühenduse investeringuid ja teenuseid käsitlevate kohustuste loendi üle viiakse lõpule kuue kuu jooksul pärast lepingu allakirjutamist.
- (3) Kõnealused läbirääkimised viidi edukalt lõpule 25. jaanuaril 2010 ning lepidi kokku, et CARIFORUMi-ELi ühisnõukogu otsusega tuleks lepingusse lisada Bahama Ühenduse kohustuste loend.
- (4) Seetõttu on asjakohane muuta lepingu IV E ja IV F lisa, et lisada Bahama Ühenduse teenuseid ja investeringuid käsitlevad kohustused, jätta välja IV E lisa punktis 3 ja IV F lisa punktis 6 sätestatud väljajätmine ning näha ette nende muudatuste ajutine kohaldamine kuni lepingu jõustumiseni,

ON VÕTNUD VASTU KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

- 1) Lepingu IV lisa muudetakse järgmiselt.

a) IV E lisa muudetakse järgmiselt:

i) lõige 3 asendatakse järgmisega:

„3. Käesolev loend hõlmab kõiki CARIFORUMi riike, välja arvatud Haiti, kui ei ole sätestatud teisiti. Kui kõikide sektorite suhtes kohaldatavatest reservatsioonidest, piirangutest või välistustest ei tulene teisiti, mis ei ole loetletud, avatud kõikides allkirjutanud CARIFORUMi riikides turulepääsule või siseriiklikule kohtlemisele seatud piiranguteta. CARIFORUMi riigid, mis ei ole loetletud käesolevas loetelus olevates allsektorites, on kõnealustes allsektorites avatud ja nende suhtes ei kohaldata turulepääsu või siseriikliku kohtlemisega seotud piiranguid, kui kõikide sektorite suhtes kohaldatavatest reservatsioonidest, piirangutest või välistustest ei tulene teisiti. Käesolevas lisas sisalduvaid reservatsioone, piiranguid ja välistusi, mida kohaldatakse CARIFORUMi riikide suhtes ja millel on tähistus „CAF”, ei kohaldata Bahama suhtes.”;

nidest, piirangutest või välistustest ei tulene teisiti, on need A, B, C ja D allsektorid, mis ei ole loetletud, avatud kõikides allkirjutanud CARIFORUMi riikides turulepääsule või siseriiklikule kohtlemisele seatud piiranguteta. CARIFORUMi riigid, mis ei ole loetletud käesolevas loetelus olevates allsektorites, on kõnealustes allsektorites avatud ja nende suhtes ei kohaldata turulepääsu või siseriikliku kohtlemisega seotud piiranguid, kui kõikide sektorite suhtes kohaldatavatest reservatsioonidest, piirangutest või välistustest ei tulene teisiti. Käesolevas lisas sisalduvaid reservatsioone, piiranguid ja välistusi, mida kohaldatakse CARIFORUMi riikide suhtes ja millel on tähistus „CAF”, ei kohaldata Bahama suhtes.”;

ii) tabeli järele lisatakse „IV E lisa liide: Bahama”, mis on esitatud käesoleva otsuse I lisas.

b) Lepingu IV F lisa muudetakse järgmiselt:

i) lõige 6 asendatakse järgmisega:

„6. Käesolev loend hõlmab kõiki CARIFORUMi riike, välja arvatud Haiti, kui ei ole sätestatud teisiti.”;

ii) tabeli järele lisatakse „IV F lisa liide: Bahama”, mis on esitatud käesoleva otsuse II lisas.

2) Lepingu IV E lisa lõigetes 1–9 ning IV F lisa lõigetes 1–11 sisalduvaid kõiki muid sätteid kohaldatakse Bahama suhtes.

Artikkel 2

1. Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

2. Alates käesoleva otsuse jõustumisest kuni lepingu jõustumiseni kohaldatakse IV E ja IV F lisade muudatusi ajutiselt.

Tehtud kirjaliku menetluse teel CARIFORUMi-ELi ühisnõukogu 17. mai 2010. aasta otsuse nr 1/2010 I lisa artikli 11 lõike 3 kohaselt

I LISA

„IV E lisa liide: Bahama

Sektor või allsektor	Reservatsioonide, piirangute või väljajätmiste kirjeldus
KÕIK SEKTORID	Valuutakontroll - Kooskõlas valuutakontrolli seadusega ja finantseeskirjadega peavad residendid taotleva keskpangalt luba välisvaluutas või Bahama dollaris hoitavate arvete haldamiseks. Mitteresidendid võivad välisvaluutaarveid hallata. - Residendist juriidilised isikud võivad saada loa välisvaluutaarvete haldamiseks, et katta otse välisvaluutas tehtavaid kulutusi. Nii mitteresidendist juriidilised isikud kui ka välisriikide kodanikud võivad saada loa Bahama dollaris hoitavate arvete haldamiseks, et katta Bahama dollarites tehtavaid jooksvaid kulutusi. - Kõik valuutakontrolli lubade taotlused peavad rahuldama Bahama riikliku investeerimispoliitika nõudeid sektorite ja tegevusalade osas, mille puhul välisinvesteeringud on lubatud. - Valuutakontrolli raames käsitatakse residendina kas Bahama kodanikku või litsentsiga välis- või kodumaist juriidilist isikut, kellel on lubatud teha tehinguid teiste residentidega. Mitteresidendina käsitatakse välisriigi kodanikku või juriidilist isikut, kellel ei ole lubatud teha tehinguid residentidega olenemata sellest, kas tema füüsiline asukoht on Bahama saartel. Maa valdamine Välisriigi kodanikud ja juriidilised isikud, kes soovivad omandada kinnisvara kaubanduslikuks tegevuseks, peavad taotleva investeerimisnõukogu luba. Välisriigi kodanikud ja juriidilised isikud, kellel on kavas osta rohkem kui kaks kõrvutiasetsevat aakrit maad mis tahes otstarbeks, peavad taotleva investeerimisnõukogu luba. Investeeringud Bahama saartel on keelatud radioaktiivsete materjalide uurimine, kasutamine ja töötlemine, tuumakütuse ringlussevõtt, tuumaenergia tootmine, tuumajäätmete transport ja ladustamine, sellise tuumakütuse kasutamine ja töötlemine, mille kasutamine muudel eesmärkidel on reglementeeritud, samuti raske vee tootmine. Välisriigi kodanike investeeringud (miinimumkapital 250 000 USD) peab heaks kiitma riiklik majandusnõukogu, kes lähtub riiklikust investeerimispoliitikast, võtab arvesse majandusvajadust ja analüüsib saadavat kasu. Riikliku investeerimispoliitika põhikriteeriumid on uute töökohtade loomine, tööoskuste arendamine, piirkondlik areng, kohalikud vajadused ja keskkonnamõju. Bahama ja välismaiste investorite ühisettevõtteid peab samuti heaks kiitma riiklik majandusnõukogu, kes lähtub riiklikust investeerimispoliitikast, võtab arvesse majandusvajadust ja analüüsib saadavat kasu.
A. PÕLLUMAJANDUS, JAHINDUS, METSANDUS	
Põllumajandus ja jahindus (ISIC rev 3.1: 01)	Puuduvad
Metsamajandus ja metsavarumine (ISIC rev 3.1: 02)	Puuduvad
B. KALANDUS (ISIC rev 3.1: 05)	Vastavalt kalavarude (reguleerimise ja kaitse) seadusele peavad kõik majandusvööndis kalapüüügiga tegelevad laevad kuuluma ainult Bahama füüsilistele või juriidilistele isikutele.
C. MÄETÖÖSTUS	Teatavaid väikesemahulisi kaevandamisi võib lubada teostada Bahama kodanikel. Riik jätab endale õiguse heaks kiita mineraalide eraviisiline või riiklik uurimine, kaevandamine, töötlemine, import ja eksport. Riik jätab endale ainuõiguse geoloogiliste otsingute ja uuringute tegemiseks majandusvööndis, mandrilaval ja merepõhjas.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide, piirangute või väljajätmiste kirjeldus
Kivi- ja pruunsöe kaevandamine; turba tootmine (ISIC rev 3.1: 10)	Puuduvad
Toornafta ja maagaasi tootmine (ISIC rev 3.1: 11)	Puuduvad
Metallimaakide kaevandamine (ISIC rev 3.1: 13)	Puuduvad
Muu kaevandamine (ISIC rev 3.1: 14)	Puuduvad
D. TÖÖTLEV TÖÖSTUS	
Toiduainete ja jookide tootmine (ISIC rev 3.1: 15)	Puuduvad
Puidutöötlemine ning puit- ja korktoodete tootmine, v.a mööbel; õlest ja punumismaterjalist toodete tootmine (ISIC rev 3.1: 20)	Bahama jätab endale õiguse võtta või säilitada piiranguid käesoleva sektori väikesemahuliste investeeringute osas.
Puhastatud naftatoodete tootmine (ISIC rev 3.1: 232)	Puuduvad
Kemikaalide ja keemiatoodete tootmine, v.a lõhkeained (ISIC rev 3.1: 24, v.a lõhkeainete tootmine)	Puuduvad
Masinate ja seadmete tootmine (ISIC rev 3.1:29)	Bahama jätab endale õiguse võtta või säilitada meetmeid relvade ja laskemoona tootmisse investeerimisel.
Mööblitootmine; mujal liigitamata tootmine (ISIC rev 3.1: 36)	Bahama jätab endale õiguse võtta või säilitada piiranguid käesoleva sektori väikesemahuliste investeeringute osas.
E. ELEKTRI, GAASI, AURU JA KUUMA VEE TOOTMINE, ÜLEKANNE JA JAOTAMINE ENDA TARBEKS (v.a tuumaenergiapõhine elektritootmine)	
Elektritootmine; elektri ülekanne ja jaotus enda tarbeks (ISIC rev. 3.1: 4010 osa ⁽¹⁾)	Piiranguteta
Gaasitootmine; gaaskütuste jaotus magistraalvõrkude kaudu enda tarbeks (ISIC rev. 3.1: 4020 osa ⁽²⁾)	Piiranguteta

Sektor või allsektor	Reservatsioonide, piirangute või väljajätmiste kirjeldus
Auru ja kuuma vee tootmine; auru ja kuuma vee jaotus enda tarbeks (ISIC rev. 3.1: 4030 osa ⁽³⁾)	Piiranguteta

⁽¹⁾ Ei hõlma elektri ülekande- ja jaotussüsteemide kasutamist tasu või lepingu alusel, mis on esitatud ENERGIATEENUSTE all.

⁽²⁾ Ei hõlma maagaasi ja gaaskütuste transporti torujuhtmete kaudu, gaasi ülekannet ja jaotust tasu või lepingu alusel ning maagaasi ja gaaskütuste müüki, mis on esitatud ENERGIATEENUSTE all.

⁽³⁾ Ei hõlma auru ja kuuma vee ülekannet ja jaotust tasu või lepingu alusel ning auru ja kuuma vee müüki, mis on esitatud ENERGIATEENUSTE all.”

II LISA

„IV F Lisa Liide: Bahama

Sektor või allsektor	Turulepääsu piirangud	Riikliku kohtlemise piirangud
A. HORISONTAALSED KOHUSTUSED		
	Kõik moodused: valuutakontroll 1. Kooskõlas valuutakontrolli seadusega ja finantseeskirjadega peavad residendid taotlema keskpangalt luba välisvaluutas või Bahama dollaris hoitavate arvete haldamiseks. Mitteresidendid võivad välisvaluutaarveid hallata. 2. Residendist juriidilised isikud võivad saada loa välisvaluutaarvete haldamiseks, et katta otse välisvaluutas tehtavaid kulutusi. Nii mitteresidendist juriidilised isikud kui ka välisriikide kodanikud võivad saada loa Bahama dollaris hoitavate arvete haldamiseks, et katta Bahama dollarites tehtavaid jooksvaid kulutusi. 3. Kõik valuutakontrolli lubade taotlused peavad rahuldama Bahama riikliku investeerimispoliitika nõudeid sektorite ja tegevusalade osas, mille puhul välisinvesteeringud on lubatud. 4. Valuutakontrolli raames käsitatakse residendina kas Bahama kodanikku või litsentsiga välisriigi või kodumaist juriidilist isikut, kellel on lubatud teha tehinguid teiste residentidega. Mitteresidendina käsitatakse välisriigi kodanikku või juriidilist isikut, kellel ei ole lubatud teha tehinguid residentidega olenemata sellest, kas tema füüsiline asukoht on Bahama saartel.	Kõik moodused: subsidiumide, rahaliste stiimulite, stipendiumide, toetuste ja muud laadi siseriikliku rahalise abi andmise võib piirata Bahama kodanikega või nende omanduses olevate ettevõtetega.
	Moodus 3: välisriigi kodanike investeerimised (miinimumkapital 250 000 USD) peab heaks kiitma riiklik majandusnõukogu, kes lähtub riiklikust investeerimispoliitikast, võtab arvesse majandusvajadust ja analüüsib saadavat kasu. Riikliku investeerimispoliitika põhikriteeriumid on uute töökohtade loomine, töösuste arendamine, piirkondlik areng, kohalikud vajadused ja keskkonnamõju. Bahama ja välismaiste investorite ühisettevõtted peab samuti heaks kiitma riiklik majandusnõukogu, kes lähtub riiklikust investeerimispoliitikast, võtab arvesse majandusvajadust ja analüüsib saadavat kasu.	Moodus 3: Bahama kodanikud ja täielikult nende omanduses olevad äriühingud on vabastatud kinnisvaramaksu tasumisest Family saartel asuvalt kinnisvaralt.

Sektor või allsektor	Turulepääsu piirangud	Riikliku kohtlemise piirangud
	Moodus 3: välisriigi kodanikud ja juriidilised isikud, kes soovivad omandada kinnisvara kaubanduslikuks tegevuseks, peavad taotlema investeerimisnõukogu luba. Välisriigi kodanikud ja juriidilised isikud, kellel on kavas osta rohkem kui viis kõrvutiasetsevat aakrit maad mis tahes otstarbeks, peavad taotlema investeerimisnõukogu luba.	Moodus 3: teenuseosutajad, kes alustavad kaubandustegevust vaid ühekordse teenuse osutamise eesmärgil, mille järel tegevusüksus likvideeritakse, peavad maksma lepingu kehtimahakkamisel 1 % litsentsitasu.
	Moodus 4: piirangud lubatud, v.a oluliste isikute puhul (ärikülalised, äriühingute tegevjuhid ja spetsialistid ja ülikoolilõpetanutest praktikandid), keda ei ole kohapeal võimalik värvata. Kooskõlas siserändeseaduse ja -eeskirjadega peavad välisriigi kodanikud, kes kavatsevad Bahama saartel palgatööd teha, hankima enne riiki sisenemist tööloa. Välistöötajate värbamise vajadust hinnatakse tööturuanalüüsi abil.	

B. SEKTORIPÕHISED KOHUSTUSED

1. ÄRITEENUSED

A. KUTSETEENUSED

a) Õigusteenused		
Õigusalsed dokumenteerimis- ja tõendamisteenused (CPC 86130)		
	1) Puuduvad, kuid siseriikliku õiguse valdkonna õigusteenuste eeltingimus on kodakondsus.	1) Puuduvad
	2) Puuduvad, kuid siseriikliku õiguse valdkonna õigusteenuste eeltingimus on kodakondsus.	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud	3) Piirangud lubatud
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
Õigusteenused – nõustamine vastuvõtva liikmesriigi õiguse valdkonnas (CPC 86119)		
	1) Puuduvad, kuid siseriikliku õiguse valdkonna õigusteenuste eeltingimus on kodakondsus.	1) Puuduvad
	2) Puuduvad, kuid siseriikliku õiguse valdkonna õigusteenuste eeltingimus on kodakondsus.	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud	3) Piirangud lubatud
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu

Sektor või allsektor	Turulepääsu piirangud	Riikliku kohtlemise piirangud
b) Majandusarvestus-, auditeerimis- ja raamatupidamisteenused		
Majandusarvestus- ja auditeerimisteenused (CPC 8621)		
	1) Piirangud lubatud	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Piirangud lubatud
	3) Puuduvad, kuid Bahama saartel registreeritud juriidilistele isikutele tohivad osutada raamatupidamis- ja auditeerimisteenust vaid Bahamal litsentseeritud raamatupidajad.	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
c) Maksustamine (CPC 863)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad, kuid Bahama saartel registreeritud juriidilistele isikutele tohivad osutada maksuteenust vaid Bahamal litsentseeritud spetsialistid.	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
d) Arhitektuuriteenused (CPC 8671)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
e) Inseneriteenused (CPC 86724, 86725)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.

Sektor või allsektor	Turulepääsu piirangud	Riikliku kohtlemise piirangud
f) Komplekssed inseneriteenused (CPC 8673)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
g) Linnaplaneerimise ja maastikuarhitektuuri teenused		
Maastikuarhitektuuriteenused (CPC 86742)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
h) Meditsiini- ja hambaraviteenused (CPC 9312)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud	3) Piirangud lubatud
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
Neurokirurgia		
	1) Piirangud lubatud	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud	3) Piirangud lubatud
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
Epidemioloogiliste uuringute teenused (CPC 931**)		
	1) Piirangud lubatud	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud	3) Piirangud lubatud
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.

Sektor või allsektor	Turulepääsu piirangud	Riikliku kohtlemise piirangud
RAALTOMOGRAAFIATEENUSED (CPC 931**)		
	1) Piirangud lubatud	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud	3) Piirangud lubatud
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
i) Veterinaariateenused (CPC 932)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud	3) Piirangud lubatud
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
j) Ämmaemandate, meditsiiniõdede, füsioterapeutide ja parameedikute teenused (CPC 93191)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud	3) Piirangud lubatud
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.

B. ARVUTI- JA ARVUTIALASED TEENUSED

a) Arvutite riistvara paigaldamisega seotud nõustamisteenused (CPC 841)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud kodutarbijate arvutite paigaldamise puhul. Puuduvad äriettevõtete puhul.	3) Piirangud lubatud kodutarbijate arvutite paigaldamise puhul. Puuduvad äriettevõtete puhul.
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu. Lepingu- liste teenuste osutajate puhul analüü- sitakse majandusvajadust.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.

Sektor või allsektor	Turulepääsu piirangud	Riikliku kohtlemise piirangud
b) Tarkvara rakendusteenused (CPC 842)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud kodutarbijate arvutite paigaldamise puhul. Arvutisüsteemide paigaldamisel äriettevõtetes on lubatud luua ühisettevõtteid Bahama firmadega. Puuduvad alates 2013. aastast.	3) Piirangud lubatud kodutarbijate arvutite paigaldamise puhul.
	4) Puuduvad	4) Puuduvad
c) Andmetöötlusteenused (CPC 843)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu. Lepinguliste teenuste osutajate puhul analüüsitakse majandusvajadust.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
d) Andmebaasiteenused (CPC 844)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu. Lepinguliste teenuste osutajate puhul analüüsitakse majandusvajadust.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
e) Muud (CPC 849) (Andmete ettevalmistusteenused ja mujal liigitamata muud arvutiteenused)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud kodukontorite varustuse puhul. Äriettevõtete varustuse puhul analüüsitakse majandusvajadust sõltuvalt teenuse liigist	3) Piirangud lubatud kodukontorite varustuse puhul.
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu. Lepinguliste teenuste osutajate puhul analüüsitakse majandusvajadust	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.

Sektor või allsektor	Turulepääsu piirangud	Riikliku kohtlemise piirangud
C. TEADUS- JA ARENDUSTEENUSED		
a) Loodus- ja inseneriteadustega seotud teadus- ja arendusteenused (CPC 851)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu. Lepingu- liste teenuste osutajate ja sõltumatute spetsialistide puhul analüüsitakse majandusvajadust.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
b) Sotsiaal- ja humanitaarteadustega seotud teadus- ja arendusteenused (CPC 852)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
c) Interdistsiplinaarsed teadus- ja arendusteenused (CPC 853)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
E. RENDI-/LIISINGUTEENUSED ILMA JUHITA		
b) Õhusõidukitega seotud (CPC 83104)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.

Sektor või allsektor	Turulepääsu piirangud	Riikliku kohtlemise piirangud
c) Muude transpordiseadmetega seotud (CPC 83102)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud	3) Piirangud lubatud
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
d) Muude masinate ja seadmetega seotud (CPC 83106, 83107, 83108, 83109)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.

F. MUUD ÄRITEENUSED

a) Reklaamiteenused (CPC 871)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
b) Turu-uuringute ja avaliku arvamuse küsitluste teenused (CPC 864)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
c) Juhtimisalased nõustamisteenused (CPC 865)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.

Sektor või allsektor	Turulepääsu piirangud	Riikliku kohtlemise piirangud
d) Juhtimisalase nõustamisega seotud teenused (CPC 866)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
e) Tehniliste katsete ja analüüsi teenused (CPC 8676)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
f) Põllumajanduse, jahinduse ja metsandusega seotud teenused (CPC 881)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
g) Kalastamisega seotud teenused (CPC 882)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud	3) Piirangud lubatud
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
h) Kaevandamisega seotud teenused (CPC 883, 5115)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud	4) Piirangud lubatud

Sektor või allsektor	Turulepääsu piirangud	Riikliku kohtlemise piirangud
i) Tootmisega seotud teenused (CPC 8841, 8842, 8843, 8844 ja 8846)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
k) Personali töölerakendamise- ja värbamisteenused (CPC 872)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud	3) Piirangud lubatud
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
l) Uurimis- ja turvateenused (CPC 873)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud	3) Piirangud lubatud
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
m) Seonduvad teadusliku ja tehnilise nõuande teenused (CPC 86753)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.

Sektor või allsektor	Turulepääsu piirangud	Riikliku kohtlemise piirangud
n) Seadmete hooldus- ja remondi-teenused (v.a merelaevad, õhusõidukid või muud transpordivahendid) (CPC 633, v.a CPC 63302, 8861–8866)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud, v.a ühisettevõtete puhul.	3) Piirangud lubatud, v.a ühisettevõtete puhul.
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
o) Hoonete puhastamisteenused (CPC 874)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
p) Fotograafiateenused (CPC 87501–87507)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud	3) Piirangud lubatud
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
q) Pakendamisteenused (CPC 876)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
r) Trükkimine ja kirjastamine tasu või lepingu alusel (CPC 88442)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud	3) Piirangud lubatud
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.

Sektor või allsektor	Turulepääsu piirangud	Riikliku kohtlemise piirangud
s) Konverentsiteenused (CPC 87909**)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
t) Muud (CPC 87905)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.

2. SIDETEENUSED

B. KULLERITEENUSED (CPC 7512)

	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu. Lepingu- liste teenuste osutajate puhul analüü- sitakse majandusvajadust.	4) Puuduvad

C. TELEKOMMUNIKATSIOONITEENUSED (avalik- ja erakasutus)

a) Telefoniside teenused (CPC 7521)	1) Puuduvad	1) Puuduvad
b) Pakettkommuteeritud andmeside teenused (CPC 7523)	2) Puuduvad	2) Puuduvad
c) Ahelkommuteeritud andmeside teenused (CPC 7523**)	3) Piirangud lubatud. Puuduvad alates 2013.aastast	3) Piirangud lubatud. Puuduvad alates 2013. aastast.
d) Teleside teenused (CPC 7523**)	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
e) Telegraafiteenused (CPC 7522)		
f) Faksiteenused (CPC 7521, 7529)		
g) Rendiliiniteenused (CPC 7522, 7523)		
h) Elektronpost (CPC 7523)		
i) Kõnepost (CPC 7523)		

Sektor või allsektor	Turulepääsu piirangud	Riikliku kohtlemise piirangud
j) Sidusinfo ja andmebaasiotsingud (CPC 7523) k) Elektrooniline andmevahetus (EDI) (CPC 7523) l) Laiendatud/lisaväärtusega faksideenused, sealhulgas vahehoidega edastus, salvestamisega väljaotsimine m) Koodide ja protokollide teisendamine n) Teabe ja/või andmete sidustöötlemine (sh tehingute töötlemine) (CPC 843)		
o) Muud teenused: Internet ja juurdepääs internetile (v.a kõneside) (CPC 75260) Personaalsed sideteenused (v.a mobiilsed andmesideteenused, kaugotsinguteenused ja raadio tüvisüsteemid) Telekommunikatsiooniseadmete müügi-, rendi-, hooldus-, ühendus-, parandus- ja nõustamisteenused (CPC 75410, 75450) Raadio tüvisüsteemide teenused Kaugotsing (CPC 75291) Telekonverentsiteenused (CPC 75292) Rahvusvaheliste kõneedastus-, andmeside- ja videosideteenuste osutamine ettevõtetele, mis tegelevad infotöötusega vabatsõnnides Videopõhised andmeedastusteenused (satelliidipõhised) (CPC 75241**) Sideteenused ja telekommunikatsioonivõrkude vastastikuse sidumise teenused (CPC 7543 ja 7525)		

3. EHITUSTEENUSED JA NENDEGA SEOTUD INSENERITEENUSED

A. ÜLDEHITUS (CPC 5126**)

Hotellid ja kuurordid, kus on üle 100 toa, restoranid, samalaadsed hooned

	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud, v.a eriehitustööde puhul	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.

Sektor või allsektor	Turulepääsu piirangud	Riikliku kohtlemise piirangud
----------------------	-----------------------	-------------------------------

B. ÜLDEHITUS TSIVIILHITUSELE (CPC 5131, 5132, 5133, 51340, 51350, 51360, 51371, 51372, 51390)

	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud, v.a eriehitustööde puhul	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.

C. PAIGALDUS- JA KOOSTETÖÖD (CPC 514, 516)

	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu

D. EHITISTE VIIMISTLUSTÖÖD (CPC 517)

	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.

E. MUUD (CPC 511, 515, 518)

	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.

4. JAOTUSTEENUSED

A. KOMISJONIMÜÜGIAGENTIDE TEENUSED (CPC 621)

Sektor või allsektor	Turulepääsu piirangud	Riikliku kohtlemise piirangud
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu. Lepinguliste teenuste osutajate ja sõltumatute spetsialistide puhul on nõutav litsents.

B. HULGIKAUBANDUSTEENUSED (CPC 622)

	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu

C. JAEKAUBANDUSTEENUSED (CPC 631, 632, 6111, 6113)

	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu
Mootorsõidukite ja mootorsaanide müügi-, hooldus- ja remonditeenused; seonduvate osade ja lisade müük (CPC 612) (v.a mootorrataste hooldus- ja parandusteenused CPC 61220)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
Mootorikütuse jaemüük (CPC 61300)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.

Sektor või allsektor	Turulepääsu piirangud	Riikliku kohtlemise piirangud
D. FRANTSIIISIMINE (CPC 8929)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
5. HARIDUSTEENUSED		
a) Põhiharidusteenused (CPC 921) (v.a mittetulunduslikud, avalik-õiguslikud ja riiklikult rahastatud ettevõtted)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud	3) Piirangud lubatud
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
b) Keskharidusteenused (CPC 922) (v.a mittetulunduslikud, avalik-õiguslikud ja riiklikult rahastatud ettevõtted)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud	3) Piirangud lubatud
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
c) Kõrgharidusteenused (CPC 923) (v.a mittetulunduslikud, avalik-õiguslikud ja riiklikult rahastatud ettevõtted)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.

Sektor või allsektor	Turulepääsu piirangud	Riikliku kohtlemise piirangud
d) Täiskasvanukoolituse teenused (CPC 924) (v.a mittetulunduslikud, avalik-õiguslikud ja riiklikult rahastatud ettevõtted)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
e) Muud haridusteenused (CPC 929)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.

6. KESKKONNATEENUSED

A. REOVEETEENUSED (CPC 9401)

	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
Jäätmete ja reovee käitlemine (CPC 9401**)		
	1) Piirangud lubatud	1) Piirangud lubatud
	2) Puuduvad	2) Piirangud lubatud
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.

Sektor või allsektor	Turulepääsu piirangud	Riikliku kohtlemise piirangud
B. PRÜGIMÄETEEENUSED (CPC 9402)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
Tavajäätmete kogumisteenused (CPC 9402**)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
Ohtlike jäätmete töötlus- ja kõrvaldamisteenused (CPC 9402**)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
D. MUUD		
Heitgaaside puhastusteenused (CPC 94040)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu. Lepinguliste teenuste osutajate puhul analüüsitakse majandusvajadust.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.

Sektor või allsektor	Turulepääsu piirangud	Riikliku kohtlemise piirangud
Müravähendamisteenused (CPC 94050)		
	1) Piirangud lubatud	1) Piirangud lubatud
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
Pinnase ja vete saneerimine (CPC 94060**)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
Tagasisideahelaga saastekontrolliseadmed tehastele (CPC 94090**)		
	1) Piirangud lubatud	1) Piirangud lubatud
	2) Puuduvad	2) Piirangud lubatud
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
Ümbertööstusteenused (CPC 94090**)		
	1) Piirangud lubatud	1) Piirangud lubatud
	2) Puuduvad	2) Piirangud lubatud
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.

7. FINANTSTEENUSED

A. KÕIK KINDLUSTUSTEENUSED JA KINDLUSTUSEGA SEOTUD TEENUSED

a) Elukindlustus-, õnnetusjuhtumikindlustus- ja tervisekindlustusteenused (CPC 8121)		
--	--	--

Sektor või allsektor	Turulepääsu piirangud	Riikliku kohtlemise piirangud
	1) Piirangud lubatud	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Piirangud lubatud
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
b) Kahjukindlustusteenused (CPC 8129)		
	1) Piirangud lubatud, v.a järgmiste riskide kindlustamine: i) merelaevandus, kommertslenundus ning kosmoselennud ja -veod (sealhulgas satelliidid), mille puhul kindlustus katab mis tahes osa või kõik alljärgnevast: veetavad kaubad, kaupu vedav sõiduk ja sellest tulenevad mis tahes kohustused ning ii) rahvusvahelises transiidis olevad kaubad.	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Piirangud lubatud
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
c) Edasikindlustus ja retrotsessioon (CPC 81299**)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
d) Kindlustuse lisateenused (vahendamise ja esindamine) (CPC 8140, v.a aktuaari teenused)		
	1) Piirangud lubatud	1) Piirangud lubatud
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud	3) Piirangud lubatud
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.

Sektor või allsektor	Turulepääsu piirangud	Riikliku kohtlemise piirangud
Aktuaari teenused (CPC 81404)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
Konsultatsiooni-, aktuaari-, riskihindamis- ja nõuete rahuldamise teenused (CPC 814**)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.

B. PANGANDUS- JA MUUD FINANTSTEENUSED (v. a kindlustus)

a) Deposiitide ja teiste tagasimakstavate summade vastuvõtmine avalikkuselt (CPC 81115–81119)		
	1) Piirangud lubatud	1) Piirangud lubatud
	2) Piirangud lubatud	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
b) Igasugune laenamine, sealhulgas tarbijakrediit, hüpoteegikrediit, faktooring ja kaubandustehingute finantseerimine (CPC 8113)		
	1) Piirangud lubatud	1) Piirangud lubatud
	2) Piirangud lubatud	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.

Sektor või allsektor	Turulepääsu piirangud	Riikliku kohtlemise piirangud
c) Finantsliising (CPC 8112)		
	1) Piirangud lubatud	1) Piirangud lubatud
	2) Piirangud lubatud	2) Piirangud lubatud
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
d) Kõik makse- ja rahaedastusteenused (vaid rahaedastusteenused) (CPC 81139**)		
	1) Piirangud lubatud	1) Piirangud lubatud
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud, v.a volitatud välismaiste vahendustehingute filiaalide puhul.	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
e) Tagatised ja kohustused (CPC 81199**)		
	1) Piirangud lubatud	1) Piirangud lubatud
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud, v.a Bahama firmade osalusega ühissettevõtete puhul	3) Piirangud lubatud, v.a Bahama firmade osalusega ühissettevõtete puhul
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
f) Kauplemine enese või klientide nimel, kas börsil, väärtpaberiturul väljaspool börsi või muul viisil (CPC 81339**, 81333, 81321**)		
	1) Piirangud lubatud	1) Piirangud lubatud
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud Bahama dollari puhul. Puuduvad välisvaluuta puhul.	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.

Sektor või allsektor	Turulepääsu piirangud	Riikliku kohtlemise piirangud
h) Rahamaaklerlus (CPC 81339**)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
i) Varahaldus, nagu sularaha- ja portfelli haldus, kõik kollektiivse investeeingu haldamise vormid (CPC 81323)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud Bahama dollarites hoitavate varade puhul. Puuduvad välisvaluuta puhul.	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
k) Artikli 103 lõike 2 punkti a B jaotises loetletud tegevustega seotud nõustamine ja muud finantsabiteenused, sealhulgas krediidiinfo ja -analüüs, investee-ringute ja väärtpaberiportfellidega seotud uuringud ja nõuanded, samuti nõustamine äriühingute omandamise ja ümberstruktureerimise alal		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud, v.a Bahama firmade osalusega ühisettevõtete puhul.	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
l) Finantsinformatsiooni andmine ja edastamine ning finantsandmete töötlemine ja seonduv tarkvara teistelt finantsteenuste osutajatelt (CPC 8131)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.

Sektor või allsektor	Turulepääsu piirangud	Riikliku kohtlemise piirangud
C. MUUD		
Maksuvabade firmade ja trustide (v.a kindlustusseltsid ja pangad) registreerimine maksuvaba äritegevuse eesmärgil		
	1) Piirangud lubatud	1) Piirangud lubatud
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud, v.a Bahama firmade osalusega ühissettevõtete puhul.	3) Piirangud lubatud, v.a Bahama firmade osalusega ühissettevõtete puhul.
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
8. TERVISHOIU- JA SOTSIAALTEENUSED (muud teenused kui punkti 1 A osa jaotistes h–j loetletud)		
A. HAIGLATEENUSED (CPC 93110)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud, v.a Bahama firmade osalusega ühissettevõtete puhul	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu
B. MUUD TERVISHOIUTEENUSED (CPC 9319, v.a 93191 ja 93193)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
Raviasutuste teenused, v.a haiglateenused (CPC 93193)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud, v.a Bahama firmade osalusega ühissettevõtete puhul.	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.

Sektor või allsektor	Turulepääsu piirangud	Riikliku kohtlemise piirangud
C. SOTSIAALTEENUSED (CPC 93311)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud	3) Piirangud lubatud
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
9. TURISMI- JA REISITEENUSED		
A. HOTELLID JA RESTORANID (sh toitlustamine)		
Hotellid (CPC 641)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad hotellide puhul, kus on üle 100 toa. Piirangud lubatud hotellide puhul, kus on alla 100 toa.	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
Möbleeritud tubade rendileandmine (CPC 6419)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
Toitlustamine täieliku restoraniteenindusega või iseteenindusega toitlustusasutustes; toitlustusteenused (CPC 64210, 64220, 64230)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud, v.a spetsialiseerunud, gurmee- ja etniliste restoranide puhul, mis asuvad hotellides, puhkusekuurortides või turismiobjektide juures.	3) Piirangud lubatud
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.

Sektor või allsektor	Turulepääsu piirangud	Riikliku kohtlemise piirangud
Baariteenused koos meelelahutusprogrammiga (CPC 64310 ja 64320)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud, v.a Bahama firmade osalusega ühissettevõtete puhul.	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.

B. REISIBÜROODE JA REISIKORRALDAJATE TEENUSED (CPC 7471)

	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.

C. GIIDITEENUSED (CPC 7472)

	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.

D. MUUD

Hotelliarendus		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu

Sektor või allsektor	Turulepääsu piirangud	Riikliku kohtlemise piirangud
Hotellimajandus		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu
Sadamateenused		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud, v.a Bahama firmade osalusega ühisettevõtete puhul	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu
Spaateenused		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud, v.a Bahama firmade osalusega ühisettevõtete puhul	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu

10. PUHKE-, KULTUURI- JA SPORDITEENUSED (v.a audiovisuaalteenused)

A. MEELELAHUTUSTEENUSED (sh teatri-, ansambli- ja tsirkuseteenused) (CPC 9619)

	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.

Sektor või allsektor	Turulepääsu piirangud	Riikliku kohtlemise piirangud
B. UUDISTEVAHENDUSTEENUSED (CPC 9621)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
C. RAAMATUKOGUD, ARHIIVID, MUUSEUMID JA MUUD KULTUURITEENUSED (CPC 963)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud, v.a Bahama firmade osalusega ühissettevõtete puhul	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
D. SPORDI- JA MUUD PUHKETEENUSED (CPC 96411–3) (v.a hasartmänguteenused)		
	1) Piirangud lubatud	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud, v.a Bahama firmade osalusega ühissettevõtete puhul.	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
E. MUUD		
Jahtide rentimine (CPC 96499**)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.

Sektor või allsektor	Turulepääsu piirangud	Riikliku kohtlemise piirangud
11. TRANSPORDITEENUSED		
A. MERETRANSPOORDITEENUSED		
a) Reisijatevedu (v.a kabotaaž) (CPC 7211)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
b) Kaubavedu (v.a kabotaaž) (CPC 7212)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
c) Laevade rent koos meeskonnaga (v.a kabotaaž) (CPC 7213)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud, v.a Bahama firmade osalusega ühissettevõtete puhul.	3) Piirangud lubatud, v.a Bahama firmade osalusega ühissettevõtete puhul.
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
d) Laevade hooldus ja remont (CPC 8868**)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud alla 100-tonniste laevade puhul. Puuduvad üle 100-tonniste laevade puhul.	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.

Sektor või allsektor	Turulepääsu piirangud	Riikliku kohtlemise piirangud
e) Pukseerimisteenused (CPC 7214)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud, v.a Bahama firmade osalusega ühissettevõtete puhul.	3) Piirangud lubatud
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
f) Meretranspordi abiteenused		
Aluste pääste- ja pinnaletõsteteenused (CPC 74540)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
Laevade registreerimine kaubandusliku meresõidu kontrollimiseks, reguleerimiseks ja korrapäraseks arendamiseks		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud	3) Piirangud lubatud
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.

B. SISEVEETRANSPOORT

b) Kaubavedu (CPC 7222)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud	3) Piirangud lubatud
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.

Sektor või allsektor	Turulepääsu piirangud	Riikliku kohtlemise piirangud
d) Laevade hooldus ja remont (CPC 8868)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.

C. ÕHUTRANSPOORDITEENUSED

b) Kaubavedu (CPC 732)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
c) Õhusõidukite rent koos meeskonnaga (CPC 734)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud	3) Piirangud lubatud
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
d) Õhusõidukite hooldus ja remont (CPC 8868**)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
e) Õhutranspordi abiteenused (CPC 746)		
Komputeriseeritud ettetellimissüsteemi (CRS) teenused		

Sektor või allsektor	Turulepääsu piirangud	Riikliku kohtlemise piirangud
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
Lennujaamade juhtimine		
	1) Piirangud lubatud	1) Piirangud lubatud
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.

E. RAUDTEETRANSPORDI TEENUSED

a) Reisijatevedu (CPC 7111)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
b) Kaubavedu (CPC 7112)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
c) Pukseerimisteenused (CPC 7113)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.

Sektor või allsektor	Turulepääsu piirangud	Riikliku kohtlemise piirangud
d) Raudteetranspordiseadmete hooldus ja remont (CPC 8868)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
e) Raudteetransporditeenuste abiteenused (CPC 743)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.

F. MAANTEETRANSPORDITEENUSED

a) Reisijatevedu (CPC 7121, 7122)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud	3) Piirangud lubatud
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
b) Kaubavedu (CPC 7123)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud	3) Piirangud lubatud
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu. Lepinguliste teenuste osutajate ja sõltumatute spetsialistide puhul analüüsitakse majandusvajadust.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.

Sektor või allsektor	Turulepääsu piirangud	Riikliku kohtlemise piirangud
c) Kaubanduslike veokite rentimine koos juhiga (CPC 7124)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud	3) Piirangud lubatud
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
e) Maanteetransporditeenuste abiteenused (CPC 7442)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud	3) Piirangud lubatud
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.

H. KÕIKIDE TRANSPORDILIIKIDEGA SEOTUD ABITEENUSED

b) Hoiustamis- ja ladustamisteenused (CPC 742)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Piirangud lubatud	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.
d) Muud transpordi abiteenused (CPC 74900)		
Vabatsooni pidamine		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.

Sektor või allsektor	Turulepääsu piirangud	Riikliku kohtlemise piirangud
Ümberlaadimisteenused (CPC 749)		
	1) Puuduvad	1) Puuduvad
	2) Puuduvad	2) Puuduvad
	3) Puuduvad	3) Puuduvad
	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.	4) Piirangud lubatud, v.a horisontaalsetes kohustustes märgitu.”

Tellimishinnad aastal 2010 (ilma käibemaksuta, sisaldavad tavalise saatmise kulusid)

<i>Euroopa Liidu Teataja</i> L- ja C-seeria väljaanne ainult paberkandjal	ELi 22 ametlikus keeles	1 100 eurot aastas
<i>Euroopa Liidu Teataja</i> L- ja C-seeria paberkandjal + CD-ROMil aastane väljaanne	ELi 22 ametlikus keeles	1 200 eurot aastas
<i>Euroopa Liidu Teataja</i> L-seeria väljaanne ainult paberkandjal	ELi 22 ametlikus keeles	770 eurot aastas
<i>Euroopa Liidu Teataja</i> L- ja C-seeria igakuiselt ja kumulatiivselt CD-ROMil	ELi 22 ametlikus keeles	400 eurot aastas
<i>Euroopa Liidu Teataja</i> lisa (S-seeria – avalikud hanked ja pakkumismenetlused) CD-ROMil, kaks väljaannet nädalas	mitmekeelne: ELi 23 ametlikus keeles	300 eurot aastas
<i>Euroopa Liidu Teataja</i> C-seeria – värbamiskonkursid	konkursside keeled	50 eurot aastas

Euroopa Liidu Teatajat saab tellida Euroopa Liidu 22 ametlikus keeles. Teataja on jaotatud L-seeriaks (õigusaktid) ja C-seeriaks (teave ja teatised).

Iga keeleversioon tuleb tellida eraldi.

Vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) nr 920/2005, mis avaldati ELTs L 156 18. juunil 2005 ja milles sätestatakse, et Euroopa Liidu institutsioonid ei ole ajutiselt kohustatud koostama ja avaldama kõiki õigusakte iiri keeles, müüakse ELT iirikeelseid väljaandeid eraldi.

Euroopa Liidu Teataja lisa (S-seeria – avalikud hanked ja pakkumismenetlused) tellimus sisaldab kõiki 23 keeleversiooni ühel mitmekeelsel CD-ROMil.

Soovi korral saab koos *Euroopa Liidu Teataja* tellimusega mitmesuguseid *Euroopa Liidu Teataja* kaasandeid. Kaasannete ilmumisest teavitatakse tellijaid teadaande vahendusel, mis avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.

CD-ROM asendatakse 2010. aasta jooksul DVDga.

Müük ja tellimused

Erinevate tasuliste perioodikaväljaannete tellimusi, k.a *Euroopa Liidu Teataja* tellimust, saab vormistada meie edasimüüjate kaudu. Edasimüüjate nimekiri on kättesaadav järgmisel veebilehel:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_et.htm

EUR-Lexi (<http://eur-lex.europa.eu>) kaudu pakutakse otsest ja tasuta juurdepääsu Euroopa Liidu õigusaktidele. Nimetatud veebilehel saab tutvuda *Euroopa Liidu Teatajaga* ning ka lepingute, õigusaktide, kohtupraktika ja ettevalmistatavate õigusaktidega.

Lisateavet Euroopa Liidu kohta saab veebilehelt <http://europa.eu>

Euroopa Liidu Väljaannete Talitus
2985 Luxembourg
LUXEMBURG

ET